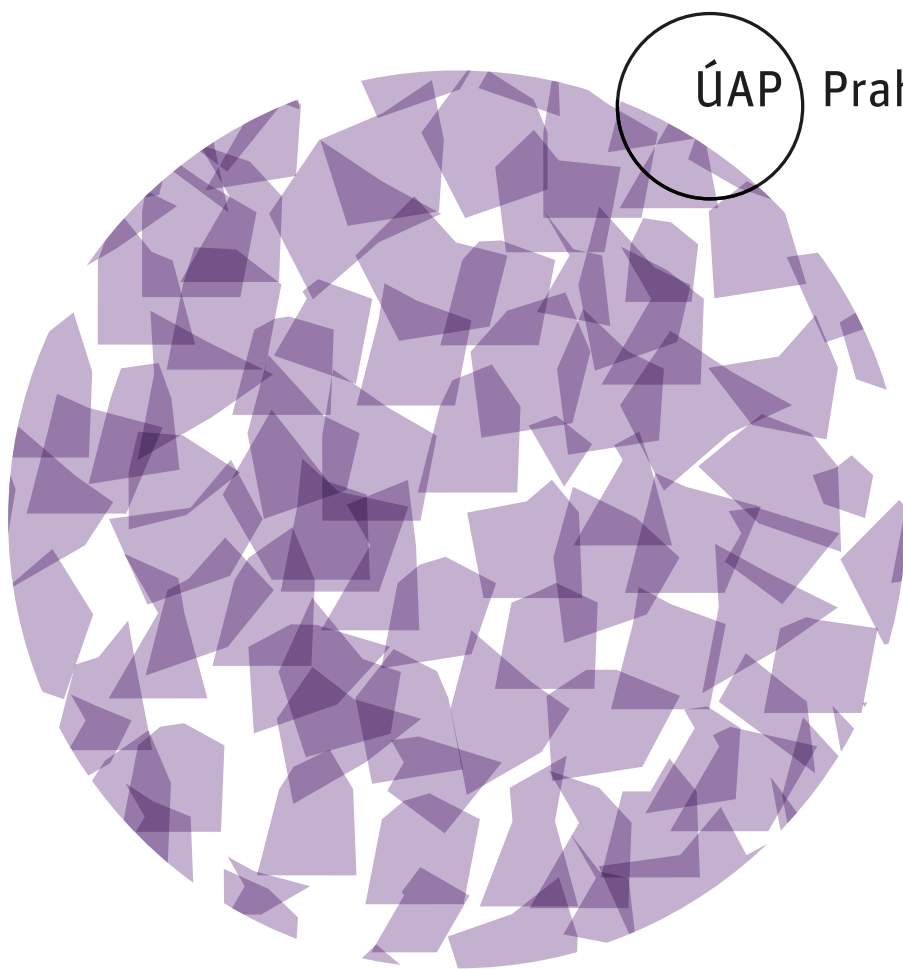

400 —
Potenciál

ÚAP Praha 2020
Obec

400 ———

Potenciál

Vnitřní možnosti rozvoje a městská ekonomika

Územně analytické podklady hl. m. Prahy pro obec
2020

Pořizovatel

Odbor územního rozvoje Magistrátu hl. m. Prahy
Jungmannova 29/35, 110 00 Praha 1
Ing. Martin Čemus (ředitel odboru)

Zpracovatel

Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy
Vyšehradská 57/2077, 128 00 Praha 2
Mgr. Ondřej Boháč (ředitel)

ISBN 978-80-88377-21-4

ISBN 978-80-88377-28-3 (online; pdf)

1.	ÚVOD A KONTEXT	4
1.1	Preambule	4
	Jak číst tuto knihu	5
	Pojmy	6
	Zkratky	8
1.2	Principy a cíle udržitelného rozvoje	9
	Oblast 02 Kvalitní složky životního prostředí	9
	Oblast 03 Vyvážené prostorové uspořádání města a regionu	9
	Oblast 05 Atraktivní konkurenceschopné město	9
	Oblast 08 Vzdělané a inovativní město	9
	Oblast 09 Sociálně solidární a soudržné město	10
	Oblast 10 Kvalitní a transparentní veřejná správa	10
	Oblast 11 Spokojenost a angažovanost obyvatel	10
1.3	Souvislosti	11
1.3.1	Definiční rámec potenciálu	11
1.3.2	Měřítková, úrovněová a tematická návaznost	12
2.	POTENCIÁL ÚZEMÍ	14
2.1	Potenciál recyklace území	14
2.1.1	Transformační plochy	14
2.1.2	Hodnocení transformačních ploch	22
2.1.3	Vyhodnocení transformačních ploch	24
2.1.4	Proluky	32
2.1.5	Závěr podkapitoly	32
3.	MĚSTSKÁ EKONOMIKA	36
3.1	Metropolitní ekonomika	36
3.1.1	Ekonomický výkon	36
3.1.2	Trh práce	37
3.1.3	Závěr podkapitoly	40
3.2	Ekonomický blahobyt domácností	42
3.2.1	Kupní síla	42
3.2.2	Nerovnost a chudoba	44
3.2.3	Závěr podkapitoly	50
3.3	Konkurenceschopnost a potenciál	51
3.3.1	Vyspělost ekonomiky	51
3.3.2	Potenciál rozvoje ekonomiky	52
3.3.3	Závěr podkapitoly	58
3.4	Veřejné finance	59
3.4.1	Veřejné rozpočty města	59
3.4.2	Majetek města	62
3.4.3	Závěr podkapitoly	68

3.5	Potenciál rozvoje města	70
3.5.1	Veřejné investice	70
3.5.2	Lokační volba a náklady spojené s územím	74
3.5.3	Udržitelnost veřejných financí města a schopnost financovat své rozvojové záměry	76
3.5.4	Závěr podkapitoly	81

4.	SYNTÉZA	82
4.1	Shrnutí	82
4.2	Dílčí rozbor udržitelného rozvoje	86
4.2.1	Pozitiva plynoucí z naplňování cílů udržitelného rozvoje	100
	Oblast 02 Kvalitní složky životního prostředí	100
	Oblast 03 Vyvážené prostorové uspořádání města	100
	Oblast 05 Atraktivní a konkurenceschopné město	100
	Oblast 08 Vzdělané a inovativní město	100
	Oblast 09 Sociálně solidární a soudržné město	100
	Oblast 10 Kvalitní a transparentní veřejná správa	100
	Oblast 11 Spokojenost a angažovanost obyvatel	100
4.2.2	Negativa plynoucí z nenaplňování cílů udržitelného rozvoje	101
	Oblast 02 Kvalitní složky životního prostředí	101
	Oblast 03 Vyvážené prostorové uspořádání města	101
	Oblast 05 Atraktivní a konkurenceschopné město	101
	Oblast 08 Vzdělané a inovativní město	101
	Oblast 09 Sociálně solidární a soudržné město	101
	Oblast 10 Kvalitní a transparentní veřejná správa	101
	Oblast 11 Spokojenost a angažovanost obyvatel	102

5.	PŘÍLOHY	104
-----------	----------------	------------

6.	REJSTŘÍKY A SEZNAMY	114
6.1	Sledované jevy	114
6.2	Související legislativa	115
	Zákony	115
	Vyhlášky	115
	Nařízení	115
6.3	Referenční literatura	115
6.4	Citované zdroje	116
6.5	Zdroje dat	116
	Doplňkové zdroje dat obrazových příloh	116
	Zdroje tematických podkladových dat pro obrazové přílohy	117

AUTORSKÝ TÝM	118
---------------------	------------

1. ÚVOD A KONTEXT

1.1 Preambule

Cílem knihy 400 | Potenciál | Vnitřní možnosti rozvoje a městská ekonomika je popsat územní rozvojový potenciál zastavěného území města, vycházející z fyzické podstaty území a stav ekonomického prostředí města, které společně spoluvytvářejí rozvojový potenciál Prahy. Kniha 400 je uzlem a křižovatkou celých ÚAP, neboť veškeré činnosti člověka mají svou ekonomickou podstatu a nadstavbu a dějí se nejen podle fyzikálních zákonitostí, ale rovněž podle ekonomických zákonitostí. Ve své 1. obsahové části kniha navazuje na knihy 100 | Krajina a 200 | Město, z nichž se soustřeďuje na území zanedbaná a poškozená lidskou činností, jejichž přínos pro obyvatele města a jejich činnosti byl již vyčerpán, a to ji propojuje s další knihou 300 | Využití území, která se obyvateli a činnosti zabývá. Kapitola 2 Potenciál území poškozené plochy vymezuje, hledá jejich charakteristiky a zamýšlí se nad jejich potenciálem pro recyklaci města a městské krajiny.

Druhá obsahová kapitola 3 Městská ekonomika je zaměřena na ekonomickou nadstavbu a poskytuje přehled o současném stavu a potenciálu budoucího rozvoje celkové ekonomiky města. Poskytuje přehled základních údajů o stavu celkového ekonomického výkonu města a jeho vývoje v čase a zkoumá podstatné faktory ovlivňující a určující ekonomiku Prahy a důležitých skupin aktérů ve městě, jako je trh práce, inovační potenciál, ekonomický blahobyt obyvatel a jak s tím vším poradí správa města v rozpočtové

oblasti. Tím vším je mostem k ostatním knihám ÚAP, které se věnují systémům infrastruktury; 600, 700, 800. Komplexností pohledu je kapitola Městská ekonomika zcela ojedinělým počinem.

-
-
-

JAK ČÍST TUTO KNIHU

Územně analytické podklady hl. m. Prahy pro obec (ÚAP obce) mají textovou a grafickou část. Textová část je členěna do 8 tematických (100–800), 4 komplexních (000 / 050 / 900 / 1000) a jedné syntetické knihy (1100). Grafická část ÚAP obce obsahuje čtyři výkresy: 0.1 Hodnoty území, 0.2 Limity využití území, 0. 3 Záměry na provedení změn v území, 0.4 Problémy k řešení. K orientaci slouží odkazový aparát.

Odborná terminologie a zkratky

Na začátku knihy jsou v podkapitole 1.1 Preambule v částech Pojmy a Zkratky uvedeny definice použitých odborných termínů a seznam zkratek. Definice všech pojmů jsou uvedeny v knize 000 v tématu 000.1.3.1 a zkratky užívané ve všech knihách v 000.1.3.2. V textu jsou pojmy vyznačeny graficky: odborný termín.

Obrazové přílohy

Textová část ÚAP obce obsahuje obrazové přílohy, jako jsou mapová schémata, grafy, diagramy, fotografie, tabulky aj. Obrazové přílohy mají uveden název, autora, rok vytvoření, a případně použitá zdrojová data a jejich dataci či zdroj, ze kterého je materiál adaptován. Podrobné vysvětlení je v knize 000 v tématu 000.3.1.5. Zdroje podkladových datových sad mapových schémat vyjmenovává část Zdroje tematických podkladových dat pro obrazové přílohy v podkapitole Zdroje dat v kapitole Rejstříky a seznamy. V části Doplnkové zdroje dat obrazových příloh jsou uvedeny ročenky, použité jako zdroj dat. Obrazové přílohy jsou v textu číslovány v rámci příslušného celku. Tabulky jsou uvedeny v kapitole Přílohy a jsou číslovány průběžně v rámci knihy.

V textu knihy je odkaz vyznačen graficky: (→ Obr. 4.1.1.2) (→ Příloha P.01). Je-li odkaz míněn na materiál v jiné knize, je uvedeno i číсло knihy: (→ Obr. 1100.3.2.1.5) (→ Příloha 100. P. 01).

Sledované jevy

Jevy uvedené v příloze A a B vyhlášky č. 500/2006 Sb. naplňované v knize jsou uvedeny v úvodu každé příslušné podkapitoly a souhrnně za celou knihu v kapitole Rejstříky a seznamy v podkapitole Sledované jevy. Celkový přehled řešených jevů ÚAP obce je uveden v podkapitole 000.5.1.

Související legislativa

Seznam zákonů, vyhlášek, nařízení, rozhodnutí a opatření obecné povahy souvisejících s knihou je uveden v jejím závěru v kapitole Rejstříky a seznamy v podkapitole Související legislativa.

V textu je související legislativa zpravidla označena zkrácenou verzí názvu: (zákon č. 256/2001 Sb.).

Odborné zdroje

Pro citované a odkazované odborné zdroje, jako jsou knihy, studie, odborné články, analýzy či závěrečné práce je použit číselný systém referencí dle citační normy ČSN ISO 690 Informace a dokumentace - Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů (vyd. 2011). V rámci textové části jsou odkazované materiály označeny číslem, resp. číslem a rozsahem stran v hranaté závorce: [28] [15 str. 45] [40 stránky 201–226]. Seznam všech odkazovaných materiálů v knize je uveden v jejím závěru v kapitole Rejstříky a seznamy v podkapitole Citované zdroje. V téže kapitole je i podkapitola Referenční literatura, která uvádí seznam vybraných pramenů doporučených autorským týmem jako reference při četbě knihy.

Související textová část

Témata v rámci jedné knihy i napříč knihami spolu mohou souviset a navzájem se doplňovat. Odkaz na část textu v rámci téže knihy je uveden s příslušným číslem: kapitola 2 / podkapitola 6.1 / téma 4.1.3 / 4.1.4. Je-li odkaz míněn na text v jiné knize, je uveden s příslušným číslem včetně čísla knihy: kniha 600 / kapitola 400.3 / téma 1100.2.3.3 / 1100.2.3.4.

Související grafická část

V textu je odkaz na související výkres grafické části označen jeho číslem: (→ Výkres 0.1).

Související limit

Seznam všech limitů ÚAP obce je uveden v knize 900 (→ Příloha 900.P.05). V rámci textové i grafické části jsou související limity označeny jejich číslem: (L28).

Související indikátor a cíl udržitelného rozvoje

Seznam všech indikátorů a cílů udržitelného rozvoje ÚAP obce je uveden v knize 1100 v tématu 1100.3.2.1. Ty, které přísluší této knize, jsou vypsány v jejím závěru v kapitole Syntéza v podkapitole Dílčí rozbor udržitelného rozvoje. Odkaz na indikátor je v textu uveden s jeho číslem: (i.02.1.04). Odkaz na cíl bez indikátoru je uveden analogicky: (c.10.3.06).

Portál ÚAP

ÚAP obce jsou k dispozici elektronicky na on-line Portálu Územně analytických podkladů hl. m. Prahy (Portál ÚAP). Témata jsou zde doplněna a rozšířena, zejména v aplikacích: Atlas ÚAP, Katalog městských částí, Katalog lokalit, Katalog indikátorů a metrik, Katalog dat a jevů. Odkaz v textu je např.: Analýza je dostupná na Portálu ÚAP ↗.

POJMY

aglomerační efekty

představují zvýšení efektivity produkce zboží a služeb vznikající díky blízkosti firem a pracovníků v městských aglomeracích; mezi významné efekty patří větší možnost specializace, koncentrovaný trh práce, úspory z rozsahu nebo přelévání znalostí a síťové efekty

brownfield

nemovitost (pozemek, objekt, areál), která je nedostatečně využívaná, je zanedbaná a případně i kontaminovaná; nelze ji vhodně a efektivně využívat, aniž by proběhl proces její regenerace; vzniká jako pozůstatek průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské či jiné aktivity¹

celkový rozbor udržitelného rozvoje

složení dílčích závěrů jednotlivých knih, které se propisují do hierarchického hodnoticího rámce; na základě vyhodnocení naplňování cílů, principů a oblastí udržitelného rozvoje a jejich vzájemných vlivů jsou definována pozitiva a negativa; výstupem celkového rozboru je stanovení problémů a hodnot území jako podklad pro ÚPD

cíle udržitelného rozvoje

hierarchicky nejnižší stupeň hodnoticího rámce, který formuluje konkrétní zásadní výzvy a klíčové otázky v jejich oboru vycházející z tematických národních, regionálních a městských strategií; cíle udržitelného rozvoje (UR) jsou skladebné do principů UR, které sdružují cíle s obdobnou problematikou

cenová hladina

vážený průměr cen zboží a služeb v místní ekonomice; váhy jsou obvykle nastaveny tak, aby odpovídaly zastoupení zboží a služeb ve spotřebním koši

čistý disponibilní důchod domácností

částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, úspory nebo akumulaci aktiv

čisté příjmy

nebo také čisté disponibilní příjmy jsou celkové příjmy jedince nebo domácnosti po odečtení příjmových daní

dlouhodobý hmotný majetek

kategorie dlouhodobého majetku obce, tvořená primárně pozemky a stavbami

dílčí rozbor udržitelného rozvoje

syntéza jednotlivých tematických a komplexních knih; odpovídá na otázky, jak jsou vytyčené cíle pro témata z různých oborů naplňovány; na závěr stanoví pozitiva a negativa vyplývající z analýz knih a definuje hodnoty území za jednotlivé knihy

ekonomická efektivita

schopnost ekonomického systému alokovat výrobní faktory a další zdroje v ekonomice na jejich celospolečensky nejhodnotnější využití a minimalizovat neproduktivní ztráty

fiskální autonomie

schopnost samosprávy ovlivňovat svůj rozpočet, tj. především možnost obcí zavádět daně a poplatky či měnit nastavení stávajících daní a poplatků

Giniho koeficient

ukazatel příjmové nerovnosti; zachycuje situaci mezi dokonalou příjmovou rovností (hodnota koeficientu 0) a dokonalou příjmovou nerovností (hodnota koeficientu 1)

hierarchický hodnoticí rámec

hierarchická struktura pro vyhodnocení rozboru udržitelného rozvoje území (oblasti udržitelného rozvoje (UR), principy UR, cíle UR a jejich souhrnné hodnocení pomocí indikátorů), definována na základě priorit a cílů strategických dokumentů, které jsou celospolečenskou dohodou ohledně žádoucího rozvoje území

indikátory

účelově vybrané ukazatele, které měří naplňování vytyčených cílů UR formulovaných na základě východisek ze strategických dokumentů a indikují jejich vývoj v čase

krajina ve městě

nestavební struktura města tvořená nestavebními bloky²

lidský kapitál

soubor návyků, znalostí, společenských a osobních charakteristik jedince, které představují jeho schopnost pracovat a vytvářet ekonomickou hodnotu

lokační volba

proces, ve kterém se domácnosti a firmy rozmisťují v prostoru města; vnímají při tom, jaké má lokalita přínosy (vybavenost a kvalita lokality, blízkost dalších firem nebo přístup na trhy) a náklady (cena nebo délka dojíždky)

městská džungle

zanedbané, lidmi málo využívané území s vegetačním pokryvem či postupně zarůstající nálety, které je stále součástí zastavěného území

NUTS

nomenklatura územních statistických jednotek (z angl. Nomenclature of Units for Territorial Statistics), územní jednotky zavedené v roce 1988 pro účely EUROSTATU, statistického úřadu Evropské unie, s přihlédnutím k administrativnímu členění konkrétních států; na území ČR regiony NUTS 3 odpovídají krajům, NUTS 2 představují sdružené kraje tzv. regiony soudržnosti (neadministrativní jednotky), např. Střední Čechy, Severozápad apod.

oblasti udržitelného rozvoje území

hierarchicky nejvyšší stupeň hodnoticího rámce, formulovaný na základě priorit komplexních strategických dokumentů národní, regionální a městské úrovně; oblasti UR jsou tematicky zaměřené okruhy, obecně definované s cílem zahrnout komplexnost celé problematiky

parita kupní síly

měří kupní sílu domácí měny v různých zemích pomocí srovnání relativních cenových hladin cen vybraného zboží a služeb; důležitá je zejména pro realistické srovnání příjmů domácností, kde cenová hladina v různých státech významně ovlivňuje kupní sílu místní měny

potenciál města

souhrn investičních možností, které tvoří nabídka rozvojových a transformačních ploch, ekonomická struktura a hospodářský výkon města

pracovní síly (osoby ekonomicky aktivní)

podle výběrového šetření pracovních sil (VŠPS/ČSÚ, metodika ILO) součet osob patnáctiletých a starších – zaměstnaných (v hlavním zaměstnání) v národním hospodářství a nezaměstnaných

principy udržitelného rozvoje

prostřední hierarchický stupeň hodnoticího rámce, který zpřesňuje oblasti UR s širokým záběrem; stejně jako oblasti i principy UR vycházejí z priorit strategických komplexních dokumentů národní, regionální a městské úrovně; principy UR vznikly zatříděním prioritních cílů komplexních strategií do klíčových tematických skupin uvnitř již nastavené oblasti UR, do níž jsou skladebné

proluka

chybějící část zástavby, a to: 1. blok nebo část bloku dosud nezastavěný v území jinak převážně zastavěném, určený k zastavění, 2. nezastavěná nebo částečně zastavěná část pozemku nebo souboru pozemků včetně nároží ve stávající zástavbě, určená k zastavění, vymezená stavebními čarami a hranicemi sousedních pozemků zastavěných nebo k zastavění určených³

redistribuční systém

soustava příjmových daní a transferů, která částečně přerozděluje příjmy obyvatel vznikající na základě tržních interakcí

rozpočtové určení daní

stanovuje, do jakého rozpočtu (státního či obecních) plynou výnosy z jednotlivých daní

rozvojové plochy

plochy, v nichž se navrhuje vytvoření zcela nového charakteru území⁴

spotřební koš

kombinace zboží, služeb a jejich množství, které spotřebovává průměrný spotřebitel v dané ekonomice

transfery investiční

finance určené na investiční záměry, poskytované městu od dalších subjektů (např. státu či EU)

transformační plochy

plochy určené k novému využití znehodnoceného území pro zástavbu nebo pro jiné využití území⁵

tržní příjmy

příjmy jedince nebo domácnosti z interakcí na trhu; patří sem příjmy ze zaměstnání, ze samostatné výdělečné činnosti nebo kapitálové příjmy

výdaje běžné

prostředky vydávané především na každodenní provoz obce (např. veřejné osvětlení, oprava místních komunikací, správa hřbitova, svoz a likvidace odpadu atp.)

^[1] 3 — § 2 pojmy, písm. R nařízení č. 10/2016 Sb. hl. m. Prahy – pražské stavební předpisy (PSP)
4 — § 4 odst. c) PSP, v souvislosti s Územním plánem sídelního útvaru hl. m. Prahy (ÚPnSÚ) je pojem definován také v opatření obecné povahy č.55/2018, oddíl (15), odst. (41)
5 — § 4 odst. b) PSP, v souvislosti s ÚPnSÚ je pojem definován také v opatření obecné povahy č.55/2018, oddíl (15), odst. (50)

^[2] 1 — zdroj definice web CzechInvest

^[3] 2 — čl. 5 písm. e) závazné části Metropolitního plánu Prahy

výdaje kapitálové

investice do majetku obce, ze kterého bude obec mít užitek i v následujících letech (např. dopravní infrastruktura, obecní bytový fond atp.)

vystavěné prostředí

stavební struktura města tvořená zástavbou stavebních bloků včetně proluk a uličním prostranstvím⁶

ZKRATKY

ČSÚ	Český statistický úřad
HDP	hrubý domácí produkt
HZÚ	hranice zastavěného území
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
PID	Pražská integrovaná doprava
PPS	Purchasing power standart (standard kupní síly)
PSP	pražské stavební předpisy
SZ	zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon
THFK	tvorba hrubého fixního kapitálu
ÚPnSÚ	Územní plán sídelního útvaru hl. m. Prahy

-
-
-

1.2 Principy a cíle udržitelného rozvoje

Rozbor udržitelného rozvoje území (RURU) je v Územně analytických podkladech (ÚAP) 2020 uveden v knize 1100 | Rozbor udržitelného rozvoje | Posouzení stavu a vlivů v území. Rozbor je založen na adaptování cílů existujících komplexních a tematických strategických dokumentů do 11 oblastí udržitelného rozvoje (UR), které jsou dále členěny do principů udržitelného rozvoje. Každý princip UR obsahuje dostatečný počet cílů udržitelného rozvoje, které ho charakterizují. Pokud jsou k dispozici data a cíl UR je měřitelný, je naplňování sledováno pomocí indikátorů. V jednotlivých tematických (100–800) a komplexních (900 / 1000) knihách se vyhodnocují ty vytyčené cíle UR, které souvisejí s tématy řešenými v jednotlivých knihách. Formulace cílů UR a sledovaných indikátorů pro jednotlivé knihy vzniká **zpřesněním cílů komplexních strategických dokumentů** odborníky IPR a často **vychází z tematických strategických dokumentů** pro jednotlivé obory (1100.2.1.1). Zatřídění cílů UR a k nim příslušných indikátorů do jednotlivých knih provedli odborníci IPR, kteří se tématy dané knihy dlouhodobě zabývají. Vzhledem k provázanosti témat napříč knihami (komplexními i tematickými) je žádoucí, že některé cíle UR jsou řešeny v několika knihách současně. V úvodu každé knihy jsou představeny příslušné oblasti a principy UR, spolu se specifikací konkrétních cílů UR a sledovaných indikátorů. Vyhodnocení, které představuje klíčová pozitiva a negativa plynoucí z naplňování či nenaplňování cílů, je součástí podkapitoly Dílčí rozbor udržitelného rozvoje v kapitole Syntéza. Celková interpretace a syntéza rozboru jsou představeny v knize 1100, a to pro pozitiva (1100.4.3.1), negativa (1100.4.3.2), problémy k řešení (1100.5.2.1 / 1100.5.2.2) a hodnoty (1100.5.2.3).

Oblast 02 Kvalitní složky životního prostředí

Kniha 400 se dotýká prvního principu **02.1 Efektivní hospodaření se zdroji** oblasti **02 Kvalitní složky životního prostředí** pouze okrajově, a sice popisem a sledováním jednoho ze tří typů transformačních ploch brownfieldů (i.02.1.1.10) v tématu 2.1.1 Transformační plochy. Toto téma je společné s knihou 100 | Krajina.

Oblast 03 Vyvážené prostorové uspořádání města a regionu

Oblast **03 Vyvážené prostorové uspořádání města a regionu** sleduje princip **03.1 Vyvážený rozvoj** vystavěného prostředí **města**, který řeší suburbanizaci, sledování rozpínání se města do krajiny a zesílení podpory rozvoje centrálních částí města (i.03.1.04). Cestou k uskutečnění principu je upřednostnění rozvoje města v transformačních územích a vytvoření podmínek pro recyklaci těchto zanedbaných území, která jsou

v knize vymezena, základním způsobem popsána (téma 2.1.1) a je navrženo jejich vyhodnocení z hlediska tezí udržitelného rozvoje, které jsou takřka totožné s cíli daného principu (podkapitola 2.1.3) (i.03.1.05 / i.03.1.07).

Oblast 05 Atraktivní konkurenceschopné město

Oblast **05 Atraktivní a konkurenceschopné město** řeší kniha v rámci všech tří definovaných principů UR. Cílem principu **05.1 Příznivé podnikatelské prostředí** je zlepšení atraktivity podnikatelského prostředí a podmínek pro vznik nových podniků (i.05.1.01 / i.05.1.02 / i.05.1.03 / i.05.1.04 / i.05.1.05). Velmi příbuzný princip je **05.2 Podpora inovace a konkurenceschopnosti** zaměřený na inovace, zapojení Prahy a ČR do mezinárodních aktivit v oblasti kongresové a konferenční aktivity, s obzvláštním důrazem na odvětví s vysokou přidanou hodnotou (i.05.2.01 / i.05.2.02 / i.05.2.03 / i.05.2.04 / i.05.2.05 / i.05.2.06 / i.05.2.07). Cíle a indikátory obou principů jsou vzájemně provázané a oba směřují do podkapitoly 3.3 Konkurenceschopnost a potenciál, která sleduje mimo jiné strukturu ekonomických subjektů, produktivitu práce, strukturu výdajů na výzkum a vývoj, strukturu lidských zdrojů, strukturu patentů a publikační aktivitu výzkumných organizací, což jsou neodmyslitelné faktory konkurenceschopného města v mezinárodním kontextu. Třetím principem je **05.3 Ekonomická prosperita a blahobyť**, který sleduje zejména ekonomický výkon města – produktivitu práce (i.05.3.01) a vývoj hrubého domácího produktu (i.05.3.02 / i.05.3.03), to vše v porovnání s podobnými městy střední Evropy (3.1.1). Má-li se dobře město, měli by se mít dobře i jeho obyvatelé, důležitým ukazatelem životní úrovně obyvatel města je jejich kupní síla, kterou spoluurčuje mzdová složka (i.05.3.04) a cenová hladina (3.2.1). Odvrácenou stranou mince je chudoba a příjmová nerovnost, což podrobně řeší v republikových souvislostech téma 3.2.2. Na prosperitě města se ale nepodílejí pouze jeho obyvatelé, ale také lidé, kteří do města dojíždějí (i.05.3.05 / i.05.3.06 / i.05.3.07 / i.05.3.08).

Oblast 08 Vzdělané a inovativní město

Provázanost oblastí a principů UR dobře ilustruje oblast **08 Vzdělané a inovativní město**, jejíž cíle a principy směřují k atraktivnímu a konkurenceschopnému městu. Principu **08.1 Zvyšování kvality a dostupnosti vzdělávání** se kniha dotýká nepřímo, ale tím, jak potřebuje vzdělané (i.08.1.06 / i.08.2.06) a inovativní lidi a firmy (podkapitola 3.3), potřebuje také podporu výdajů na výzkum a vývoj (i.08.2.05/ i.08.3.06 / i.08.3.07) a odtud vede další souvislost do rozpočtové oblasti (3.4.1). Princip **08.2 Aktivní rozvoj lidských zdrojů a vzdělávacích institucí** je logicky provázán s podporou inovací a konkurenceschopnosti, neboť bez

^[6] — čl. 5 odst. (1) písm. d) závazné části Metropolitního plánu Prahy

kvalifikované a kvalitní pracovní síly (i.08.2.01 / i.08.2.02 / i.08.2.03 / i.08.2.04) (3.1.2) není možné inovovat ani být konkurenceschopný v širším měřítku. Témata završuje princip **08.3 Podpora spolupráce vzdělávacích a výzkumných institucí s podnikatelskou sférou**, jehož cíle a indikátory související se vzděláváním, inovacemi, výzkumem a vývojem opět řeší podkapitola 3.3 (i.08.3.01 / i.08.3.02 / i.08.3.03 / i.08.3.04 / i.08.3.05 / i.08.3.08).

Oblast 09 Sociálně solidární a soudržné město

Výrazem provázanosti je rovněž oblast **09 Sociálně solidární a soudržné město**, která sleduje principy **09.3 Sociální inkluze a podpora rodiny a 09.4 Důstojná práce a snížení příjmové nerovnosti** (téma 3.2.2). Téma 3.2.2 se zabývá lidmi ohroženými chudobou (i.09.4.02) a sociálním vyloučením (i.09.3.02), které rovněž řeší princip **05.3 Ekonomická prosperita a blahobyt** v oblasti **05 Atraktivní a konkurenceschopné město**. S tím souvisí problematika nezaměstnanosti (téma 3.1.2) (i.09.4.04 / i.09.4.03 / i.09.4.01) a příjmové nerovnosti, (opět 3.2.2). Princip **09.3 Sociální inkluze a podpora rodiny** řeší podkapitola 3.2 Ekonomický blahobyt domácností, která sleduje čistý příjem domácností (i.09.4.05) a také procentuální podíl mezd žen a mužů (i.09.4.06).

Oblast 10 Kvalitní a transparentní veřejná správa

V oblasti **10 Kvalitní a transparentní veřejná správa** je sledován princip UR **10.1 Odbornost, komplexnost a odpovědnost veřejné správy**, kterého se okrajově dotýkají témata podkapitoly 3.5 Potenciál rozvoje města, konkrétně naplňování cílů jednotlivými městskými částmi (i.10.1.05). Principu **10.2 Inovativní přístup, efektivnost a otevřenost veřejné správy** se dotýká téma související s efektivitou podnikání, respektive s rychlostí realizace investic ve stavebnictví (téma 2.1.1) související s projednáváním staveb (i.10.2.01 / i.10.2.06), problematiku do hloubky řeší téma 1000.2.1.2. Poslední princip **10.3 Efektivní hospodaření s veřejnými prostředky a majetkem** kniha naplňuje několika tématy. Stav veřejných financí, vývoj veřejných rozpočtů a obecního majetku v podrobnosti hl. m. Prahy i městských částí ze všech stran rozebírá podkapitola 3.4 Veřejné finance (i.10.3.01 / i.10.3.02 / i.10.3.04 / i.10.3.05). Jedním z cílů principu je soustředění strategicky významných majetků do vlastnictví města (i.10.3.03) a jejich efektivní využívání, což právě řeší tato podkapitola s důrazem především na ty aspekty hospodaření, které mohou samosprávy samy ovlivnit – na analýzu vlastních zdrojů příjmu a hospodaření s obecním majetkem (c.10.3.06).

Oblast 11 Spokojenost a angažovanost obyvatel

Princip 11.1 Zapojení obyvatel do rozvoje města se velice okrajově dotýká knihy tématem míra volební účasti ve volbách do zastupitelstev obcí (i.11.1.01), ve kterých se kromě angažovanosti obyvatel také odráží míra úspěšnosti samospráv, efektivita jejich řízení a vládnutí, nakládání se svěřeným majetkem, tedy témata, kterým se kniha 400 věnuje v několika podkapitolách.

-
-
-

1.3 Souvislosti

1.3.1 DEFINIČNÍ RÁMEC POTENCIÁLU

Téma v kostce shrnuje, jak IPR definuje potenciál v územním plánování, co jej ovlivňuje zvnějšku a co zevnitř. Potenciál, který vychází z fyzické podstaty vystavěného prostředí města, tvoří nabídka rozvojových a transformačních ploch. Rozvojové plochy i transformační plochy definuje územně plánovací dokumentace; podkladem pro vymezení transformačních ploch jsou problematické plochy, které se nalézají uvnitř hranice zastavěného území. Čáru zastavěného území rovněž vymezuje územně plánovací dokumentace a na podkladě reálného vývoje území navrhuje změnu vymezení. Zacílení na vnitřní potenciál města z ekonomického pohledu předkládá rozbor y faktorů, jimiž se poměřuje ekonomická základna a hospodářská kondice města.

“... potenciál města je souhrn investičních možností, které tvoří nabídka rozvojových a transformačních ploch. To je však příliš úzký pohled. S potenciálem u města je to podobné jako u lidí. Jedná se o souhrn vědomých i skrytých schopností a o ochotu je hledat a využít...” [1]. Jinými slovy je možno říci, že nabídka rozvojových a transformačních ploch tvoří viditelnou a vědomou část potenciálu města a jeho neviditelnou skrytou složku tvoří ekonomická struktura, hospodářský výkon města a nad tím vším je správa města, pověřená a motivovaná tyto danosti zúročit v prospěch města. To vše zvnějšku ovlivňují historické souvislosti, přírodní a hospodářské podmínky ČR a evropského regionu, jehož je Praha součástí. Kniha se cíleně a prioritně zaměřuje na **vnitřní potenciál města**.

Z územního aspektu to znamená zacílení na plochy k obnově znehodnoceného území (podkapitola 2.1), které se nalézají uvnitř **zastavěného území** (§ 2 odst. 1 písm. d) a f) zákona č. 183/2006 Sb.) (téma 300.3.1.1) a jsou podkladem pro vymezení transformačních ploch v územně plánovací dokumentaci. Hranice mezi zastavěným a nezastavěným územím je vymezena hranicí zastavěného území (HZÚ), (L85) v Územním plánu sídelního útvaru hl. m. Prahy (ÚPnSÚ) (300.3.1.1 / 900.3.1.1). Hranice nebyla od doby platnosti plánu⁷ aktualizována. Formální podmínky pro vymezování zastavěného území jsou nastaveny velmi rigidně, judikatura správních soudů toto pojetí potvrdila, což ukazuje např. rozsudek NSS ze dne 30. 6. 2011, č. j. 4 Ao 4/2011-59. Za základ pro vymezení HZÚ v územním plánu je stavebním zákonem ustanoven

tzv. intravilán, což je legislativní termín pro zastavěnou část obce vymezenou k 1. září 1966 a vyznačenou v mapách evidence nemovitostí (§ 2 odst. 1 písm. d) SZ). Hranice přitom byla před více než 50 lety stanovena pro účely ochrany zemědělského půdního fondu. Nové vymezení HZÚ, stanovené v mezích zákona (§ 58 SZ), je součástí návrhu Metropolitního plánu Prahy, samostatně je pořizována změna platného ÚPnSÚ⁸. S vědomím uvedených souvislostí postupoval IPR při vymezení ploch k obnově znehodnoceného území, které se blížily hranici zastavěného území, a přihlížel ke skutečnému charakteru zastavěnosti území.

Ekonomickým pohledem se pro vyhodnocení potenciálu města díváme na stav jeho ekonomické základny a její vliv na životní úroveň obyvatel. Potenciál města jako hybatel ekonomického a společenského rozvoje vychází z koncentrace lidí a jejich lidského kapitálu, koncentrace výrobců a jejich kapacity inovovat a koncentrace trhů umožňujících vyšší míru specializace. Tento mikroekonomický základ lidí, firem a nápadů se agreguje do makroekonomických ukazatelů stavu ekonomiky města. Kromě ekonomického výkonu jde také o situaci na trhu práce, který patří mezi hlavní důvody, proč se do města stěhují noví obyvatelé. Poptávka po nové pracovní síle je ukazatelem zdravého rozvoje města a způsobem, jakým město dokáže svou prosperitu sdílet s novými obyvateli. Kromě produkce je potenciál města také v možnosti obyvatel nebo dojíždějících spotřebovávat kvalitní služby a vybavenost. **Ekonomickým potenciálem města je tedy jeho přirozená atraktivita pro obyvatele, pracovníky i výrobce**. Výnosy z aglomerace a z lidského kapitálu jsou zároveň větším lákadlem pro vzdělanější pracovníky a firmy v odvětvích s vysokou přidanou hodnotou, což je potřeba brát v úvahu při srovnání Prahy s ostatními částmi ČR. Stejně důležité jsou i místní cenové hladiny, které naopak ve městech mohou z vyšších příjmů ukrajovat. Potenciál města je naplněn, pokud se příznivá ekonomická situace projevuje v růstu životní úrovně jeho obyvatel dostatečně rovnoměrně. Pozornost je proto věnována příjmové nerovnosti a míře chudoby, která ve městě existuje. Potenciál města spočívá také v jeho budoucím rozvoji a schopnosti vytvářet a adoptovat inovace. Sledujeme proto růst produktivity, aktivity výzkumu a vývoje a investice ve městě. Soukromé investice vytvářejí potenciál pro budoucí růst produktivity. Veřejné investice jsou potom základem kvalitního rozvoje města. Pro naplnění potenciálu města je tedy důležité i hospodaření veřejného sektoru a jeho schopnost dostatečně kvalitně plánovat a financovat své rozvojové záměry. Protože město financuje investice převážně z vlastních zdrojů, je důležité hospodárně nakládání s majetkem a rozvoj

⁸ — Změna ÚPnSÚ Z2748/00, která upravuje hranici zastavěného území. Veřejné projednání se uskutečnilo 24. 6. 2020.

území efektivní a udržitelný z hlediska celospolečenských a provozních nákladů.

1.3.2 MĚŘÍTKOVÁ, ÚROVŇOVÁ A TEMATICKÁ NÁVAZNOST

Kniha 400 je důkazem, že všechno souvisí se vším. Potenciál města je neodlučitelně spjatý s krajinným prostředím a jeho vystavěným prostředím, z nichž vychází. Potenciál dosud nezastavěného území určuje územně plánovací dokumentace, pro niž jsou rozborů provedené v ÚAP stěžejními podklady. Všechny činnosti, všechny děje, které popisují a analyzují knihy Využití a Veřejná vybavenost, probíhají na území města s přesahy za jeho hranice, mají ekonomickou podstatu, ekonomické projevy a ekonomické dopady; současně se neobejdou bez infrastrukturní podpory jak dopravní, tak technické. Metropole a hlavní město republiky je rovněž pevně provázáno se svým okolím, a to nejen v bezprostředním zázemí svých administrativních hranic, ale i v rámci republiky i v evropském kontextu.

Praha není ostrovem v širém moři, nic neplatí omezeně jen pro Prahu jako obec; zejména v ekonomice jde o maximální provázanost v rámci regionu, republiky, v širších souvislostech v rámci Evropy i světa, jejichž je Praha součástí. I transformační plochy, vymezené v měřítku lokalit a bloků uvnitř města, vznikly v důsledku širších souvislostí ekonomického i hospodářského vývoje, který přesahuje veškeré hranice. Nadmístním souvislostem se věnuje kniha 050 | Metropole a region.

Administrativní členění do jisté míry ovlivňuje chování lidí a firem. Ekonomické vztahy jsou však mnohem silnější. Není proto možné se na Prahu dívat pouze v rámci jejích administrativních hranic. Praha má **silné ekonomické vazby** na metropolitní region a jako moderní otevřené město také na zbytek Evropské unie a světa. V metropolitním regionu jsou výrazně spojené zejména trhy práce a nemovitostí. Při volbě zaměstnání je Praha přirozeným magnetem celého regionu. Výrazná dojíždka do Prahy také ukazuje, že při volbě bydliště se domácnosti administrativní hranicí neomezují. Domácnosti i firmy vnímají rozdílné výhody a náklady z lokalizace v různé vzdálenosti od centra města. Přesah však mají i další trhy zboží a služeb, zejména v případě nabídky specializovaných statků nebo typicky městských služeb a vybaveností. Rozmístění domácností a firem v Praze a v metropolitním regionu je však potřeba vnímat také s ohledem na jeho celospolečenské dopady nebo vliv na vznikající náklady veřejného sektoru na veřejnou infrastrukturu a služby. Ne všechny jsou totiž zahrnuty do individuálního rozhodování. Zejména schopnost města vytvářet atraktivní bydlení v efektivních hustých

lokalitách v širším centru města má vliv na dlouhodobé možnosti města financovat svůj rozvoj a jeho udržitelnost.

Při popisu znehodnoceného území a ploch k obnově kniha 400 čerpá ze znalostí krajiny a vystavěného prostředí, které jsou obsahem knih 100, 200 a 300. Kniha 100 definuje městské džungle, kniha 200 analyzuje město ze zřetele strukturálních charakteristik a veřejné přístupnosti, kniha 300 zkoumá činnosti a děje, které ve městě probíhají od základních potřeb obyvatel bydlet, pracovat a trávit volný čas. Pro činnosti je potřeba veřejná vybavenost, kterou zkoumá kniha 800, pohyb lidí a zboží analyzuje kniha 600, všechny činnosti a děje jsou podmíněny fungující technickou infrastrukturou (kniha 700). To všechno se neustále proměňuje, činnosti mizí a objevují se nové s novými prostorovými nároky, technologie se vyvíjejí a vyžadují nové schránky, původní objekty stárnou nejen fyzicky, ale i morálně, zanikají celá průmyslová odvětví. Potenciál již zastavěného území představují problematické plochy z pohledu krajiny, struktury města nebo využití území, které jsou důsledkem probíhajících procesů vývoje města. Proměny celku v globálních souvislostech se projevují v detailu města, v měřítku lokality i v měřítku plochy, tak vznikají plochy, které je potřeba recyklovat a říkáme jim transformační plochy. Při hodnocení potenciálu ploch k obnově znehodnoceného území IPR zvažuje rovnocenně vhodnost a parametry území pro zapojení do městské struktury nebo pro posílení krajiny ve městě. Využívá analýz, které jsou součástí knihy 100 – dostupnost parků, knihy 300 – rozmanitost využití, knihy 600 – dostupnost hromadné dopravy, problematická místa v dopravě, knihy 700 – problematická místa z hlediska ekonomicky přijatelné obsluhy technickou infrastrukturou na současné technologické úrovni a knihy 900 – provázání s limity, které mohou mít omezující dopad. Rozborů potenciálu ploch k obnově znehodnoceného území jsou přímým podkladem pro tvorbu územně plánovací dokumentace, jejíž implementací na úrovni obce se věnuje kniha 1000.

Ekonomickou podstatu fungování společnosti jako jednoho nedílného celku přibližuje kapitola 3 Městská ekonomika, měřítko je v tomto případě vždycky minimálně celoměstské, i když v popisu rozpočtových výdajů a příjmů zaostřuje na úroveň městských částí. Snažíme-li se změřit a pochopit ekonomickou prosperitu Prahy, je třeba pochopit i její dílčí části a kauzalitu mezi nimi. Je tedy přirozené, že do kapitoly metropolitní ekonomiky se otiskují témata z ostatních knih ÚAP. Vhodným příkladem je například fyzický potenciál území, životní prostředí a klima diskutované v knize 100. To, jaké má město podmínky k rozvoji, geografické nebo klimatické, má historický silný vliv na ekonomický potenciál města, posléze i na ekonomický výkon měřený výší hrubého domácího produktu. Tento vztah se dále promítá i do indikátorů konkurenceschopnosti, měřených v podkapitole

3.3. Způsob, jakým Praha přistupuje k investicím do životního prostředí a k inovacím, se dlouhodobě projevuje na zájmu pracovní síly, investorů a dalších aktérů ekonomiky se v Praze usídlit. Inovativní město s přívětivými podmínkami k životu tak získává na atraktivitě, čímž roste i jeho konkurenceschopnost.

Knihy 300 a 800 se dotýkají tématu trhu práce. Zkoumáme-li totiž, jak a kde se na pracovním trhu (téma 3.1.2) Prahy alokuje pracovní síla, je nutné pochopit její charakteristiky a způsoby, jakými se po městě pohybuje – návaznost na téma mobility v knize 600. Podobně je tomu i u tématu ekonomického blahobytu obyvatelstva z podkapitoly 3.2, kde dostupnost kvalitního bydlení či přístup k občanské vybavenosti z knih 300 a 800 jsou důležitými, měřenými faktory. V neposlední řadě je nutné poukázat, jak silně jsou pražské finance ovlivňovány demografickými atributy Prahy popsanými v knize 300. Lidnatost a hustota osídlení Prahy se ovšem promítá nejen do výše příjmů, ale i do potřeby stavět dopravní nebo občanskou infrastrukturu (kniha 800), do efektivity jejího využívání a následně také do výdajové strany veřejných financí.

-
-
-

2. POTENCIÁL ÚZEMÍ

2.1 Potenciál recyklace území

Cílem podkapitoly je analyzovat a popsat potenciál recyklace v území. Územní potenciál města představují v součtu transformační a rozvojové plochy. Existence transformačních ploch je přirozeným vývojovým stadiem každého dynamického sídelního útvaru. Hluboká oborová i strukturální proměna českého průmyslu a nákladní železniční dopravy, související s celkovými hospodářskými změnami České republiky po roce 1990, dala vzniknout rozsáhlým znehodnoceným územím i na území hlavního města. Jde o plochy vykazující různé druhy poškození či nefunkčnosti, nevhodného či nedostatečného využívání, nesouladu a nevhodnosti struktury, v níž se nacházejí. Aby mohly být smysluplně zapojeny do procesu územního plánování, je nutné poznat jejich základní vlastnosti. To je nezbytné pro hospodárné využívání území, recyklaci zastavěných ploch a celkovou kultivaci území pro rekreaci či posílení městské krajiny.

Nejprve je uvedena základní terminologie, geneze vzniku znehodnocených území a procesy jejich identifikace v ÚAP. Následně se text věnuje metodice popisu a třídění těchto území a způsobu jejich hodnocení, jehož výsledky předkládá samostatné téma. Poslední téma se zabývá prolukami, jejichž podrobnost je menší než transformačních ploch, ale ve svém součtu představují neopominutelný územní potenciál města. Svým obsahem podkapitola řeší sledované jevy A001b – zastavitelné plochy, plochy přestavby a plochy změn v krajině a A004a – brownfieldy. Pro vymezení ploch přestavby používá jev A001 – zastavěné území.

2.1.1 TRANSFORMAČNÍ PLOCHY

V Praze je evidováno téměř 300 transformačních ploch o celkové rozloze téměř 4 tisíce hektarů, jde o cca 7,5 % rozlohy města. Evidence a dobrá znalost poškozených ploch je důležitým územně plánovacím podkladem pro město, které chápe tyto plochy zejména jako příležitost pro výstavbu a doplnění městské struktury, ale rovnocenným způsobem i pro posílení krajiny ve městě. Existenci transformačních ploch je také vhodné argumentovat při posuzování vyčerpání či nevyčerpání rozvojových ploch města, související s ochranou zemědělského půdního fondu a (ne)rozpínáním se města do krajiny (§ 55 zákona č. 183/2006 Sb.). Přestože vysoký podíl ploch je sledován dlouhodobě, tato skutečnost se v praxi zúročuje pomalým tempem. Pouze na malé části ploch se podařilo úspěšně odstartovat proces recyklace.

Nařízení č. 10/2016 Sb. hl. m. Prahy – pražské stavební předpisy (dále PSP) člení území podle předpokládané míry změn (stability) (§ 4 PSP) na stabilizované, transformační a rozvojové. IPR Praha dlouhodobě sleduje a zkoumá plochy na území města, které jsou z různých důvodů považovány za problematické či nedostatečně funkční a pro plnohodnotné začlenění do života města je zřejmá potřeba jejich **transformace** strukturální, funkční nebo komplexní (→ Obr. 2.1.1.1.). Transformační plochy mohou obsahovat na celé rozloze nebo na její převažující části **3 typy území**:

- brownfieldy – území (areály, pozemky, objekty) nedostatečně využívaná, zanedbaná a případně i kontaminovaná či jinak zásadně narušená činností člověka, která ztratila svou původní funkci nebo z nichž původní funkce postupně mizí. Vznikají jako pozůstatek průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské či jiné aktivity (např. viz 100.4.2.1 / 300.4.2) nebo to jsou již nefunkční drážní plochy. Území sice nadále mohou sloužit nejrůznějším provizorním využitím nebo jednoduchým podnikatelským aktivitám, ale skutečně efektivně využívat je nelze, aniž by proběhl proces jejich regenerace. Potřeba sanace a komplexní transformace území je zcela zřejmá (i.02.1.10),
- aktivně využívané plochy, které svým prostorovým uspořádáním a využitím neodpovídají převažujícímu charakteru lokality, zejména typu struktury (kniha 200), ve které se nacházejí, a tím nenaplnují svůj potenciál. Jde také o místa, která jsou vyšší zátěží pro své okolí nebo jsou problematická z hlediska prostorového uspořádání, které je v dané lokalitě nevhodné, nedokončené či jinak nefunkční,
- městské džungle – zanedbaná, lidmi málo využívaná území s vegetačním pokryvem či postupně zarůstající nálety, které jsou stále součástí zastavěného území (100.2.1.3).

Brownfieldy jsou sledovány nejen v Praze a ČR, ale dávno předtím zejména v průmyslově vyspělých státech především západní Evropy a nejen v rámci projektů OECD. IPR Praha vymezuje tyto plochy v každé aktualizaci ÚAP od roku 2008. Z hlediska faktorů zatěžujících životní prostředí se jimi zabývá podkapitola 100.4.2. Metodika rozpoznání problematických ploch vhodných k transformaci se postupně vyvíjela, upravovala a zpřesňovala, proto je obtížné nejen přesně popsat trend vzniku znehodnocených území a procesů dílčích transformací, ale zejména monitorovat drobné změny v území a vyčíslit plošné bilance.

Předmětem porovnání v čase jsou transformační plochy ÚAP od roku 2011 o plošném rozsahu min. 5 ha (→ Obr. 2.1.1.2). Z důvodu relevance srovnávaných dat jsou porovnány pouze

transformační plochy města, tedy plochy zastavěné, které jsou větší než 5 ha. Při porovnávání vymezení ploch je patrné, že změny nastávají spíše v chápání a určení logických celků a seskupování jednotlivých ploch do velkých transformačních území než v přesvědčení, zda dané území je či není vhodné k transformaci. Největší rozdíly v jednotlivých ÚAP jsou zejména ve vymezení území menších rozsahů. Jedinečné vymezení transformačních ploch bylo prezentováno v ÚAP 2014 (data z roku 2013), kde set vybraných ploch pocházel z různých dokumentací, z nichž každá měla jinou váhu a účel. Zlomovým bodem metodického přístupu bylo v ÚAP 2020 důsledné prověřování vztahu transformačních ploch k hranici zastavěného území (L85), což je jeden ze základních metodických nástrojů připravovaného Metropolitního plánu Prahy. Adaptací této metodiky v ÚAP došlo k rozlišení městských džunglí a tím k větší přesnosti podkladů. V ÚAP 2020 byl kladen důraz na strukturální typologii území, byl rozpoznán větší počet transformačních ploch, které nejsou v souladu s charakterem lokality (2. typ). Při zohlednění vývoje metodiky vymezení lze říct, že cca 14 % (480 ha) transformačních ploch je sledován v každých ÚAP počínaje 2012, cca 17 % (610 ha) je rozpoznáno alespoň ve dvou aktualizacích. Z toho vyplývá, že transformační charakter 1 090 ha, jedné třetiny všech ploch vymezených k roku 2020, je sledován dlouhodobě. Jde o plochy bývalých strojírenských areálů ve Vysočanech, v Libni, Karlíně a na Smíchově, opuštěná kolejistiě zrušených částí na Masarykově nádraží a také na nádražích Holešovice – Bubny, Smíchov, Vršovice a Strašnice. Nejrozsáhlejší ze všech je území Bohdalce na rozhraní Míchle, Záběhlic a Vršovic, které tvoří areály různorodé strukturou i využitím, jako je areál plynárny, seřaďovacího nádraží, zahradního města, hřbitova, garáží, nouzové obytné kolonie

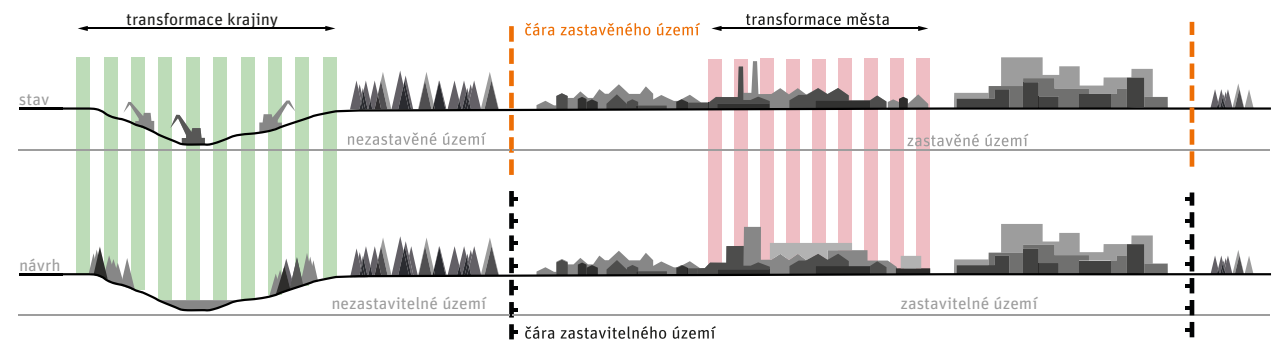
a zanikajících zahrádkářských kolonií. Cca 21 % (720 ha) ÚAP 2020 vymezily poprvé jako výsledek detailnější analýzy struktury města, mezi území s nevyužitým potenciálem přibýly zejména nedokončená lokální centra při stanicích metra v modernistických strukturách a strukturální anomálie v lokalitách s blokovou strukturou nebo zahradního města. Na druhé straně se cca 1 600 ha ploch (téměř 48 %) vyskytlo jen v předcházejících aktualizacích ÚAP, z toho 600 ha i v ÚAP 2016.

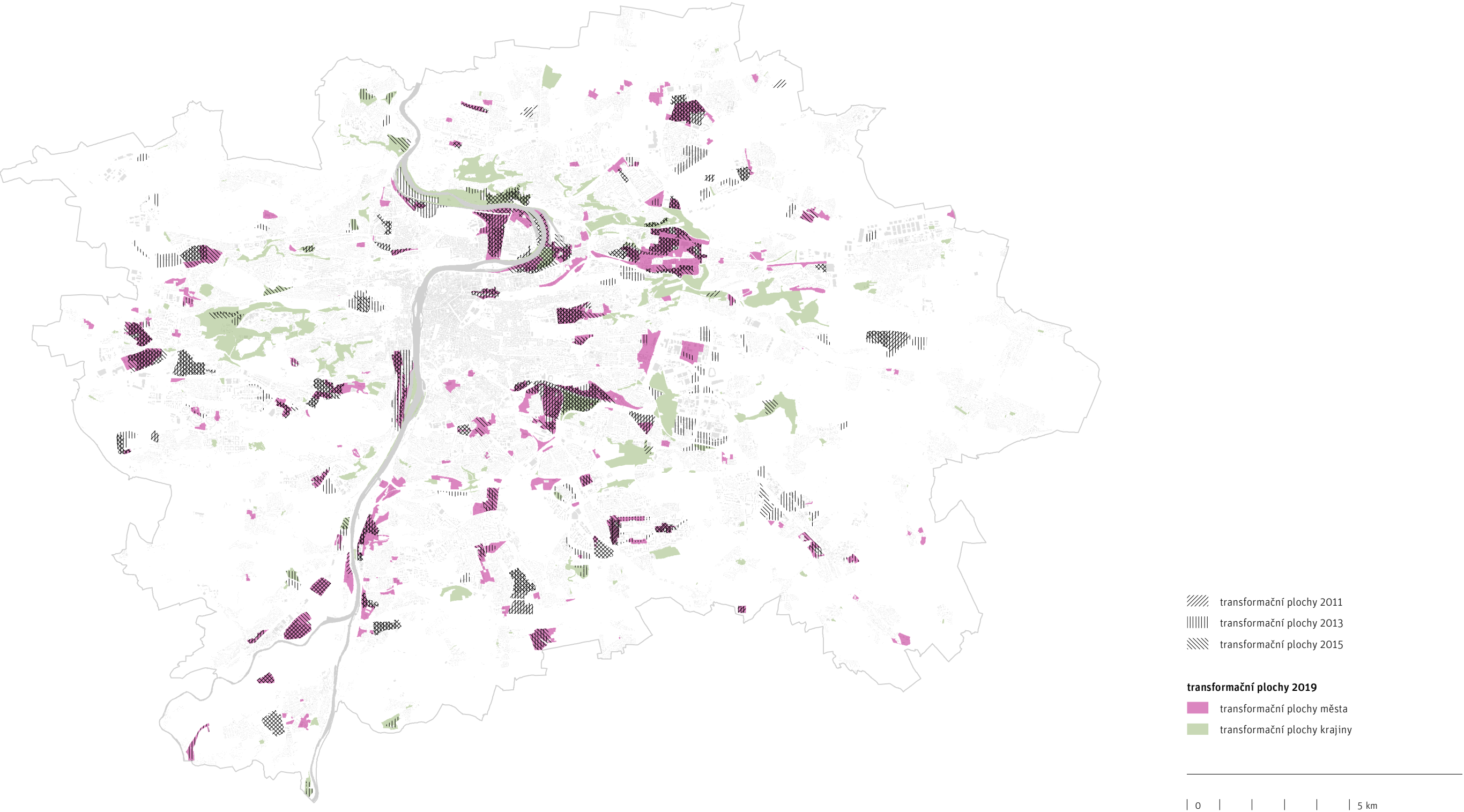
Musíme se ptát, co se stalo s 600 ha transformačních ploch před 4 lety a dalšími 1 000 ha před téměř 10 lety? Došlo již k transformaci, nebo se tolik změnil názor na to, co je a není území vhodné k přestavbě? Částečně k transformaci došlo, ale vzhledem k tomu, že vymezení ploch je v detailech zpětně neporovnatelné, podíl lze jen hrubě odhadnout (→ Obr. 2.1.1.3). Naplněnost transformačních ploch Územního plánu sídelního útvaru hl. m. Prahy analyzuje IPR v tématu 1000.3.1.2; ovšem území definované jako plocha transformační v ÚAP (jev A001b, A004a, příloha č. 1 k vyhlášce č.500/2006 Sb.) není to samé, jako transformační plocha vymezená územně plánovací dokumentací (§ 43 SZ), která již vyjadřuje názor na další využití dané plochy. Metodika zpracování územního plánu se od doby vydání plánu přirozeně vyvinula, a to má dopad také na vymezení transformačních ploch v ÚAP 2020. Potřeba soustředit se naefektivní využití vnitřního města a posílení jeho městského charakteru mělo za následek rozpoznání území s nevyužitým vnitřním potenciálem.

Z pohledu celkového rozvoje městské struktury je důležité sledovat rozložení problematických ploch ve městě.

2.1.1.1 Ilustrace transformačních ploch

IPR Praha 2014

V porovnání s předešlými roky je směrem k centru je vymezeno více problematických ploch a dále od centra ploch naopak ubylo – ne že by již transformace proběhla, ale protože město reflektuje ustálení produkčního a podnikatelského charakteru těchto ploch a upouští od původního úmyslu přetvořit je na obytné čtvrti či sportovní areály. Rozlohu transformačních ploch v širším centru města, což je obzvlášť důležité funkčnost jeho organismu i celkovou kompozici, sleduje indikátor i.03.1.04. V letech 2012–2014 šlo o cca 180 ha transformačních ploch v centrálních prstencích, k roku 2016 rozloha klesla na cca 160 ha. Vysoká hodnota indikátoru k roku 2016 (cca 220 ha) však naštěstí nevypovídá o kolapsu území centra Prahy, ale je dalším projevem proměněné metodiky sledování a vymezování transformačních ploch v ÚAP 2020. Zatímco dřívější metodika se úzce soustředila na vyložene poškozené plochy typu brownfieldů, aktuální metodika si více všímá strukturálního nesouladu v území i možného přínosu ploch pro město vzhledem k jejich poloze.

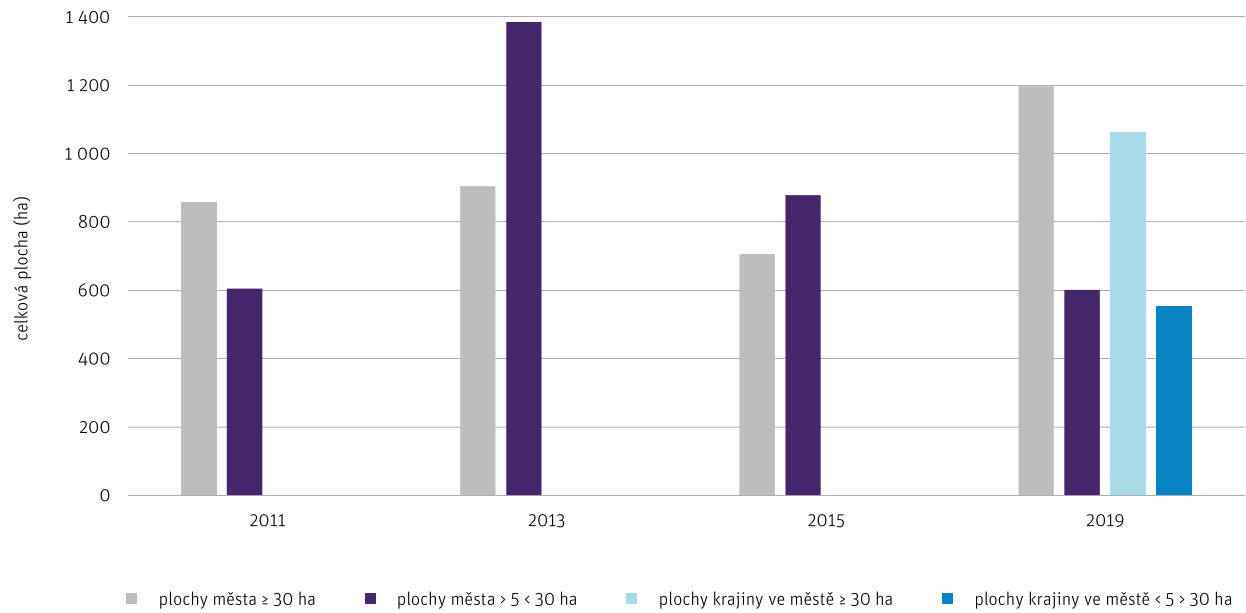
Transformační plochy jsou v Praze aktuálně vymezeny na 3 719 ha, jde o 7,5 % rozlohy území Prahy. Výše uvedené tři typy jsou v aktuálních ÚAP seskupené do území dle charakteru ploch: typ „město“ a typ „krajina ve městě“, zkráceně „krajina“ (→ Obr. 2.1.1.4). „Město“ představuje plochy s objekty s funkcí stávající nebo zaniklou, zaujímá 1 962 ha (53 % celkového rozsahu ploch) a „krajina ve městě“ plochy bez objektů a s výraznějším vegetačním pokryvem zaujímá 1 757 ha (47 % celkového rozsahu ploch); v obou případech jde o převažující charakter. Ve vztahu k hranici současně zastavěného území (L85) leží uvnitř této hranice 86,3 % celkového rozsahu transformačních ploch. Podíl transformačních ploch vně území současně zastavěného činí 14,9 %. Pro potřeby práce s vymezenými plochami byly vytvořeny logické celky slučující v některých lokalitách plochy s příbuznou charakteristikou, i když nemají společné hranice. Opravdu rozsáhlá transformační území jsou v řadě případů vymezena přes hranice lokalit. To je také jeden z důvodů, proč jsou transformační území identifikována i vně hranice současně zastavěného území. Druhým důvodem je relativita této hranice, která zcela nereflektuje aktuální stav v území (více v tématu 300.3.1.1). Celková rozloha ploch charakteristiky město je jen o málo větší než celková rozloha ploch s charakteristikou krajina ve městě. Převažuje souměstnost transformačních ploch s vymezením lokalit, přesahy do více lokalit jsou spíše výjimečné (→ Obr. 2.1.1.5). Přehled transformačních ploch je podrobněji dostupný na Portálu ÚAP ↗.

Uvedený rozsah transformačních ploch ve městě lze interpretovat tak, že funkční a strukturální proměna území je **přirozeným projevem vývoje města**; větší podíl ploch vhodných k recyklaci neznamená nic negativního, naopak je zřejmé, že město je živým organismem a neustrnulo na žádném

vývojovém stupni. Dlouhodobé sledování však poukázalo na problémy s nastartováním procesu recyklace, plochy v celkovém součtu neubývají. Stále zřetelněji se jeví potřeba hledat způsoby, jak dlouhodobým procesům nastartování recyklace napomoci. Dílčí hodnocení transformačních ploch, kterému se věnují témata 2.1.2 a 2.1.3, by mohlo pomoci v lepší orientaci potenciálním investorům. Prověřce snah územního plánování oživit tato území se ÚAP věnují i v knize 1000.

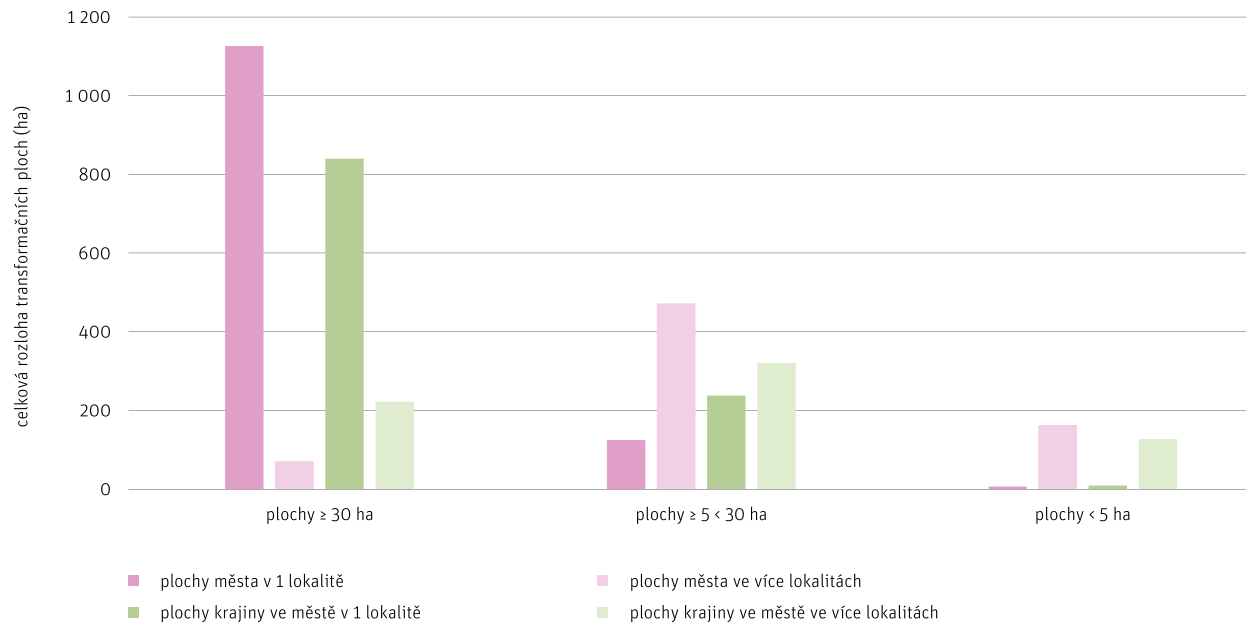
2.1.1.3 Porovnání transformačních ploch zpětně

IPR Praha 2020 / data: IPR Praha 2011, 2013, 2015, 2019

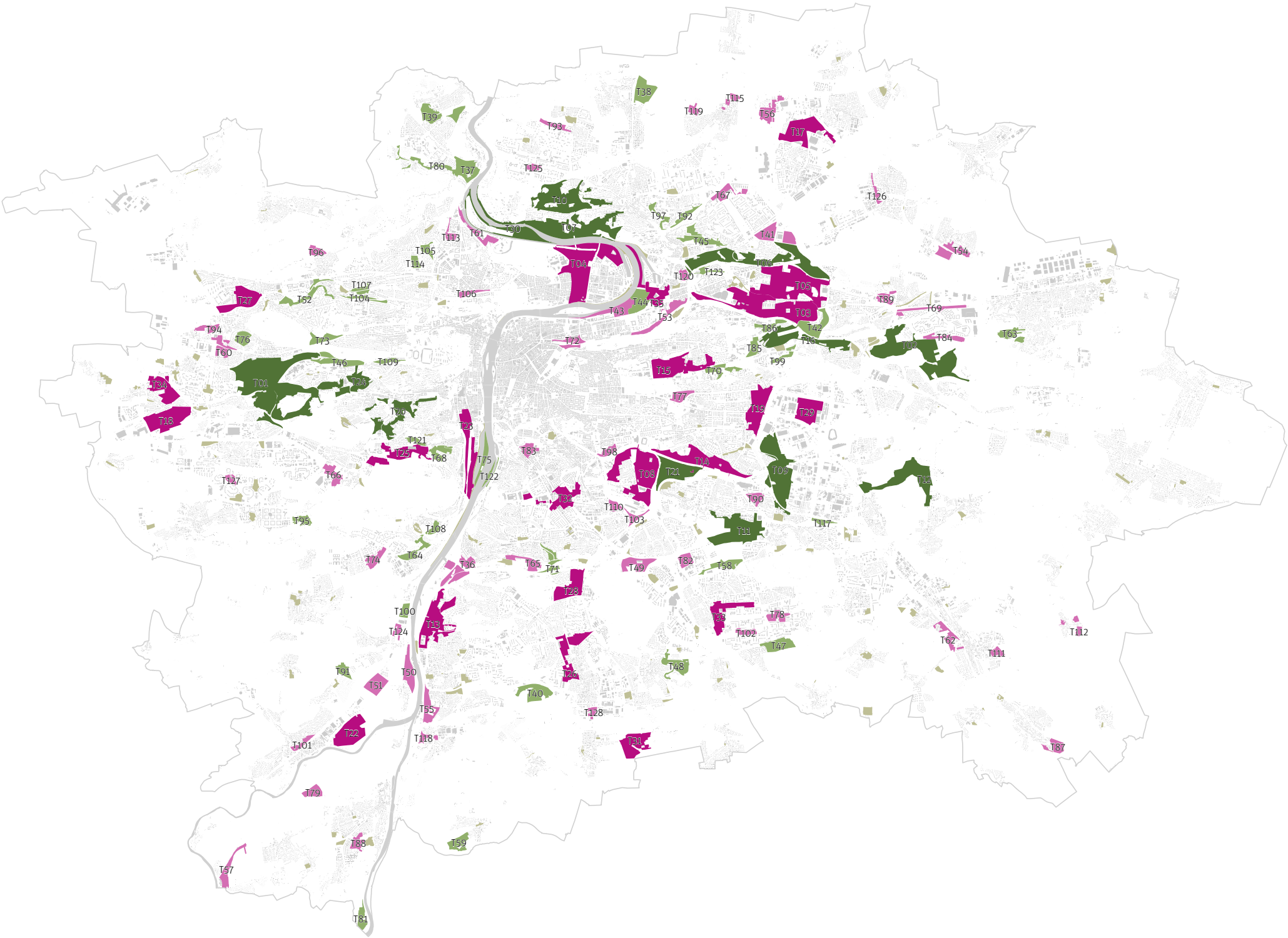
2.1.1.5 Transformační plochy podle převažujícího charakteru a rozsahu

IPR Praha 2020 / data: IPR Praha 2019

2.1.1.4 Transformační plochy

IPR Praha 2020 / data: IPR Praha 2019

- T01 Motol
- T02 Čihadla
- T03 Vysočany - Vysočanská
- T04 Holešovice - Bubny
- T05 Vysočany - Kolbenova
- T06 Máchalka - Klíčov
- T07 Troja - Pelc Tyrolka
- T08 Bohdalec
- T09 Za dráhou
- T10 Trojské svahy
- T11 Trojmezí
- T12 Slatina
- T13 Belárie
- T14 V Korytech
- T15 Nákladové nádraží Žižkov
- T16 Rokytka
- T17 Letňany I.
- T18 Zličín II
- T19 Limuzská
- T20 Košíře
- T21 Bohdalec - Slatiny
- T22 Skleníky - Radotín
- T23 Smíchovské nádraží
- T24 Skalka
- T25 Jinonice
- T26 Novodvorská
- T27 Ruzyně I
- T28 Vídeňská - Zálesí
- T29 U Stavoservisu
- T30 Císařský ostrov
- T31 Pramenná
- T32 Pankrác
- T33 Opatov
- T34 Zličín I
- T35 Libeňský most

transformační skupiny (ha)

- skupina ploch města ≥ 30
- skupina ploch města ≥ 5 < 30
- skupina ploch krajiny ve městě ≥ 30
- skupina ploch krajiny ve městě ≥ 5 < 30
- skupina ploch <5

| 0 | | | | 5 km

2.1.2 HODNOCENÍ TRANSFORMAČNÍCH PLOCH

Ploch k recyklaci je v Praze řádově několik set a jejich celková rozloha se v průběhu let zvyšuje. Přestože v některých lokalitách dochází k oživení, stále významný podíl ploch je setrvaným brownfieldem. Jak napomoci procesům nastartování recyklace? IPR kategorizoval plochy podle jejich obecných vlastností a příbuzných charakteristik s cílem připravit dostatek informací pro hierarchické třídění a následné hodnocení. Hodnocení bylo založeno z hlediska stěžejních tezí strategických dokumentů směřujících jak k rozvoji města, tak k rozvoji krajiny ve městě. Váženy byly faktory atraktivity ploch pro jejich přeměnu na městské čtvrti či posílení krajiny ve městě, ale také ekonomická hlediska, jako jsou vlastnické vztahy, dopravní dostupnost či vztah k vybraným limitům. Jedno z nejdůležitějších kritérií je vztah ploch k centrální oblasti města a ke stávajícím hodnotám, ať už památkovým, či přírodním.

Zdroje tezí, kterými IPR poměřoval vhodnost transformačních ploch města nebo krajiny ve městě, jsou přijaté dokumenty strategického, koncepčního a územně plánovacího charakteru, kterými Praha poměřuje hodnoty udržitelného rozvoje. V první řadě to je Strategický plán hl. m. Prahy⁹, Zásady územního rozvoje hl. m. Prahy¹⁰, urbanistická koncepce Územního plánu SÚ hl. m. Prahy¹¹, zadání územního plánu hl. m. Prahy (Metropolitního plánu Prahy)¹², Plán udržitelné mobility hl. m. Prahy¹³ a Management plán hl. m. Prahy¹⁴. Všechny tyto dokumenty jsou vzájemně provázané a implementují nadstavbové všeobecně platné dokumenty a koncepce, ať už to je Agenda 2030¹⁵, definující cíle udržitelného rozvoje ve všech oblastech lidského konání, Zásady urbánní politiky ČR¹⁶, nebo Prognóza, koncepce a strategie ochrany přírody a krajiny v Praze¹⁷.

Kromě obecné zásady „hospodárně využívat území se zřetelem ke kvalitě prostředí a aktivně spravovat majetek města“ vybral IPR klíčové teze

1) z pohledu tvorby města:

- eliminovat expanze do nezastavěných území a koncentrovat investice v zastavěném území,
- podpořit rozvoj centrálních, případně jiných strategicky významných částí města v souladu s principy města krátkých vzdáleností,
- vytvořit podmínky pro transformaci zanedbaných částí města,
- při regeneraci deprimovaných městských částí chránit a rozvíjet urbanistické, architektonické a kulturně-historické hodnoty,
- provádět smysluplnou udržitelnou regeneraci brownfieldů pro nové městské čtvrti s bydlením a občanskou vybaveností odpovídající infrastrukturou a zelení.

2) z pohledu tvorby krajiny ve městě:

- chránit, respektovat a posilovat veškeré krajinné hodnoty,
- chránit, revitalizovat a rozvíjet plochy zeleně v zastavěném území, zlepšit jejich využitelnost pro rekreaci,
- podporovat rozvoj zelené infrastruktury péčí o systémy sídelní zeleně, zejména o územní systém ekologické stability, Naturu 2000, zvláště chráněné území,
- vnitřní rezervy městských struktur využívat zejména pro rozvoj rekreačních ploch, parků a veřejných prostranství.

Pro hodnocení transformačních ploch IPR vychází z již zpracované metodiky hodnocení transformačních a rozvojových ploch, která byla použita pro Koncept odůvodnění Metropolitního plánu Prahy. Hledáme odpověď na otázky: Je posuzovaná plocha parametricky vhodnější pro doplnění městské struktury, nebo pro posílení krajiny ve městě? Jaké jsou danosti, které mohou budoucí procesy komplikovat či prodražit? IPR stanovil 6 oblastí důležitých pro úspěšnou recyklaci ploch a zkoumal vlastnosti ploch, které danou oblast podporují (→ Obr. 2.1.2.1):

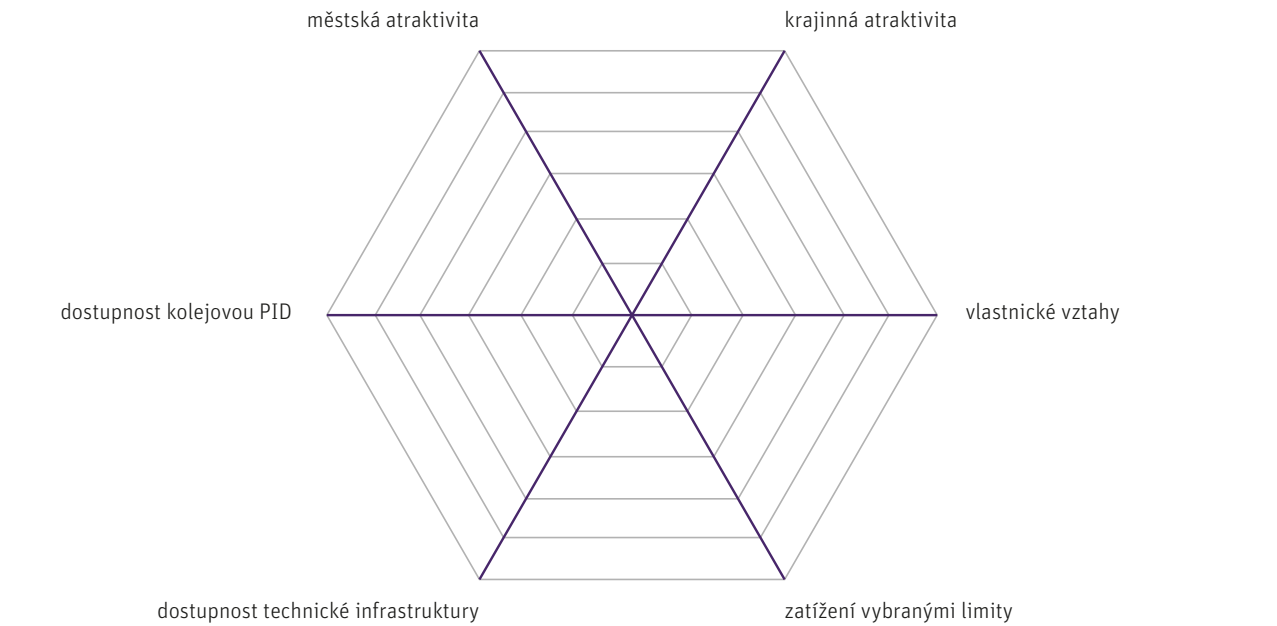
- městská atraktivita soustřeďuje indikátory ve vztahu k zastavěnosti pozemků a probíhajícím aktivitám v území, současného využití území a intenzity městského života v bezprostředním okolí ploch, památkové ochrany a především vztahu k centrální oblasti města, reprezentované prstenci (→ Obr 300.3.1.1.2) (téma 300.3.1.1), kde sousedství prstenců městského

- charakteru s převažující blokovou či heterogenní zástavbou je dobrým předpokladem do úspěšného splynutí recyklované plochy s fungujícím městem,
- krajinná atraktivita zohledňuje charakteristiky hodnot a ochrany přírody a krajiny, morfologie krajiny posuzovaných ploch a rovněž aspekty souvisejícího okolí, zejména dostupnost parků a množství bydlicích obyvatel ve spádové oblasti plochy, kteří představují potenciální návštěvníky budoucího parku,
- vlastnické vztahy jsou obecně důležitým hlediskem, které silně ovlivňují pozici města při definování budoucí podoby území, ať už jde o stanovení regulárních podmínek nové městské struktury, nebo založení nového parku. Sleduje se míra vlastnictví městem (i.10.3.03)¹⁸ a Českou republikou a jím/jí řízenými organizacemi a četnost subjektů v území, které mohou významným způsobem komplikovat proces hledání konsenzu navrhovaných řešení,
- zatížení vybranými limity, za nimiž stojí potenciální rizikové faktory, které mohou prodražit či jinak zkomplikovat úspěšnou recyklaci; zejména existence

18 — podíl vlastnictví hl. m. Prahou na transformačních plochách činil k roku 31%

2.1.2.1 Oblasti hodnocení transformačních ploch

IPR Praha 2020

- starých ekologických zátěží, aktivní zóny záplavového území a vyhlášené stavební uzávěry (L93 / L94 / L95 / L96),
- dostupnost technické infrastruktury v oblasti posuzované plochy rovněž může významně ovlivnit budoucí vývoj v území. Jde zejména o oblasti, které jsou obtížně odkanalizovatelné či mají problémy se zásobováním vodou. Všechny problémy jistě mají svá technická řešení, ale je třeba věnovat obzvláštní pozornost rovnováze mezi nezbytnými a vyvolanými investicemi a přínosem urbanizace dané lokality,
- dostupnost kolejovou pražskou integrovanou dopravou (PID) je důležitá pro úspěšný rozvoj městské čtvrti a zapojení nového obyvatelstva a společenského života a pracovních kontaktů, ale i pro založení rekreačního parku. Sleduje se četnost zastávek v dané ploše včetně kontaktního území. Preference dostupnosti prostředky hromadné dopravy před dostupností pouze IAD je jednou z městských priorit (kniha 600). Hledisko přihlíží k přetížení tramvajové sítě.

Zjištěným vlastnostem posuzovaných ploch byly přiděleny body v každé z výše jmenované oblasti zvlášť, přičemž každá ze 6 oblastí měla 1 či více dílčích indikátorů. Je přiložen

9 — Návrhová část – aktualizace 2016, zpracoval IPR Praha, Sekce strategií a politik
10 — právní stav k 29. 5. 2019, zpracovatel IPR Praha
11 — ve znění Opatření obecné povahy č. 55 /2018 s účinností od 12. 10. 2018
12 — schválené usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 31/6 2013
13 — schválený usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 7/32 ze dne 24. 5. 2019
14 — Management plán ochrany světového kulturního dědictví Historického centra Prahy - část 001, schválen usnesením Rady hl. m. Prahy č. 2673 ze dne 2. 12. 2019 a usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 12/99 ze dne 13. 12. 2019
15 — přijatá v roce 2015 světovým společenstvím OSN
16 — schválené usnesením vlády ze dne 10. května 2010 č. 342, ve znění aktualizace 2017, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
17 — schválená usnesením Rady hl. m. Prahy číslo 1767 ze dne 2. 12. 2008

seznam oblastí a indikátorů hodnocení včetně použitého principu hodnocení (→ Příloha P.01). Absolutní hodnoty indikátorů byly převedeny na body tak, aby každá oblast mohla získat 0–6 bodů (→ Obr. 2.1.2.1). Vyšší počet bodů znamená lepší podmínky pro recyklaci posuzované plochy v posuzované oblasti. Více vyplněný prostor mezi oblastmi signalizuje všeobecně lepší podmínky transformace, ať už pro tvorbu města, nebo pro tvorbu krajiny. Indikátory jsou v prezentovaném hodnocení rovnocenné, ale pro pokročilé (modelové) vyhodnocení, které sleduje konkrétní aspekt, je možné indikátorům přidělit váhu podle potřeby.

2.1.3 VYHODNOCENÍ TRANSFORMAČNÍCH PLOCH

Téma předkládá vyhodnocení transformačních ploch podle jejich vlastností indikujících více či méně příznivé charakteristiky pro rozvoj tvorby krajiny či tvorby města, ve smyslu tezí definovaných v tématu 2.1.2. Cílem je optimální zhodnocení vynaložených prostředků a současně naplnění obecně přijaté celoměstské koncepce rozvoje města. Hodnocení by mělo sloužit jako podklad pro územní plánování v podrobnějším měřítku, jako doporučení pro přímé rozhodování města či jako podklad při nastavování podmínek v územní přípravě konkrétního území. Asi nebude překvapením, že území s nejlepšími podmínkami pro obnovu městské struktury nacházíme v centrální městské oblasti.

Vyhodnocení transformačních ploch podle jednotné metodiky (téma 2.1.2) bylo provedeno pro 35 ploch a území o výměře větší než 30 ha a dalších 83 ploch a území větších než 5 ha, kde územně související plochy byly sloučeny do větších homogenních celků podle převažujícího charakteru (→ Obr. 2.1.1.4). Rozloha takto vzniklých transformačních ploch ani jejich stávající charakter (město nebo krajina ve městě) neměly na hodnocení vliv, výsledky jsou rovněž nezávislé na regulaci ploch v územně plánovací dokumentaci, ať už se jedná o současný platný Územní plán sídelního útvaru hl. m. Prahy, nebo o aktuálně projednávaný Metropolitní plán Prahy. Výsledky hodnocení je také nutné považovat za podklad, nikoli závazný limit, protože územně plánovací dokumentace musí zvažovat ještě další aspekty, které provedené hodnocení nemůže postihnout. IPR pro ÚAP 2020 analyzuje a předkládá hodnocení největších transformačních ploch (→ Obr. 2.1.3.1) a kompletní hodnocení všech posuzovaných ploch (→ Příloha P.02). Za nejdůležitější oblasti považujeme oblast atraktivity města a oblast atraktivity krajiny ve městě, jak vyplývá z podstaty tezí definovaných na samém počátku hodnocení transformačních ploch (2.1.2); jsou prvním signálem při rozhodování o regulaci ploch v územně plánovací dokumentaci. Oblasti dostupnost pražskou integrovanou

dopravou (PID) a vlastnické vztahy mohou v tomto procesu sehrát klíčovou roli. Poslední ze 2 oblastí, vybrané limity a dostupnost technické infrastruktury, představují víceméně rizika či komplikace jakéhokoli následného využití posuzovaných ploch.

Hledání ploch a území vhodných pro recyklaci města a doplnění městské struktury je jedním z nejdůležitějších úkolů územně plánovací přípravy. Jak je uvedeno výše, klíčovým kritériem je atraktivita města. Druhým nejdůležitějším kritériem je dostupnost kolejovou PID, což je v zájmu udržení homogenity města; kritérium v mnoha případech vyvažuje nižší hodnocení v oblasti atraktivity města. Z tohoto hlediska chce IPR upozornit na **30 transformačních ploch s nejlepšími podmínkami pro tvorbu města** (→ Obr. 2.1.3.2 / 2.1.3.3). Asi příliš nepřekvapí, že v první desítce najdeme všechna 3 nádraží (Masarykovo, Holešovice – Bubny a Smíchov) a území zrušeného průmyslového gigantu ve Vysočanech. Naopak z rozsáhlých území na Bohdalcích se do výběru dostala pouze plocha T14 V Korytech, neboť jediná z nich má v současné době výbornou dostupnost veřejnou dopravou. Dvě plochy jsou prezentovány v obou seznamech, jsou to T07 Troja – Pelc-Tyrolka a T44 Rohanský ostrov. To je logický důsledek metodického přístupu k hodnocení (2.1.2), kdy IPR ke všem územím přistupoval jednotně bez zřetele na jejich zařazení v územním plánu ať již v plánu aktuálně platném, nebo připravovaném Metropolitním a současně kvůli zamezení rozdrobenosti dat porovnával relativně rozsáhlé plochy sloučené do větších celků i s odlišným (převažujícím) charakterem. V obou plochách již město učinilo dílčí kroky směrem ke krajinným úpravám a obě vykazují příznivé podmínky i pro městskou variantu transformace, zejména z důvodu dobré dostupnosti veřejnou dopravou.

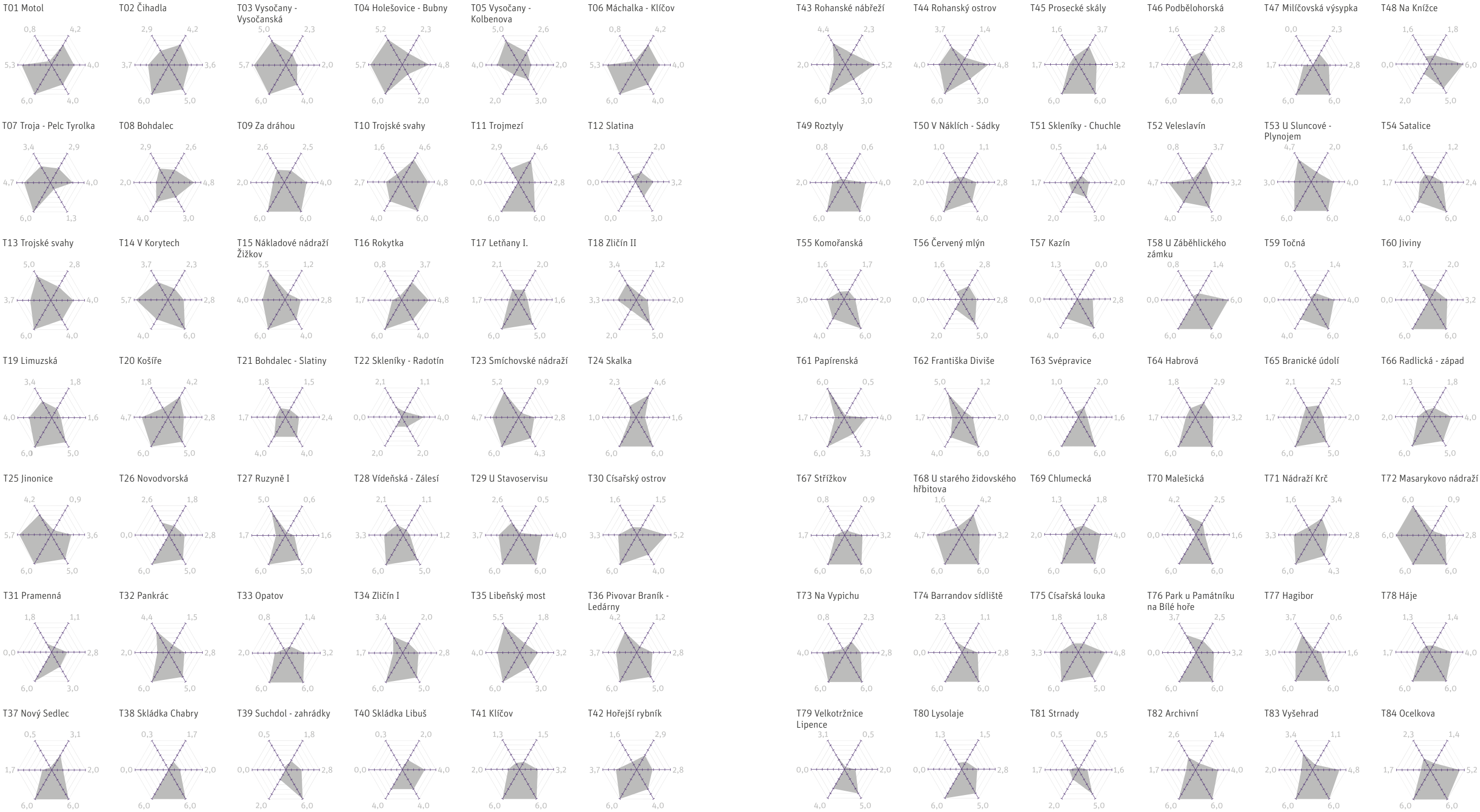
Recyklace tvorby města je důležitá, neméně důležitá je péče o krajinu ve městě, jejíž kvalita, prostupnost a užitná rekreační hodnota je nezbytná pro kvalitu života ve městě i pro úspěšnou recyklaci ploch vhodných pro tvorbu města. Klíčovým kritériem hodnocení transformačních ploch s dobrými podmínkami pro tvorbu krajiny ve městě byla oblast atraktivity krajiny. Ostatní oblasti nejsou pro krajinu tak důležité. Dostupnost dopravy je sice příznivým faktorem vždy, ale rekreační plocha může stejně dobře fungovat jen pro své blízké okolí, aniž by jí to ubralo na kvalitě či významu. Dostupnost technické infrastruktury je pro krajinu irelevantní, stejně tak zatížení vybranými limity, kde například přítomnost záplavového území je pro krajinu naopak přínosem. Důležitým hlediskem je jistě oblast vlastnických vztahů, kde vlastnictví města může recyklaci ploch výrazně pomoci, ale protože vlastnictví fyzickými osobami nemohou převážít indikátory vycházející z ochrany přírody a krajiny, které se opírají o zákonné limity, nezasáhlo hledisko vlastnických vztahů do nejužšího výběru

22 ploch s nejvhodnějšími podmínkami pro tvorbu krajiny (→ Obr. 2.1.3.4 / 2.1.3.5). V první desítce například najdeme rozsáhlá území v Motole, Čihadla v Praze 14, Máchalku – Klíčov v Praze 9, Trojmezí na rozhraní 3 městských částí Prahy 11, 10 a 15, která již v současné době slouží jako plíce města i v současné podobě městské džungle. Nejvíce diskutabilním územím jsou Trojské svahy. Dvě plochy jsou prezentovány v obou seznamech, jsou to T07 Troja – Pelc-Tyrolka a T44 Rohanský ostrov – viz výše.

IPR je přesvědčen, že zvolená metodika hodnocení transformačních ploch vnesla dostatečně objektivní a obecný vhled do změní transformačních území v Praze a zřetelně označila plochy s lepšími podmínkami pro transformaci pro tvorbu města nebo pro tvorbu krajiny. Vyhodnocení může napomoci základní orientaci potenciálním investorům i městu. Projekt je na územně analytických podkladech nezávislý a je možné jej podle případných požadavků veřejné správy doplnit o další parametry nebo modelově upravit vážením vybraných indikátorů podle vybraného hlediska.

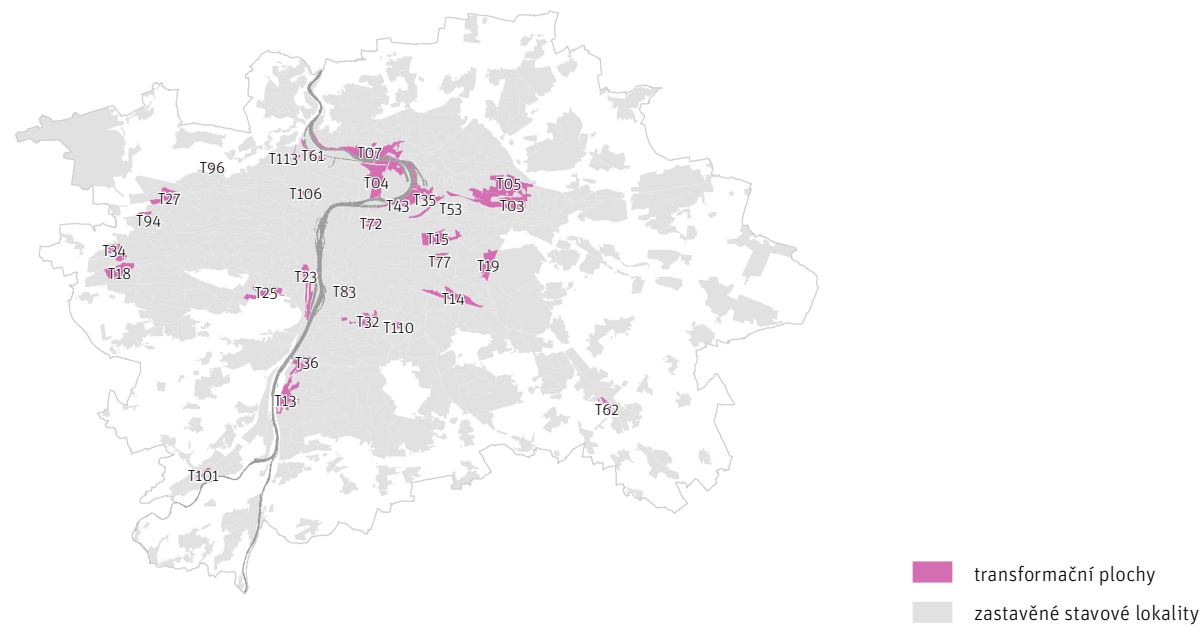
2.1.3.1 Hodnocení největších transformačních ploch

IPR Praha 2020 / data: IPR Praha 2020

2.1.3.2 Plochy s nejlepšími podmínkami pro město

IPR Praha 2020 / data: IPR Praha 2020

2.1.3.4 Plochy s nejlepšími podmínkami pro krajinu ve městě

IPR Praha 2020 / data: IPR Praha 2020

2.1.3.3 Hodnocení transformačních ploch s nejlepšími podmínkami pro tvorbu města

IPR Praha 2020 / data: IPR Praha 2020

2.1.3.5 Hodnocení transformačních ploch s nejlepšími podmínkami pro tvorbu krajiny ve městě

IPR Praha 2020 / data: IPR Praha 2020

2.1.4 PROLUKY

Kromě vybraných transformačních ploch, které slouží jako podklad pro vymezení transformačních ploch v územním plánu, sledují ÚAP proluky. Jde o mezery ve stávající struktuře města a dosud nezastavěné parcely v postupně se naplňujících rozvojových plochách. Plochy jsou rozsahem málo významné, důležité jsou však v celoměstském součtu a v podrobnějším měřítku města.

Proluku dostatečným způsobem definuje § 2 pojmy, písm. r nařízení č. 10/2016 Sb. hl. m. Prahy – pražské stavební předpisy (PSP). V blokové struktuře vznikne proluka například demolicí nevyhovujícího objektu, ve strukturách zahradního města jde o nezastavěné parcely zahrad, v postupně se naplňujících rozvojových lokalitách o dosud nezastavěné pozemky. Mezery v zástavbě ve strukturách areálů vybavenosti nebo v produkčních areálech, kde je stavební struktura obklopena plochami, které mohou být veřejně přístupné, definici proluky dle PSP nenaplňují. V jistých případech lze tyto plochy považovat za vnitřní potenciál daného areálu, který umožní větší flexibilitu a zaručí možnost adaptace na budoucí technologické a provozní změny.

Evidence proluk a rozpoznání jejich vybraných charakteristik se zhodnocuje zejména v podrobnější územně plánovací přípravě menších územních celků nebo lokalit a při hledání vhodného umístění konkrétních ad hoc záměrů menšího rozsahu. V rovině územně plánovací představují proluky skrytý potenciál zastavěných stabilizovaných území. **Celková plošná výměra je 698 ha**, což představuje 1,4 % rozlohy Prahy a 35% podíl rozlohy transformačních ploch typu město (→ Obr. 2.1.4.1). Přehled proluk je dostupný na Portálu ÚAP ↗.

2.1.5 ZÁVĚR PODKAPITOLY

V Praze je evidováno téměř 300 transformačních ploch o celkové rozloze téměř 4 tisíce hektarů, což je 7,5 % celkové rozlohy Prahy města. Podíl transformačních území v současně zastavěném území činí 14,9 %. Jde převážně o plochy zrušených průmyslových závodů, nepotřebných částí seřaďovacích nádraží, oblastí problematické z hlediska struktury a využití ve vztahu ke svému okolí včetně „podvyužitých“ ploch s zanedbaná území s vegetačním pokryvem, městské džungle. Evidence a dobrá znalost těchto ploch je důležitým územně plánovacím podkladem pro město, které je chápe jako příležitost pro doplnění a rozvoj jak městské struktury, tak i krajiny ve městě. Přestože obnova byla úspěšně zahájena či proběhla na určité části ploch, cca třetinový podíl ploch je dlouhodobě sledován

a rozpoznáván jako transformační plocha, což je neklamným znakem, že existuje dlouhodobý problém v nastartování procesu transformace (→ Obr. 2.1.1.3). Dlouhodobě evidované transformační plochy se většinou nalézají na okraji centrální části města (i.03.1.04) s převažující blokovou strukturou, což je i jeden z důvodů, proč je jejich recyklace velmi důležitá, ať už z hlediska fungujícího a vrstevnatého městského prostředí, či efektivního využití, a tím i dobrého hospodaření. Plochy lze charakterizovat dvěma základními typy – „město“, které zaujímá 1 962 ha (53 % celkového rozsahu ploch) a „krajina ve městě“, která zaujímá 1 757 ha (47 %) (→ Obr. 2.1.1.4). Kromě vybraných transformačních ploch, které slouží jako podklad pro vymezení transformačních ploch v územním plánu, sledují ÚAP proluky byť rozsahem málo významné, avšak důležité z pohledu celkového potenciálu městské krajiny.

IPR ve snaze pomoci v orientaci potenciálním investorům i městu, do které oblasti by bylo vhodné i výhodné investovat, vyhodnotil transformační plochy z hlediska tezí obecně přijatých dokumentů strategického, koncepčního a územně plánovacího charakteru. Stanovil 6 klíčových oblastí a zkoumal vlastnosti, které danou oblast podporují či naopak působí kontraproduktivně. Váženy byly faktory atraktivity ploch pro přeměny ploch na městské čtvrti či posílení krajiny ve městě, ale také ekonomická hlediska. V první desítce 30 transformačních ploch s nejlepšími podmínkami pro tvorbu města (→ Obr. 2.1.3.2) jsou všechna 3 nádraží (Masarykovo, Holešovice – Bubny a Smíchov) a území zrušeného průmyslového gigantu ve Vysočanech. Naopak z rozsáhlých území na Bohdalcích se do výběru dostává pouze plocha V Korytech, neboť jediná z nich má výbornou dostupnost veřejnou dopravou. V první desítce 22 transformačních ploch s nejlepšími podmínkami pro tvorbu krajiny ve městě (→ Obr. 2.1.3.4) se objevují například rozsáhlá území v Motole, Čihadla v Praze 14, Máchalka – Klíčov v Praze 9, Trojmezí na rozhraní 3 městských částí Prahy 11, 10 a 15, která již v současné době slouží jako plíce města. Dvě plochy jsou prezentovány v obou seznamech, jsou to Troja – Pelc-Tyrolka a Rohanský ostrov.

-
-
-

3. MĚSTSKÁ EKONOMIKA

3.1 Metropolitní ekonomika

Města jsou středisky sociálního a ekonomického rozvoje a v rozvinutých zemích se do nich soustřeďuje významná část hospodářství. Rozvoj metropolitních ekonomik se následně odráží na hospodářském výsledku celé země. Metropole svou podstatou přitahuje pracovní sílu ze svého zázemí i ostatních krajů ČR i ze zahraničí. Cíl podkapitoly Metropolitní ekonomika je přehled základních údajů o stavu celkového ekonomického výkonu města, jako je hrubý domácí produkt města a jeho vývoj v čase, rozdělení ekonomiky města mezi sektory, umístění a lokální hustoty ekonomické aktivity spolu s podrobnějším zaměřením na trh práce, kde jsou hodnoceny zaměstnanost, nezaměstnanost, dojížd'ka za prací a cizinci jako důležitý zdroj pracovní síly ve městě vč. potenciálních rizikových vlivů na trh práce i celou ekonomickou základnu města. Svým obsahem podkapitola řeší sledované jevy B007 – ekonomická aktivita podle odvětví, B007b – hrubý domácí produkt a B008 – nezaměstnanost.

3.1.1 EKONOMICKÝ VÝKON

Ekonomický výkon poskytuje základní pohled na stav ekonomiky města. Hlavním ukazatelem je hrubý domácí produkt. Rozdělení ekonomického výkonu na prvovýrobu, druhovýrobu, služby a znalostní sektor kopíruje základní strukturu pražské ekonomiky. Umístění a lokální hustota ekonomické aktivity ukazují, kde se v prostoru města soustředí aktivity obyvatel a pracovní příležitosti. Z hlediska makroekonomických ukazatelů je Praha trvale regionem s nejvyšším ekonomickým výkonem v rámci ČR s dominantním zastoupením terciárního sektoru, jenž tvoří většinu přidané hodnoty. Trvale dobrá ekonomická situace nenutí politické vedení věnovat se důsledně ekonomickému vývoji. I přes dobrou pozici hlavního města v ukazateli hrubého domácího produktu na obyvatele ve standardu kupní síly¹⁹ se Praha dlouhodobě umísťuje za Varšavou.

Obr. 3.1.1.1 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

V Praze je **ročně vyprodukováno zboží a služby za více než 1 bilion Kč** (v roce 2018 to bylo 1,37 bilionu Kč). V přepočtu na obyvatele jde o 1,06 milionu Kč, což řadí Prahu na první

Obr. 3.1.1.2 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

^[1] Standard kupní síly (Purchasing power standart, zkráceně PPS) je uměle vytvořená měnová jednotka, která slouží při mezinárodních srovnáních k vyjádření objemu ekonomických souhrnných ukazatelů. Zjednodušeně vyjadřuje, kolik měnových jednotek standardu kupní síly je nutné vynaložit za určité množství zboží a služeb v jednotlivých zemích.

místo v ČR a její podíl na celostátních výkonech činí více než jednu čtvrtinu. Mezi regiony Evropské unie úrovně NUTS 2 se Praha v hrubém domácím produktu v paritě kupní síly přepočteném na obyvatele dlouhodobě umísťuje v první desítce (v roce 2018 dosahoval 192 % průměru EU-27 bez Spojeného království, tj. 6. místo z 239 regionů). V přepočtu na 1 zaměstnaného však dosahuje pouze 121 % průměru EU-27. Na úrovni regionů NUTS 3, jejichž vymezení mnohem více respektuje městské hranice, je porovnání realističtější a Praha se umísťuje okolo 40. místa (v roce 2017 38. místo z 1 170 regionů bez Spojeného království), tj. na pozici **odpovídající německým městům regionálního významu**. Avšak v posledních letech Praha zaostává v tomto ukazateli za Varšavou (→ Obr. 3.1.1.1) (i.05.3.02). Produktivité, tedy ekonomickému výkonu v poměru k odpracovaným hodinám, se věnuje téma 3.3.1.

Obr. 3.1.1.1 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

V ukazateli čistého disponibilního důchodu domácností v paritě kupní síly přepočteného na jednoho obyvatele se Praha propadá do poloviny žebříčku regionů úrovně NUTS 2 (100. místo z celkového počtu 239 regionů EU-27 v roce 2017), avšak je regionem úrovně NUTS 2 s třetí nejvyšší hodnotou tohoto ukazatele v postkomunistických zemích (po Bratislavském kraji a regionu Varšavy). Rozdíl mezi pozicemi Prahy (i Varšavy a Bratislavského kraje) v ukazatelích hrubého domácího produktu a čistého disponibilního důchodu domácností ukazuje na **odliv části zisku zahraničních podniků** z těchto měst a na jeho zde **nereinvestování** (i.05.1.02). To může posloužit do jisté míry jako varování pro vedení města či jako důvod pro realizaci projektů zaměřených na péči Prahy (a městských částí) o uspokojování potřeb svých občanů.

Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Praze v roce 2018 byla následující. **Služby tvořily 84,3 %**. Ve službách v Praze podle oborového třídění CZ-NACE²⁰ dominovala veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče (dohromady 14,2 %) následovaná informačními a komunikačními činnostmi (13,2 %) a profesními, vědeckými, technickými a administrativními činnostmi (dohromady 12,8 %). Zpracovatelský průmysl se na hrubé přidané hodnotě vygenerované v roce 2018 ve městě podílel 7 %, stavebnictví 4,8 % a zemědělství, lesnictví a rybářství 0,4 %. Pro srovnání v ostatních krajích ČR služby v roce 2018 tvořily jen 54,2 % vytvořené hrubé přidané hodnoty, zpracovatelský průmysl 32,2 %, stavebnictví 5,9 % a zemědělství, lesnictví a rybářství 2,8 %.

Obr. 3.1.1.2 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.3 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.4 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.5 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.6 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.7 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.8 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.9 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.10 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.11 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.12 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.13 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.14 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.15 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.16 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.17 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.18 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.19 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.20 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.21 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.22 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.23 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.24 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.25 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.26 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.27 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.28 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.29 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.30 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.31 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.32 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.33 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.34 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.35 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.36 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.37 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.38 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.39 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.40 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.41 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.42 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.43 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.44 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.45 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.46 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.47 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.48 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.49 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.50 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.51 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.52 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.53 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.54 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.55 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.56 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.57 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.58 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.59 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.60 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.61 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.62 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.63 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.64 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.65 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.66 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.67 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.68 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.69 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.70 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.71 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.72 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.73 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.74 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.75 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.76 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.77 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.78 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.79 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.80 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Distribuci ekonomických aktivit ve městě hodnotil IPR Praha pomocí datového extraktu Hospodářské komory hl. m. Prahy o provozovnách (tj. o místech, kde se ekonomická aktivita skutečně realizuje) a o jejich provozovateli. **Ekonomická aktivita je ze své podstaty rozmístěna po městě značně nerovnoměrně** (→ Obr. 3.1.1.2). Největší hustota provozoven (vyšší než 25 provozoven na 1 ha) byla vykázána na Starém a Novém Městě, na Vinohradech okolo náměstí Míru a Tylova náměstí a na Smíchově u Anděla. Do těchto míst se soustředilo 16 % všech provozoven v Praze. Vysoké hustoty – mezi 15 a 25 provozovnami na 1 ha – vykázaly Vinohrady mezi Florou a náměstím Jiřího z Poděbrad, dolní Žižkov, Smíchov mezi Andělem a náměstím Kinských a okolí Malostranského náměstí. Na této úrovni začaly vynikat i tzv. obchodní ulice, např. Dejvická, Milady Horákové, Dělnická a Komunardů, Sokolovská a Křižíkova, Nuselská či Moskevská. Na pomezí Libuše a Písnice vynikla tržnice SAPA. Z nákupních center vynikla Galerie Harfa v Libni. Do uvedených míst s 15–25 provozovnami na 1 ha se soustředilo 14 % všech provozoven v Praze. Na druhé straně soustředění provozoven do jádra a přilehlých částí středu města může vytvářet tlak na vyliďňování těchto lokalit, neboť existuje nepřímá úměra mezi hustotou provozoven a hustotou zalidnění v jádre a přilehlých částech středu města. Naopak prstenec modernistických sídlišť vyniká nižšími hustotami

Obr. 3.1.1.2 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.3 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.4 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.5 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.6 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.7 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.8 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.9 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.10 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.11 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.12 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.13 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.14 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.15 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.16 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.17 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.18 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.19 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.20 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.21 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.22 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.23 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.24 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.25 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.26 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.27 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.28 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.29 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.30 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.31 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.32 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.33 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.34 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.35 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.36 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.37 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.38 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.39 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.40 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.41 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.42 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.43 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.44 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.45 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.46 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.47 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.48 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.49 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.50 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.51 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.52 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.53 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.54 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.55 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.56 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.57 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.58 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.59 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.60 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.61 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.62 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.63 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.64 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.65 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.66 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.67 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.68 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.69 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.70 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.71 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.72 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.73 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.74 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.75 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.76 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.77 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.78 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.79 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.80 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.81 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na obyvatele

Obr. 3.1.1.82 Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly na

Celková **zaměstnanost**²¹ v Praze se stabilizovala **kolem 900 tisíc osob** (i.05.3.01 / i.05.3.07), tj. 17 % celostátního počtu. Nabízí **mimořádnou různorodost** oborů a profesí (→ Obr. 3.1.2.1). Odvětvová struktura pracovního trhu se neodlišuje od většiny velkých evropských měst nebo městských regionů. Podíl zaměstnanosti obslužného sektoru – cca 85 % – ilustruje významné změny i v sociální skladbě obyvatel Prahy a potvrzuje nezastupitelnou úlohu hlavního města v oblastech správy, mezinárodní reprezentace, duševního a inovačního rozvoje. Strukturu profesí, včetně zcela nových, budou v průběhu několika dalších let zásadně formovat globální procesy v ekonomické základně – např. Průmysl 4.0²², digitalizace, umělá inteligence, apod. Udržení příznivého trendu ekonomického vývoje Prahy (celé ČR) vyžaduje odpovídající reakci celého vzdělávacího systému, a to s nezastupitelnou úlohou Prahy.

21 — V tomto ukazateli – na rozdíl od samotného počtu zaměstnaných osob s trvalým bydlištěm v Praze – jsou zahrnuty jak zaměstnané osoby s trvalým bydlištěm v Praze, tak i saldo dojíždky a další dopočty dle metodiky Eurostatu.
22 — Průmysl 4.0 označuje inteligentní propojení strojů a výrobních postupů v průmyslu prostřednictvím informačních a komunikačních technologií.

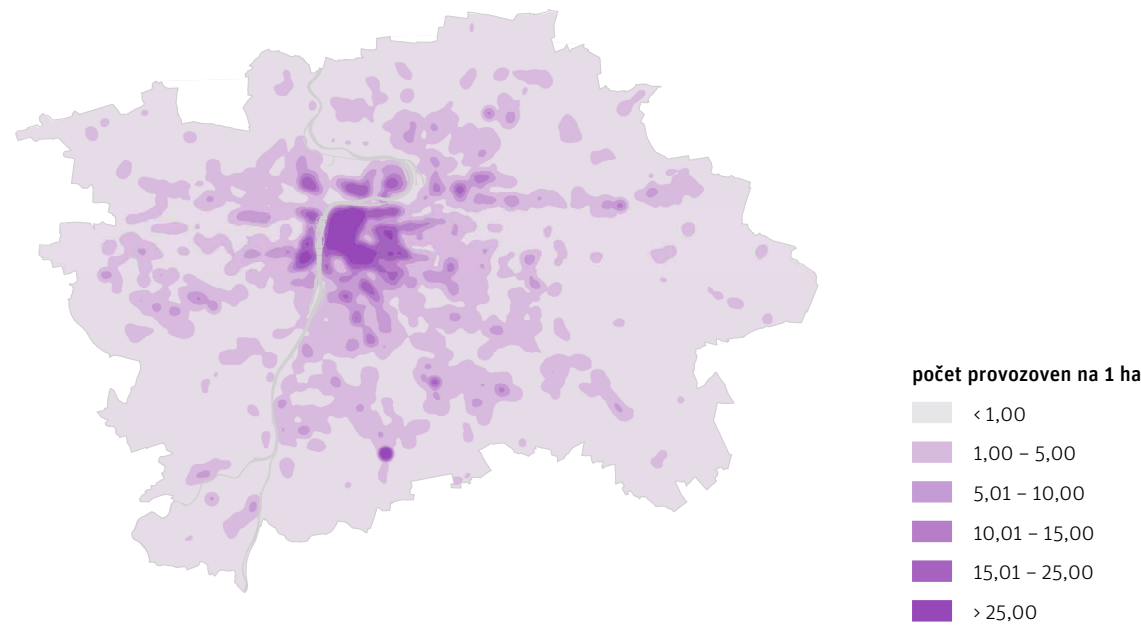
Mimořádná nabídka pracovních příležitostí v Praze, která vyplývá z rostoucího tlaku na alokaci nových ekonomických kapacit, naráží na vyčerpanost místních zdrojů. **Pracovní aktivita pražského obyvatelstva je nadprůměrná a zřetelně překračuje úroveň ukazatelů v rámci EU** (např. ekonomické aktivity 20 až 64leté populace – NUTS 2: Praha 85 %, Berlín 83 %, Budapešť 80 %, Brusel 71 %, Vídeň 77 %). Vzdělanostní struktura pražské pracovní síly je výrazně odlišná od celostátního průměru. Podíl zaměstnaných s úrovní vzdělání „střední bez maturity“ je v Praze více než dvojnásobně nižší (Praha 15 %, ostatní území ČR 37 %) a naopak ve skupině „vysokoškolské“ je podíl v Praze dvojnásobně vyšší (Praha 45 %, ostatní území ČR 21 %). Pracovní místa s menší náročností na vzdělání jsou proto ve velkém rozsahu zajišťována z vnějších zdrojů, zejména cizinci (i.08.2.01).

Nezaměstnanost v Praze je dlouhodobě nejnižší nejen v České republice, ale také i mezi evropskými regiony. Obecná míra nezaměstnanosti²³ se pohybuje v Praze kolem

23 — Obecná míra nezaměstnanosti je podle Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS/ČSÚ, metodika ILO) podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle (v procentech), kde číselník i jmenovatel jsou ukazatele konstruované podle mezinárodních definic a doporučení aplikovaných ve VŠPS.

3.1.1.2 Koncentrace provozoven

IPR Praha 2020 / data: Hospodářská komora hl. m. Prahy 2017

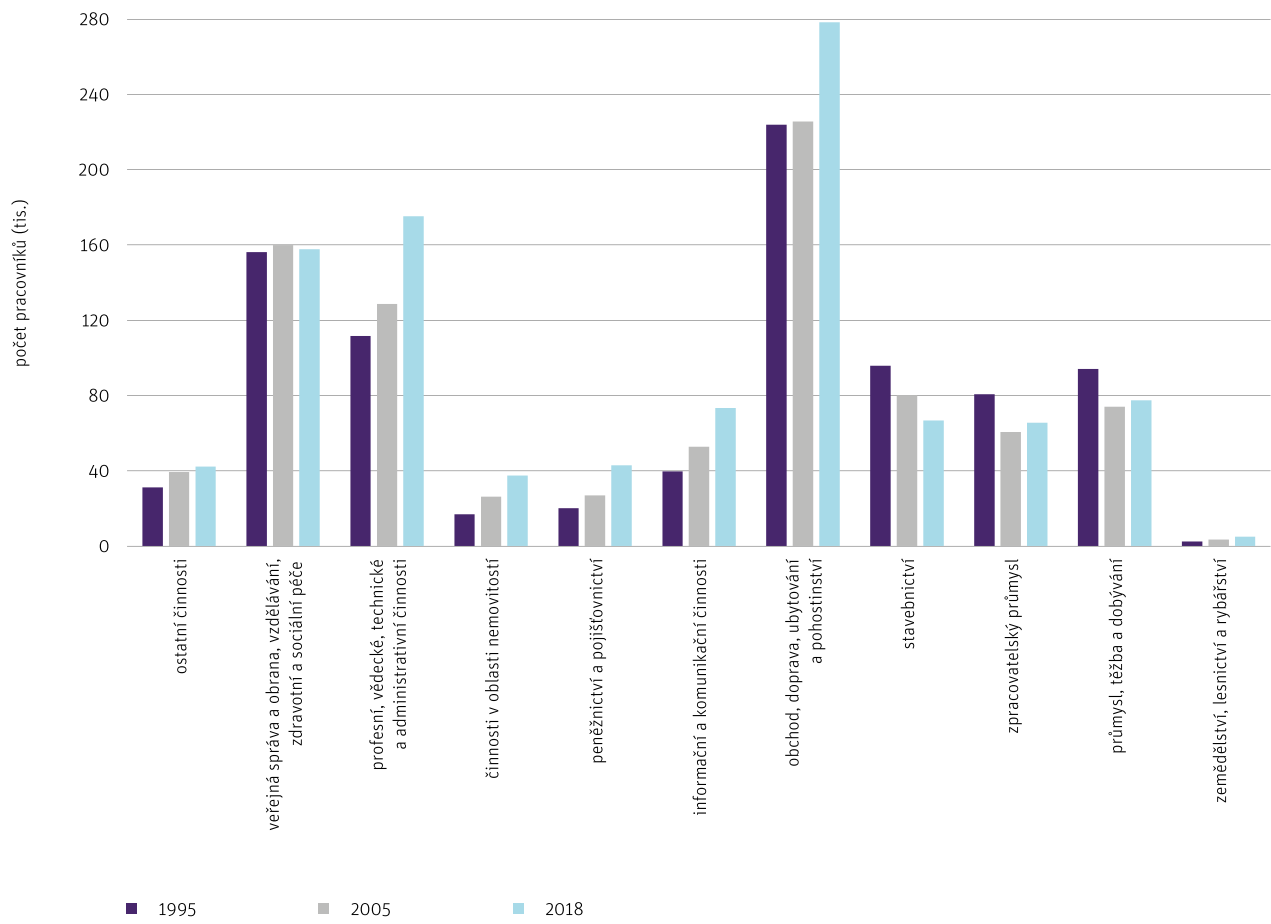

1,5–2 % (v ČR cca 3 %) (i.08.2.03), v řadě srovnatelných měst (Vídeň, Brusel) dosahuje 10 % a více. Příznivé jsou i další charakteristiky – nezaměstnanost absolventů, dlouhodobá nezaměstnanost²⁴ (i.09.4.02), nezaměstnanost žen apod. (i.08.2.02 / i.08.2.04). Na úřadech práce klesá počet registrovaných zájemců o práci (necelých 20 tisíc, z nichž část je však problémově využitelných) (i.05.3.08 / i.09.4.01). Nezaměstnanost postihuje celkem rovnoměrně jednotlivé populační skupiny podle věku, vzdělání i délky nezaměstnanosti. Počet evidovaných volných pracovních míst se pohyboval v roce 2019 kolem 30–40 tisíc –

24 — Dlouhodobou nezaměstnaností se míní osoby nezaměstnané jeden rok a déle.

3.1.2.1 Vývoj odvětvové struktury zaměstnanosti

IPR Praha 2020 / data: ČSÚ - národní účty 1995–2018

na registrovaného uchazeče o zaměstnání v Praze tak připadají cca 2 nabízená místa. Nedostatek pracovníků je vykazován na všech úrovních kvalifikace a struktury činností, nejvíce je to však pocířováno v oblasti sociálních/zdravotnických služeb a řemesel vř. zajištění provozu a rozvoje města a kvality života jeho obyvatel. (např. ve stavebnictví je nabízeno více než 15 tisíc pracovních míst.)

Vzhledem k nedostatku lokálních zdrojů zaměstnanosti **roste závislost na zdrojích vnějšřích**. Ty pokrývají již **40 % celkové pražské zaměstnanosti**. Dlouhodobě sem patří dojíždka do zaměstnání do Prahy. Počet dojíždějících překročil 180 tisíc osob – každý pátý pracující v Praze má „obvyklé“ bydliště mimo Prahu (→ Obr. 3.1.2.2) (i.05.3.05). Nejvíce osob přijíždí

ze Středočeského kraje – více než 130 tisíc; z toho z přilehlých okresů Praha-východ, Praha-západ a Kladno cca 85 tisíc osob. Pražská ekonomika tak poskytuje pro obyvatele z okolí města rozhodující nabídku pracovních příležitostí. Nově vytvořená pracovní místa, zejména v těsném zázemí Prahy, však přitahují naopak obyvatele z okrajových částí Prahy. Vyjíždka se zvýšila na cca 35 tisíc osob a saldo pohybu za prací tak činí zhruba 150 tisíc osob (i.05.3.06). V odvětvové struktuře dojíždějících do Prahy jsou nejvíce zastoupeny odvětvové agregace tzv. veřejných činností (veřejná správa, obrana) a odvětví obchodu a dopravy a skladování. Výrazně je zastoupena skupina tzv. specialistů včetně pracujících ve výzkumu a vývoji (více než 50 tisíc osob) a stabilně velký podíl představuje skupina techničtí a odborní pracovníci (40 tisíc) a např. skupina zákonodárci a řídící pracovníci – přes 15 tisíc.

Zpomalení populačního růstu tuzemského obyvatelstva a rostoucí požadavky ekonomické základny na pracovní sílu se projevují v nárůstu imigrace cizích státních příslušníků za účelem zaměstnání. Zaměstnávání cizinců – zejména původem z tzv. 3. zemí – sice podléhá vlivům ekonomického cyklu, celkově však jde o trend růstu, který se v posledních letech ještě zintenzivnil. **Počet pracujících cizinců v Praze přesáhl 200 tisíc,** což je více než 1/3 celostátního souhrnu. **Každý 4.–5. zaměstnaný v Praze je cizinec.** (→ Obr. 3.1.2.3) Nejvíce zaměstnaných cizinců pochází z Ukrajiny, Slovenska, Ruska a Vietnamu. Cizinci (v současnosti) obsazují především méně kvalifikovaná místa a pro některé obory/profese jsou v podstatě nepostradatelní (ve stavebnictví téměř 40 % zaměstnaných, ubytování a stravování 30 %, administrativní a tzv. podpůrné činnosti – např. úklidové práce, balící činnosti, bezpečnostní služby – více než 30 %). Předpokládá se závislost pražského trhu práce na tomto zdroji i v budoucnu. Cizinecká populace se stále více stabilizuje – již 50 % má trvalý pobyt. Vytváří se tak konkurence pro tuzemskou pracovní sílu v celé škále profesí a oborů. Integrační tendence cizinců je nutné respektovat a existenci této početné populační složky by měly odpovídat i kapacity zařízení pro „běžný život“, např. pro bydlení, školství, sociální integraci.

3.1.3 ZÁVĚR PODKAPITOLY

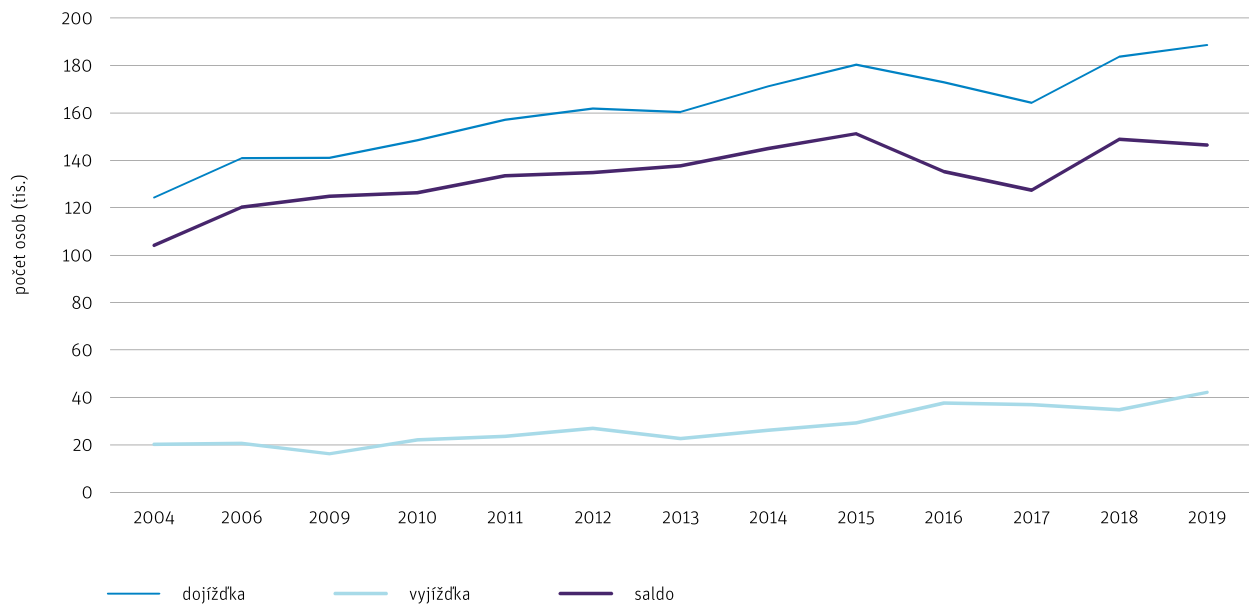
Ročně se v Praze vyprodukuje zboží a služby za více než 1 bilion Kč. Přepočteme-li tuto hodnotu na jednoho obyvatele a vyjádříme-li ji v paritě kupní síly, pak se Praha umísťuje zhruba v první padesátce regionů NUTS 3 Evropské unie, tj. na poměrně dobré pozici odpovídající německým městům regionálního významu. Avšak v ukazateli čistého disponibilního důchodu domácností na 1 obyvatele se Praha pohybuje až v polovině souboru evropských regionů, což lze vnímat jako varovný signál.

Velikost pražského trhu práce trvale roste. Velmi nízká nezaměstnanost a značná nabídka volných pracovních míst, a to i v měřítku srovnatelných evropských měst a regionů, je příznivým sociálně-ekonomickým atributem. Je však současně faktorem, který omezuje konkurenci natruhu práce. Dochází k vyčerpání vlastních zdrojů, které potvrzuje současný vysoký podíl zaměstnanosti bydlícího obyvatelstva. Roste proto závislost pražského trhu práce na vnějších zdrojích, a to jak trvale vysoké dojížděče do zaměstnání, přistěhovalectví z jiných oblastí státu, tak zejména pracovní síly ze zahraničí. Vzhledem k nedostatku pracovních sil pro řadu profesí nezbytných pro rozvoj ekonomické základny města a zajištění jeho provozu bude i v dalším období zdroj cizinecké populace nezastupitelný.

-
-
-

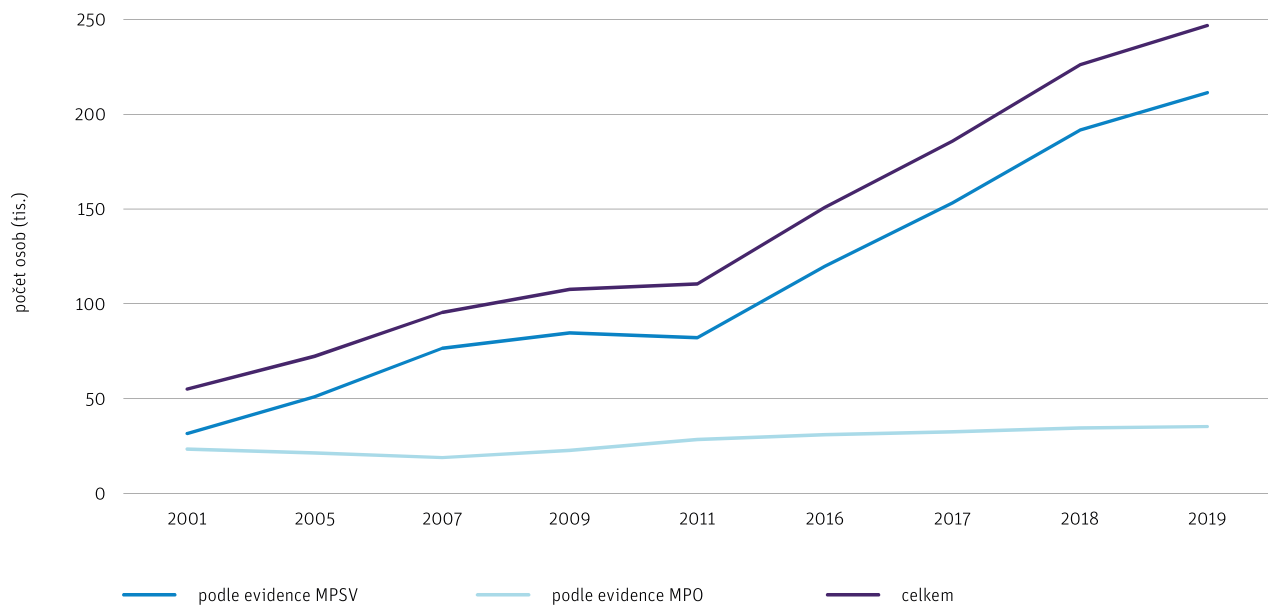
3.1.2.2 Vývoj počtu dojíždějících a vyjíždějících za prací do/z Prahy

IPR Praha 2020 / data: ČSÚ - výběrové šetření pracovních sil 2004–2019

3.1.2.3 Vývoj počtu zaměstnaných cizinců v Praze podle druhu evidence

IPR Praha 2020 / data: Portál MPSV 2001–1Q/2019; Portál MPO 2001–1Q/2019

3.2 Ekonomický blahobyť domácností

Podkapitola Ekonomický blahobyť domácností sleduje, jak se celkový stav ekonomiky města projevuje v blahobytu jeho obyvatel a zda ekonomický růst představuje přínos pro většinu populace, či nikoliv. Výchozím indikátorem ekonomického blahobytu je reálná kupní síla obyvatel. Cílem je sledovat její vývoj v čase a srovnat ji s jinými regiony. Téma Kupní síla se zaměřuje na ukazatele příjmů – mzdy zaměstnanců a celkové čisté příjmy domácností. Pro srovnatelnost s ostatními kraji ČR jsou tyto příjmy očištěny pomocí rozdílů v regionálních cenových hladinách. Každý ekonomický systém generuje určitou míru nerovnosti v populaci. I v systémech vycházejících z podobných principů však může být výsledná nerovnost výrazně odlišná. Téma Nerovnost a chudoba se proto zabývá rozdělením příjmů v populaci. Zde sleduje dostupné statistiky nerovnosti příjmového rozdělení, které jednoduše nerovnost v Praze vyčíslují a umožňují její srovnání s dalšími městy. Nakonec se podkapitola zabývá chudobou a exekucemi v Praze. Využity jsou nejčastěji sledované statistiky, které zachycují odlišné aspekty a definice chudoby. Ty jsou spojeny do statistiky souhrnné, kterou můžeme opět porovnat napříč kraji ČR.

3.2.1 KUPNÍ SÍLA

Kupní síla je důležitým ukazatelem životní úrovně obyvatel města. Určena je příjmy domácností a cenovou hladinou v pražské ekonomice. Prvním ukazatelem kupní síly domácností jsou průměrné a mediánové mzdy zaměstnanců. Jejich vývoj v čase slouží jako základní ukazatel zvyšování ekonomického blahobytu domácností v Praze. Celkové příjmy domácností kromě mezd zahrnují i další kategorie příjmů jako příjmy z podnikání nebo transfery od státu a zároveň sledují všechny kategorie obyvatel (tedy i studenty, důchodce nebo nezaměstnané). U druhé strany kupní síly, cenové hladiny v pražské ekonomice, sledujeme její vývoj v čase a porovnání s ostatními regiony České republiky. Spojením informací o příjmech a cenové hladině získáváme pohled na celkovou kupní sílu domácností. V tradičním srovnání průměrných mezd si Praha vede dlouhodobě velmi dobře. V realističtějších srovnáních pomocí mediánu čistých příjmů nebo při očištění o vyšší cenovou hladinu je postavení Prahy již méně příznivé. Téma poskytuje také přehled faktorů, které jsou určující pro vyšší mzdy v Praze oproti regionům ČR.

Tabulka 1: Vývoj průměrné a mediánové mzdy v Praze

Díky stabilnímu ekonomickému růstu a nízké nezaměstnanosti v Praze **průměrná i mediánová mzda od roku 2014 roste**. Tempo růstu se navíc postupně zvyšuje a mzdy rostly nejrychleji mezi roky 2017 a 2019 (i.05.3.04). I přes vyšší

inflaci v posledních letech dochází ke zvyšování také reálné kupní síly mezd. Nominální mzda²⁵ rostla ve třetím čtvrtletí 2019 meziročně o 5,9 % a reálná (zohledňující inflaci)²⁶ o 3,1 % (→ Obr. 3.2.1.1). Přestože v Praze jsou nominální mzdy oproti regionům vyšší (123,8 % průměru ČR), dochází zde k nejpomalejšímu růstu a úroveň mezd v Praze a v regionech se tedy postupně přibližuje. Toto je dále umocněno u reálných mezd díky relativně rychlejšímu růstu cenové hladiny v Praze. Vyšší výchozí cenová hladina v Praze navíc není zohledněna (viz níže). Příznivá je skutečnost, že mediánová mzda dlouhodobě roste rychleji než mzda průměrná. To znamená, že mzdy pracovníků s nižšími mzdami rostou rychleji. Pozitivní stav ekonomiky se tedy projevuje ve zlepšování podmínek obyvatel s nižšími příjmy. Mezi lety 2011 a 2018 se průměrná mzda v Praze zvýšila o 23,5 % (reálně o 9,9 %) a mediánová mzda o 26,4 % (reálně o 12,5 %). V roce 2018 byla průměrná mzda v Praze 42 502 Kč a **mediánová mzda 30 545 Kč**. V roce 2019 byl mediánový plat žen v Praze o 14,9 % nižší než plat mužů (i.09.4.06). Tento rozdíl se v čase zmenšuje, k čemuž přispívá zejména silný trh práce v období ekonomického růstu. V mezinárodním srovnání je však stále relativně vysoký.

Důvodů, proč jsou v Praze vyšší nominální mzdy, lze najít několik. Prvním je vyšší cenová hladina, která kromě nákladů na život ovlivňuje také cenu práce. V pražské pracovní síle je také vyšší průměrná zásoba lidského kapitálu. Studie IDEA zohlednila vliv složení pracovní síly pomocí přepočtu na standardizovaného pracovníka²⁷ [2]. V datech z roku 2012 byla v Praze průměrná mzda 142,9 % průměru ČR. Kdyby však složení pracovní síly bylo stejné jako v ostatních krajích, dosahovala by již jen 120,6 % průměru. V neposlední řadě je v Praze **produktivita práce vyšší** díky hustotě pracovních míst, aglomeračním efektům a přelévání znalostí²⁸ mezi firmami. Podle dat z roku 2016 dosahuje hodinová produktivita práce v Praze 145 % průměru ČR. Protože odvětví s vysokou přidanou hodnotu mají vyšší přínosy z aglomerace, koncentrují se do větších měst, která jsou následně atraktivní pro pracovníky s vysokým lidským kapitálem. High-tech odvětvím a službám využívajícím intenzivní znalosti se v Praze věnovalo

- 25 — Nominální mzda je mzda v cenách daného roku. Jde tedy přímo o peněžní odměnu v Kč.
- 26 — Reálná mzda je mzda v cenách vybraného výchozího roku. To znamená, že je očištěna o inflaci, a proto je vhodná zejména ke srovnání mezd mezi různými roky.
- 27 — Standardizovaný pracovník je hypotetický pracovník, u něž je stanovena standardizovaná hodnota některých jeho charakteristik (například zkušenost nebo vzdělání). Plat takového pracovníka je proto porovnatelný mezi různými místy.
- 28 — Přelévání znalostí je výměna nápadů mezi jedinci uvnitř organizace a mezi různými organizacemi. Díky shlukování firem a pracovníků v městských aglomeracích tak dochází k rychlejšímu zvyšování produktivity práce a tvorbě inovací.

29,5 % ekonomických subjektů (i.05.2.01), zatímco v ostatních krajích to je 20,5 %. Tato čísla částečně zachycují překrývající se efekty. Všechna však ukazují, že vyšší mzdy v Praze jsou zejména důsledkem větší hodnoty zde produkovaných statků.

Čisté příjmy jsou peníze, které mají obyvatelé k dispozici na spotřebu zboží a služeb. Zahrnují příjmy ze zaměstnání, podnikání, transfery, kapitálové²⁹ a ostatní příjmy. Jsou očištěny o daně z příjmů a sociální a zdravotní pojištění. Od mezd se liší také v tom, že zahrnují všechny skupiny obyvatel (ne pouze zaměstnance). V Praze dochází od devadesátých let (mimo období minulé krize po roce 2008) k **růstu čistých příjmů** (→ Obr. 3.2.1.2). Tento růst od krize spíše zrychluje, ne však tak jednoznačně jako růst mezd. Rozdíl mezi Prahou a regiony se od nultých let postupně snižují. Patrný je zde vliv redistribučního systému (příjmových daní a transferů) směrem od obyvatel Prahy k obyvatelům regionů. Před redistribucí dosahují příjmy obyvatel Prahy 137,2 % průměru ČR, po redistribuci je to 125,2 %. V datech navíc není zohledněna vyšší cenová hladina v Praze. Podíl jednotlivých příjmů je od

- 29 — Kapitálové příjmy domácností jsou příjmy z investic. Může jít například o příjmy z pronájmu nemovitosti, úroky ze spoření nebo zisk z prodeje akcií.

Obrázek 1: Vývoj čistých příjmů domácností v Praze a v regionech

3.2.1.1 Meziroční změna průměrné mzdy z podnikových výkazů v Praze

IPR Praha 2020 / data: ČSÚ 2012–2019

Tabulka 2: Meziroční změna průměrné a mediánové mzdy v Praze

roku 2008 stabilní, dochází pouze k mírnému poklesu podílu příjmů z podnikání. V roce 2017 tvořily příjmy ze závislé činnosti 61,8 %, z podnikání 17,8 %, sociální příjmy 15,7 % a kapitálové a ostatní příjmy 4,7 %. Mezi roky 1995 a 2018 vzrostly čisté příjmy o 237,2 %. Jde však o nominální hodnoty, které nezohledňují vysokou inflaci v devadesátých letech.

Cenová hladina ovlivňuje, kolik si za příjmy mohou domácnosti reálně dovolit. Mezi roky 2012 a 2016 byla inflace v Praze nízká, pohybovala se dokonce pod 1 %. Od roku 2017 se zvýšila nad 2 %, stále však nedosahovala 3 % a tak nešlo o vysokou inflaci. **Dlouhodobě je v Praze inflace vyšší, než je průměr ČR**. Meziročně to není velký rozdíl, v dlouhém období se však efekt skládá. Mezi roky 2011 a 2019 vzrostla cenová hladina v Praze o jeden procentní bod více, než byl průměr ČR (14,6 %). Při pohledu na cenovou hladinu se rozlišuje vývoj v čase na daném místě a rozdíl v daném čase na různých místech. **Cenová hladina v Praze je dlouhodobě výrazně vyšší než v regionech**. V roce 2017 dosahovala 123,8 % průměru ČR [3] (→ Obr. 3.2.1.3). Podobně jako v jiných městech rozdíl tvoří zejména náklady na bydlení a osobní služby. Růst nabídkových cen bytů se v inflaci projevuje omezeně. Cena bydlení jako služby je díky vlastnictví

a dlouhodobým smlouvám stabilnější než aktuální nabídkové ceny. Spotřební koš také zachycuje množství a kvalitu služby, takže zvýšení kvality bydlení nebo spotřebitelská substituce³⁰ mají také omezený efekt.

Regionální cenová hladina je důležitá pro správné nastavení ekonomické politiky. Díky prostorovým rozdílům mohou být některé oblasti ve skutečnosti bohatší nebo chudší, než by se mohlo zdát z nominálních příjmů. Díky spojení regionální cenové hladiny s nominálními příjmy můžeme porovnávat celkovou kupní sílu. V případě Prahy dochází při zohlednění cenové hladiny ke zhoršení jejího relativního postavení. Průměrná mzda zůstává mezi kraji nejvyšší. Rozdíl však již není tak velký a v čase se zmenšuje. Zatímco nominální průměrná mzda dosahuje v Praze 127,9 % průměru ČR, reálně je to pouze 103,3 %. V mediánu mezd se Praha propadne z nominálních 118,8 % průměru na reálných 95,9 % a mezi kraji jí připadá 11. místo (→ Obr. 3.2.1.4). K tomuto propadu docházelo postupně, v roce 2011 byla Praha s 108,8 % první.

30 — Spotřebitelská substituce je součástí procesu, kterým spotřebitelé reagují na změny v relativních cenách zboží a služeb. Při zvýšení ceny statku dojde k částečnému nahrazení jeho spotřeby jiným statkem a výdaje na daný statek tedy nestoupnou přímo o nárůst jeho cen.

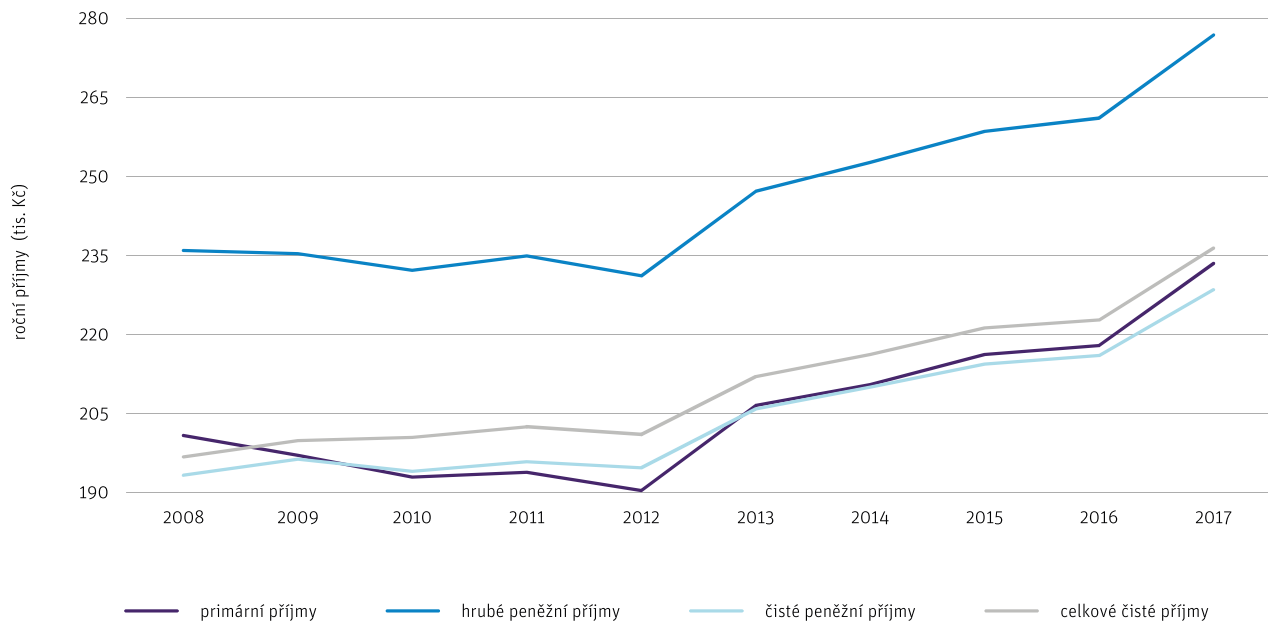
V průměru čistých příjmů Praha poklesne z nominálních 125,1 % průměru na reálných 101,1 %. Mezi kraji je pátá. (→ Obr. 3.2.1.5). Také zde byl relativní pokles postupný. V roce 2008 byla Praha se 113,5 % průměru první. Pro celkový pohled je důležité zmínit, že Praha je moderním městem založeným na spotřebě městských služeb a vybavenosti, které obyvatelům poskytují nepeněžní přínosy. Jde například o kvalitu a dostupnost příležitostí pro trávení volného času. Domácnosti proto mohou preferovat kombinaci relativně nižší kupní síly a kvalitnějších lokálních služeb a vybavenosti.

3.2.2 NEROVNOST A CHUDOBA

Průměrné a mediánové příjmy nemusí poskytovat dostatečně podrobný pohled na blahobyt obyvatel města. Stejných hodnot totiž mohou dosahovat různě rovnoměrná, nebo naopak nerovnoměrná celková rozdělení příjmů mezi domácnostmi. Z hlediska veřejných politik nás často zajímá zejména situace domácností v nejnižší části příjmového rozdělení. U takových domácností může díky nedostatečným příjmům docházet k negativním jevům, jako jsou materiální deprivace nebo vysoké zadlužení. Téma se proto zaměřuje na statistiky zachycující příjmové rozdělení, měření chudoby celoevropskou

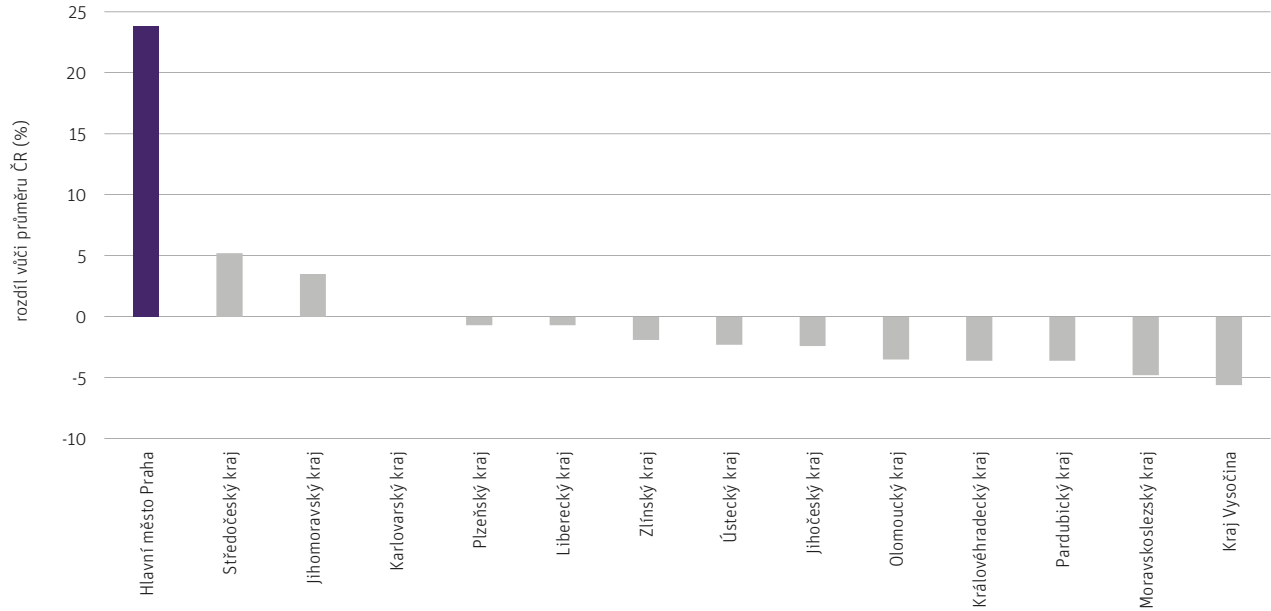
3.2.1.2 Průměrné roční příjmy obyvatel v Praze

IPR Praha 2020 / data: ČSÚ 2008–2019

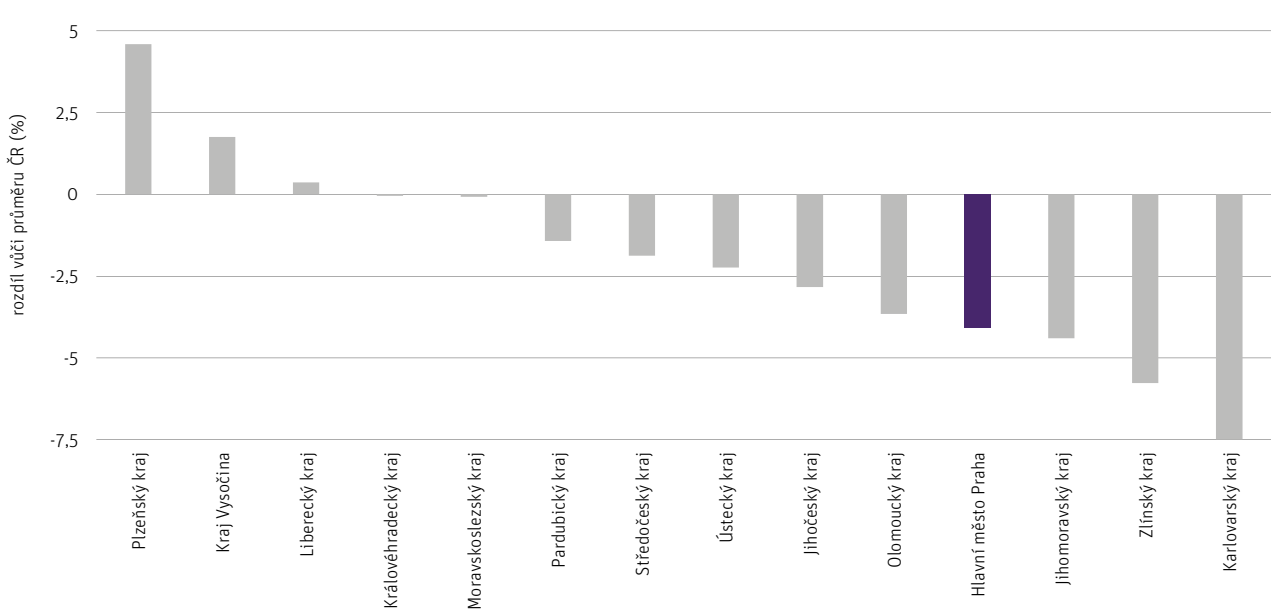
3.2.1.3 Relativní cenová hladina v krajích ČR

IPR Praha 2020 / data: Musil, Kramulová 2017

3.2.1.4 Relativní reálná mediánová mzda v krajích ČR

IPR Praha 2020 / data: ČSÚ 2017, Musil, Kramulová 2017

metodikou Eurostatu a data o exekucích. V příjmové nerovnosti se Praha i celá Česká republika drží dlouhodobě nízko. Nedochází k jejímu růstu, jako se děje v jiných zemích, kde právě růst nerovnosti vyvolává v poslední době velký zájem. Podobně dobře si Praha vede i v dostupných statistikách měřících chudobu. Je však nutné si uvědomit, jaké mají tato měření limity.

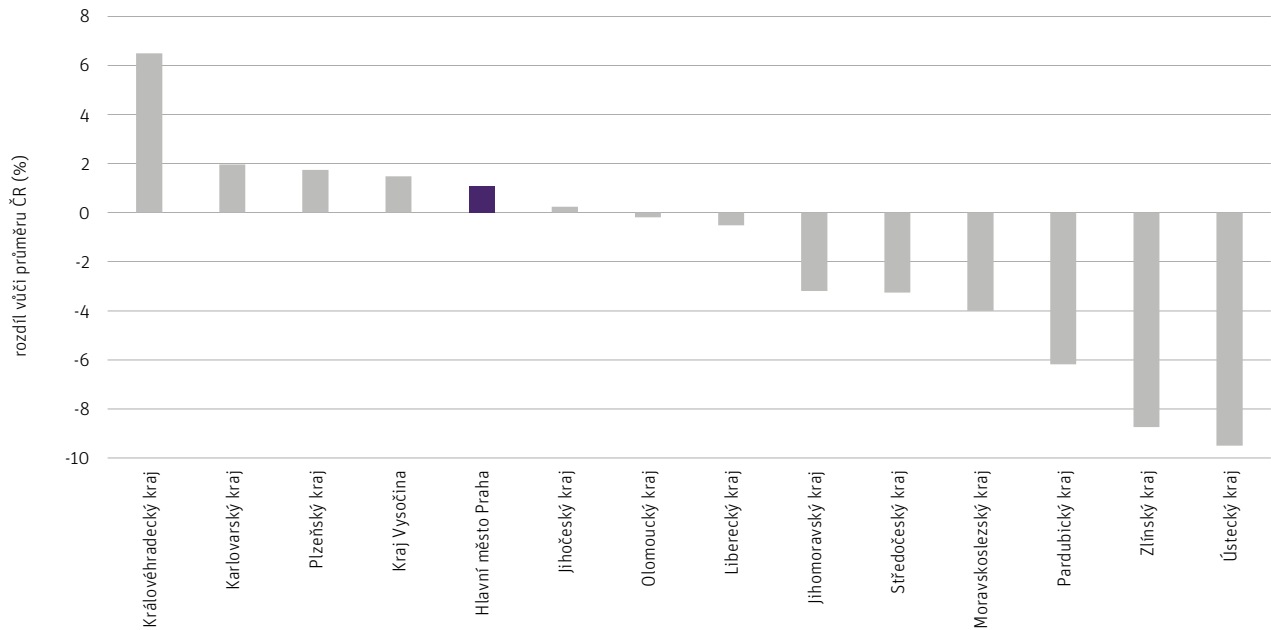
Nejpoužívanějším ukazatelem příjmové nerovnosti je Giniho koeficient pro celkové čisté příjmy. Zachycuje situaci mezi dokonalou příjmovou rovností (hodnota koeficientu 0) a dokonalou příjmovou nerovností (hodnota 1). V roce 2013 dosahoval v Praze hodnoty těsně pod 0,3. Jde o nejvyšší hodnotu mezi regiony ČR, která však stále odpovídá **nízké nerovnosti** (→ Obr. 3.2.2.1) (i.09.4.05). Koeficient pro celkové čisté příjmy (0,300) byl výrazně nižší než koeficient pro tržní příjmy (0,458). To znamená, že redistribuční systém výrazně působí na snižování příjmové nerovnosti. V Praze je zmenšení koeficientu menší než v jiných regionech, což může být způsobeno tím, že na celonárodní úrovni dochází spíše k redistribuci směrem z Prahy do regionů než naopak. Poměr S80/S20 zachycuje podíl celkových příjmů horních 20 % obyvatel oproti dolním 20 % populace. V roce 2013

v Praze měla horní pětina obyvatel 4,3krát větší příjmy než spodní pětina (→ Obr. 3.2.2.2). Domácnosti se však typicky během svého životního cyklu na této škále posouvají. Zatímco v horní části mají domácnosti zejména příjmy z práce, v dolní části jde častěji například o důchody. Pro vývoj po roce 2013 nám může pomoci alespoň pohled na vývoj v ČR celkově. Tam příjmová nerovnost od druhé poloviny nultých let postupně mírně klesá, a to zejména v období ekonomického růstu od roku 2014.

Protože **chudoba** nemá jednoznačnou definici, měří se pomocí různých ukazatelů. Relativním měřítkem, které bere v úvahu lokální kontext, je příjmová chudoba. Ta je definovaná jako podíl osob v domácnostech s příjmy nižšími, než je 60 % mediánu příjmů domácností. V Praze je dlouhodobě příjmová chudoba mezi regiony ČR nejnižší, není zde však zohledněna místní cenová hladina. V roce 2018 **zasahovala 6 % obyvatel** Prahy a v delším období **není patrný výrazný trend** jejího vývoje (→ Obr. 3.2.2.3). Při srovnání tržních a celkových čistých příjmů je opět patrný výrazný vliv redistribučního systému na zmenšení části populace ohrožené chudobou. Těžká materiální deprivace je absolutním měřítkem chudoby. Zachycuje podíl osob v domácnostech, které si z finančních důvodů nemohly dovolit 4 z 9 zjišťovaných položek (například

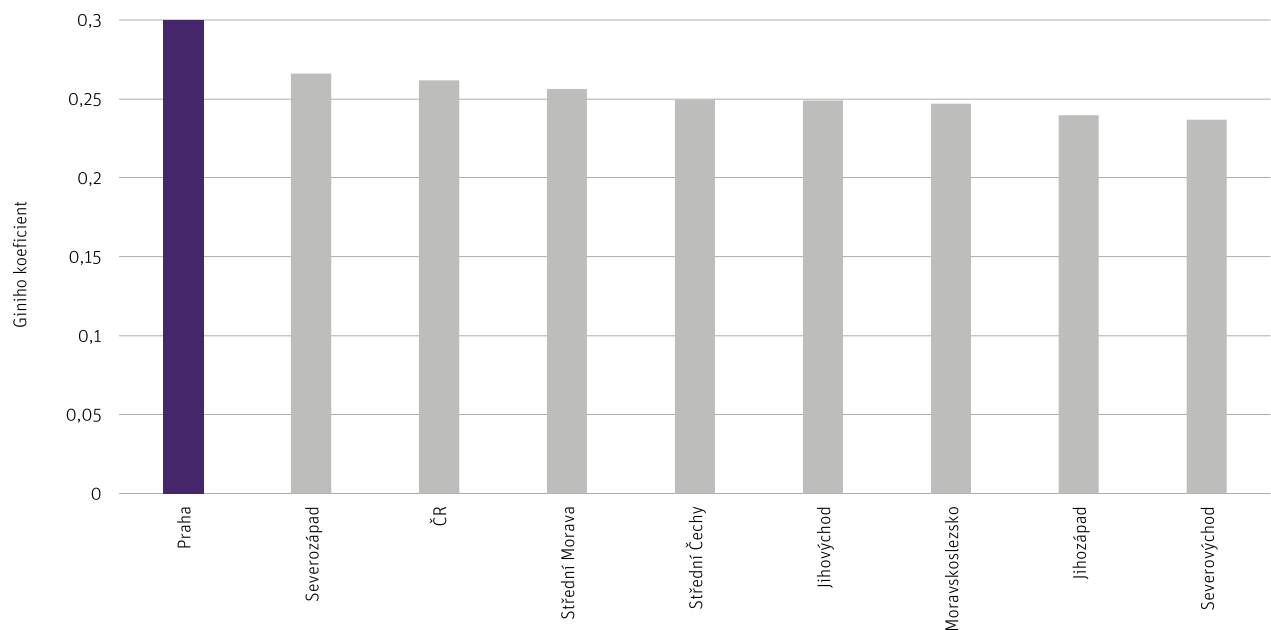
3.2.1.5 Relativní reálný průměr celkových čistých příjmů v krajích ČR

IPR Praha 2020 / data: ČSÚ 2017, Musil, Kramulová 2017

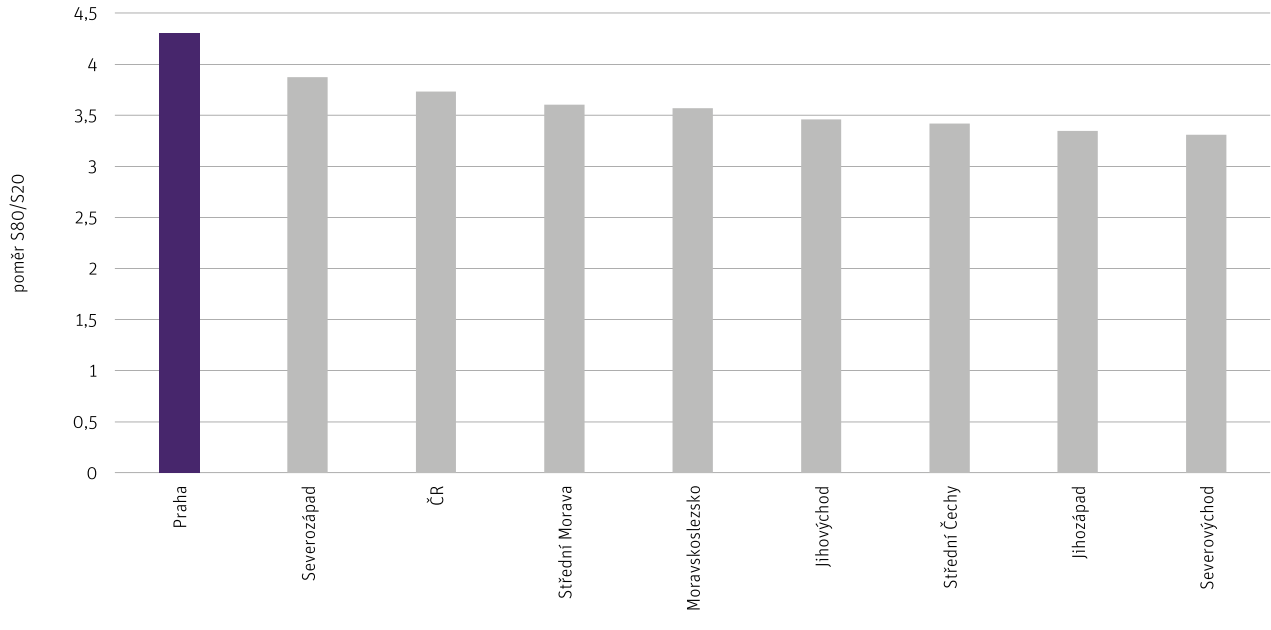
3.2.2.1 Giniho koeficient celkových čistých příjmů v regionech ČR

IPR Praha 2020 / data: OECD 2013

3.2.2.2 Poměr S80/S20 celkových čistých příjmů v regionech ČR

IPR Praha 2020 / data: OECD 2013

týdenní dovolená, zdravé jídlo nebo dostatečně vytápěný byt). V Praze se to v roce 2018 týkalo 2,8 % obyvatel, což odpovídá průměru ČR (→ Obr. 3.2.2.4). V období ekonomického růstu od roku 2014 dochází k jejímu poklesu. Celkový pohled na chudobu ve městě může být komplikovaný. Města sama o sobě lidi nečiní chudšími, díky svým příležitostem však mohou chudší obyvatele přitahovat. Nepřítomnost chudoby ve městě potom může být spíše znakem, že si tyto domácnosti nemohou dovolit se do města přestěhovat a zvýšit tak svůj dlouhodobý blahobyt.

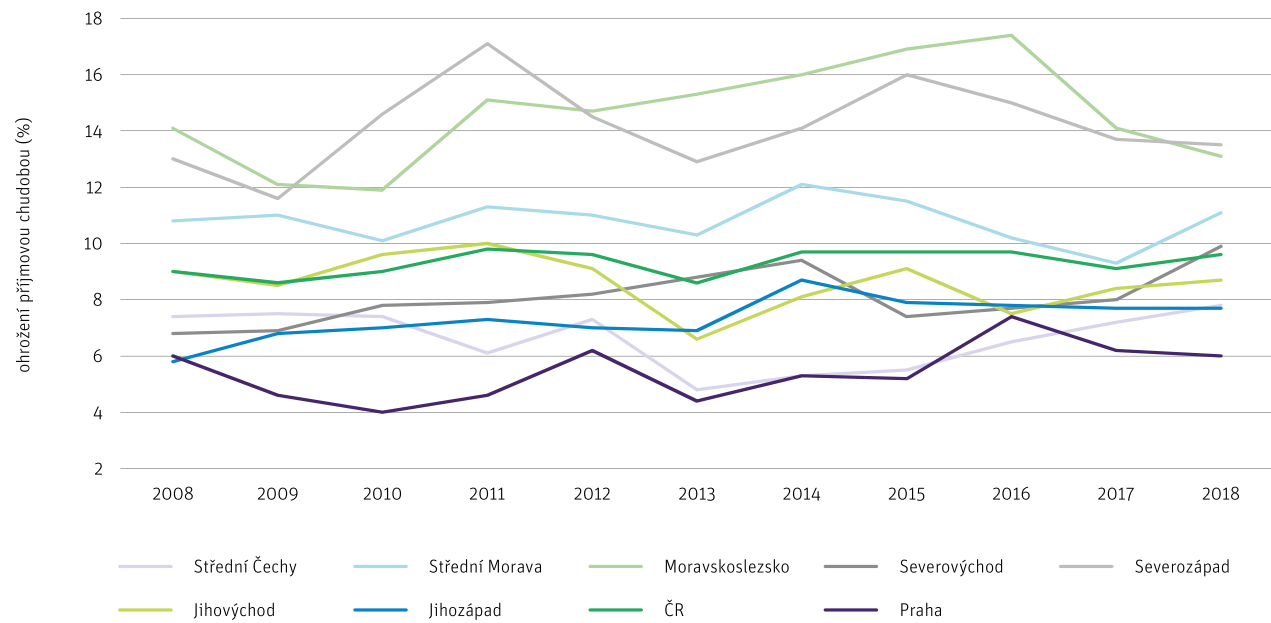
Protože všechna běžně dostupná měřítko chudoby mají své nevýhody, využívá Eurostat souhrnný ukazatel **ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením**. Ten kromě dvou předchozích měřítek obsahuje ještě podíl osob v domácnostech s nízkou pracovní intenzitou, kde osoby pracují méně než na 20 % svého potenciálu. Tento podíl byl v roce 2018 v Praze **2,3 % obyvatel** a byl nejnižší z regionů ČR. To souvisí s dlouhodobým ekonomickým růstem od roku 2014 a velmi nízkou nezaměstnaností v Praze (téma 3.1.2). Ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením v roce 2018 v Praze bylo 8,5 % obyvatel (→ Obr. 3.2.2.5) (i.09.4.04). Během poslední recese po roce 2008 docházelo k mírnému nárůstu, ekonomický růst od roku 2014 naopak přináší opět postupný

pokles tohoto indikátoru. Vzhledem k vývoji jednotlivých položek je tento pokles způsoben zejména mírou materiální deprivace. Praktickým dopadem ohrožení chudobou může být tvorba vyloučených lokalit v prostoru města. Míra prostorové segregace je relativně mírná, dochází však k velmi mírnému nárůstu vyloučených lokalit (300.2.1.6) (i.09.3.02). Dalším dopadem je zadlužení domácností a následné exekuce. Jejich počet od roku 2016 klesá. V dubnu 2019 bylo v Praze vedeno 42,5 exekucí na 100 obyvatel. Povinní³¹ v exekučním řízení však často mají více než jednu exekuci. **Povinných osob bylo v Praze 6,8 na 100 obyvatel** (→ Obr. 3.2.2.6). Mezi kraji je Praha uprostřed rozdělení, ale pod průměrem, který je výrazně tažen nahoru strukturálně znevýhodněnými kraji.

31 — Povinný je účastník exekučního řízení, k jehož tíži je toto řízení vedeno.

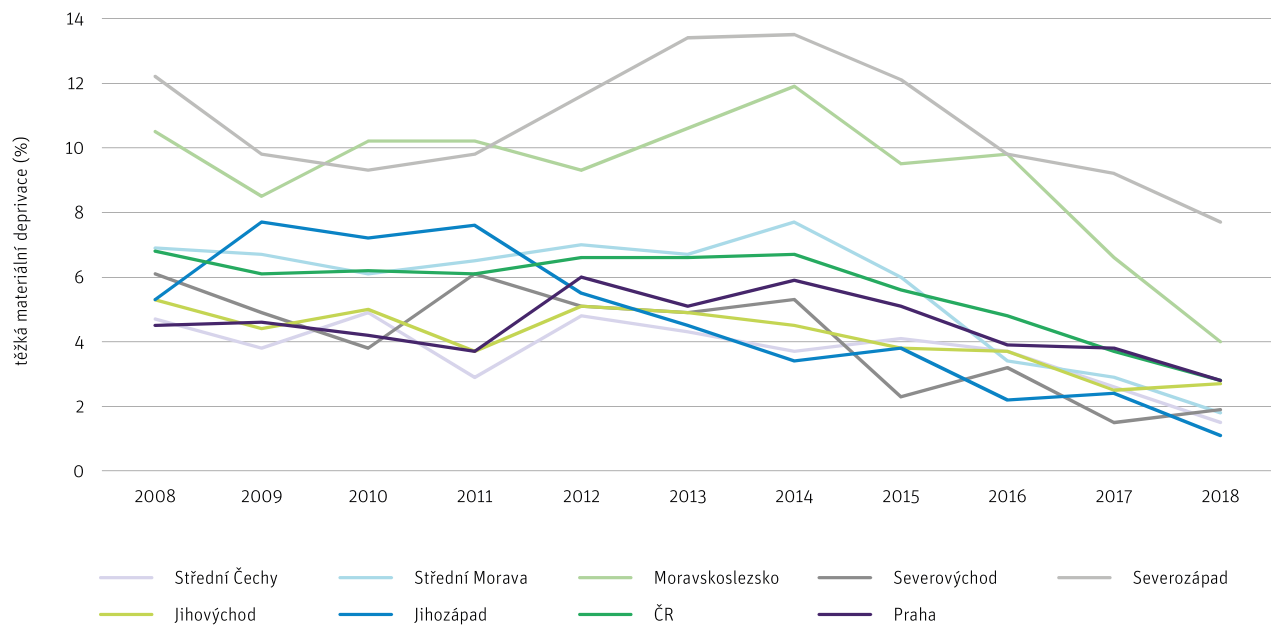
3.2.2.3 Ohrožení příjmovou chudobou v regionech ČR

IPR Praha 2020 / data: Eurostat 2008–2018

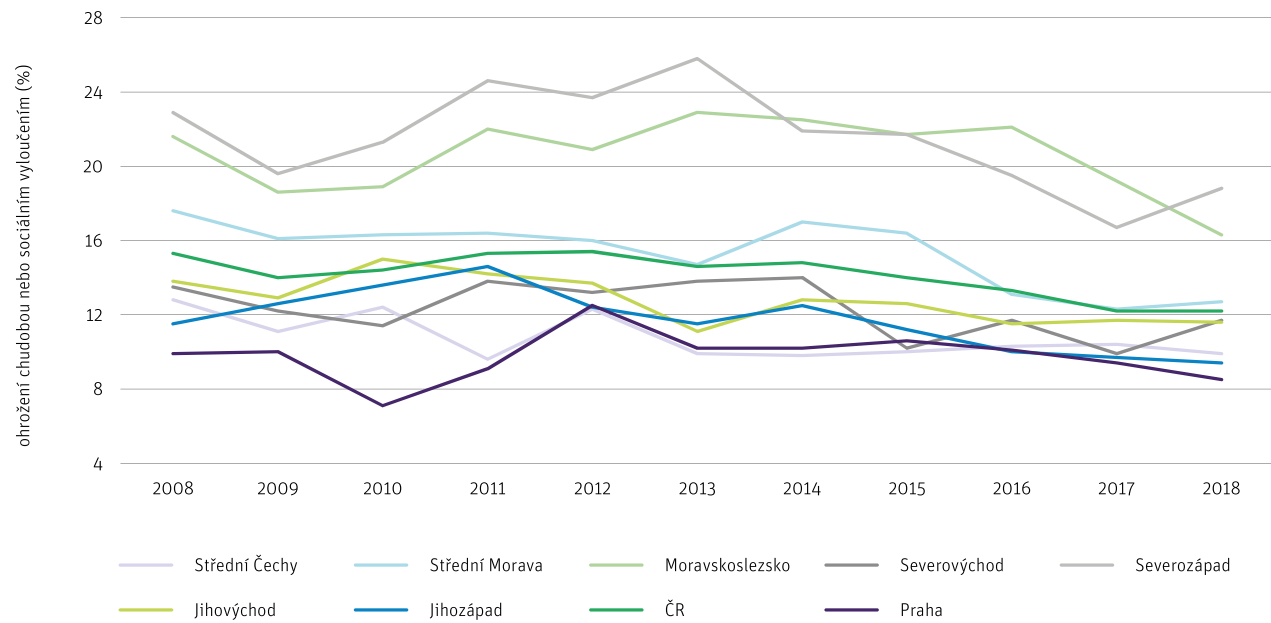
3.2.2.4 Těžká materiální deprivace v regionech ČR

IPR Praha 2020 / data: Eurostat 2008–2018

3.2.2.5 Ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením v regionech ČR

IPR Praha 2020 / data: Eurostat 2008–2018

3.2.3 ZÁVĚR PODKAPITOLY

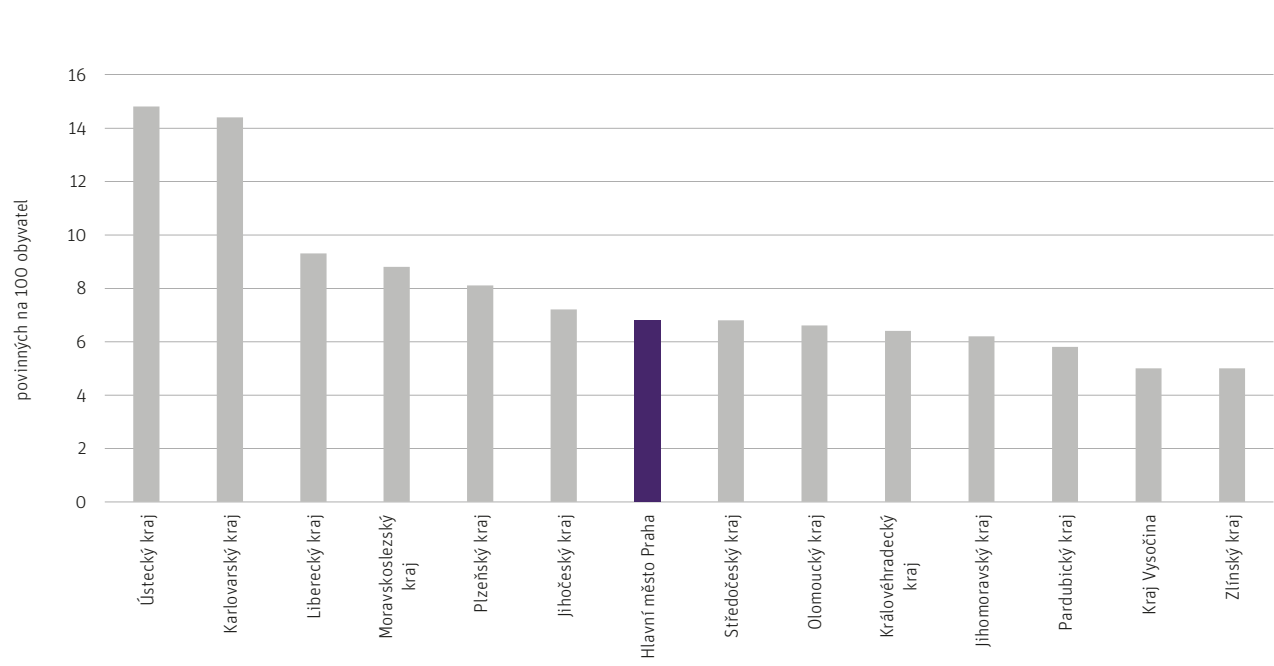
Díky stabilnímu ekonomickému růstu a nízké nezaměstnanosti v Praze průměrná i mediánová mzda a čisté příjmy domácností mezi lety 2014 a 2019 rostou. I přes vyšší inflaci v posledních letech dochází také ke zvyšování reálné kupní síly mezd. Nominální mzdy i příjmy domácností jsou v Praze z krajů ČR nejvyšší. Díky rychlejšímu růstu v ostatních krajích postupně dochází ke zmenšování tohoto náskoku. Je důležité zmínit, že pražská pracovní síla se vyznačuje vyšším lidským kapitálem a produktivitou práce, které se projevují právě ve vyšších mzdách. Patrný je zde i vliv redistribučního systému – před zdaněním příjmů a transfery je rozdíl mezi Prahou a ostatními kraji vyšší. Kupní síla příjmů se mezi kraji liší podle místní cenové hladiny. Ta je v Praze dlouhodobě nejvyšší a rozdíl se díky relativně vyšší inflaci v Praze postupně zvětšuje. Pokud zohledníme místní cenovou hladinu, je srovnání mezi Prahou a dalšími kraji výrazně vyrovnanější a ve dvou ze tří ukazatelů si Praha neudrží první místo. Pro celkový pohled je důležité uvést, že domácnosti mohou v Praze akceptovat relativně nižší kupní sílu díky přítomnosti kvalitnějších městských služeb a vybavenosti.

Tradiční ukazatele nerovnosti a chudoby se v Praze vyvíjí dlouhodobě pozitivně. Nejpoužívanější ukazatel nerovnosti – Giniho koeficient pro celkové čisté příjmy – dosahoval v Praze nejvyšší hodnoty mezi regiony ČR, v mezinárodním měřítku je však i pražská hodnota považována za nízkou nerovnost. Příjmová nerovnost celkově v období ekonomického růstu od roku 2014 mírně klesá. Mediánová mzda zároveň roste rychlejším tempem než mzda průměrná. Pozitivní stav ekonomiky se tak projevuje ve zlepšování podmínek obyvatel s nižšími příjmy. Nejlepším dostupným měřítkem chudoby je míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením, která zahrnuje různé pohledy a definice chudoby. Ta je v Praze mírně nižší než v ostatních krajích, nezohledňuje však místní vyšší cenovou hladinu. V období ekonomického růstu od roku 2014 mírně klesá, zejména díky snižování podílu domácností, které si nemohou dovolit vybrané základní vybavení domácností, dovolenou nebo neočekávané výdaje.

-
-
-

3.2.2.6 Povinní probíhajících exekucí v krajích ČR

IPR Praha 2020 / data: Exekutorská komora 2019

3.3 Konkurenceschopnost a potenciál

Podkapitola Konkurenceschopnost a potenciál se zaměřuje na postavení Prahy v indikátorech vyspělosti a rozvinutosti ekonomiky a jejími předpoklady pro následující pozitivní ekonomický rozvoj. Základními sledovanými ukazateli jsou struktura ekonomických subjektů, produktivita práce, struktura výdajů na výzkum a vývoj, struktura lidských zdrojů, struktura patentů dle přihlašovatelů a publikační aktivita výzkumných organizací. Podkapitola je strukturovaná do dvou témat – Vyspělost ekonomiky a Potenciál rozvoje ekonomiky, ve kterých jsou zmíněné ukazatele analyzovány, interpretovány a uvedeny do mezinárodního kontextu.

3.3.1 VYSPĚLOST EKONOMIKY

Téma se věnuje současnému postavení Prahy v ukazatelích souvisejících se schopností inovovat a využívat potenciál k tvorbě nové ekonomické hodnoty. Struktura ekonomiky se ve srovnání s obdobně velkými městy v západní a střední Evropě neliší. Dle znalostní náročnosti ukazuje důležitost znalostního sektoru, který vytváří pracovní pozice s vysokou přidanou hodnotou. Produktivita práce obsahuje na rozdíl od hrubého domácího produktu na osobu také informace o zaměstnanosti a počtu odpracovaných hodin a může tak lépe vypovídat o rozvinutosti ekonomiky. Její stabilní růst napomáhá rychlejšímu přenosu inovací a spolu s velikostí pražského trhu i rychlejší specializací ekonomických subjektů. Soukromé podnikání tvoří základ dynamické městské ekonomiky a vznik nových podniků ukazuje na její celkové zdraví a zvyšuje tedy přínosnou konkurenci na trzích zboží, služeb a práce.

Restrukturalizace pražské ekonomiky probíhající v 90. letech 20. století a prvním desetiletí 21. století je dokončena. **Oborová struktura přidané hodnoty či zaměstnaných osob je stabilizována a neprobíhá v ní významnější strukturální změny.** Vyspělost pražské ekonomiky lze posoudit podle odvětvové struktury zaměstnaných osob. Podíl zaměstnanců pracujících v odvětvích s vysokou přidanou hodnotou (informační a komunikační činnosti, profesní, vědecké a technické činnosti a peněžnictví a pojišťovnictví) se v posledních letech stabilizoval (i.05.2.03). V roce 2018 to bylo 23,4 % zaměstnanců. Dalším způsobem členění odvětví je jejich znalostní/technologická náročnost (definovaná Eurostatem a ČSÚ). V tomto případě se struktura zaměstnaných osob v Praze neliší od struktur obdobně velkých měst v západní a střední Evropě. V technologicky/znalostně náročných odvětvích bylo v Praze v roce 2018 zaměstnáno 379 tisíc lidí, tj. 53,9 % všech zaměstnanců. V tom ve službách intenzivních znalostí šlo o 350 tisíc lidí, tj. 49,7 % všech zaměstnanců.

V rámci služeb intenzivních znalostí převažovala kategorie ostatních služeb intenzivních znalostí se 187 tisíci osobami (do této kategorie např. patří veřejná správa, vzdělávání, zdravotní péče) následovaná tržními službami intenzivních znalostí (72 tis. osob; zejména jde o právní a účetnické činnosti, architektonické a inženýrské činnosti a technické zkoušky a analýzy či reklamu a průzkum trhu). V odvětvích zpracovatelského průmyslu s vyšší technologickou náročností pak bylo zaměstnáno dalších 29,5 tisíce lidí (tj. 4,2 %). Naopak v odvětvích s nižší technologickou/znalostní náročností bylo v Praze v roce 2018 dohromady zaměstnáno 324 tisíc osob (tj. 46,1 %) (→ Obr. 3.3.1.1).

V Praze v lednu 2020 mělo své sídlo evidováno **632 250 ekonomických subjektů**. Mezi nimi převažovaly ty, které proklamovaly svou hlavní činnost v sektoru služeb (80,4 % v lednu 2020). Následovaly subjekty zaměřené na stavebnictví (7,9 %) a zpracovatelský průmysl (7,4 %). Z hlediska technologické/znalostní náročnosti převažovaly subjekty zaměřené na činnosti s nižší náročností (67,1 %). Mezi nimi dominovaly tržní služby méně intenzivních znalostí (44,5 %), kam patří zejména velkoobchod, maloobchod, stravování a pohostinství. Rovněž ve zpracovatelském průmyslu dominovaly subjekty zaměřené na obory s nižší technologickou náročností (6,5 %), konkrétně na tisk a rozmnožování nahaných nosičů, výrobu kovových konstrukcí a kovodělných výrobků kromě strojů a zařízení, výrobu oděvů a potravinářských výrobků. Subjekty zaměřené na činnosti s vyšší technologickou/znalostní náročností (i.05.2.01) představovaly v lednu 2020 32,9 % všech ekonomických subjektů se sídlem v Praze. V absolutním vyjádření počet subjektů sídlících v Praze a zaměřených na obory s vyšší technologickou/znalostní náročností mírně roste. IPR pro ÚAP 2020 porovnává struktury ekonomických subjektů v Praze a ostatních krajích ČR (→ Obr. 3.3.1.2).

V letech 2014–2019 vzniklo podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) v Praze dohromady 157 tisíc nových ekonomických subjektů (i.05.1.04). Tzn. cca 26 tisíc subjektů ročně³² a také 28 % všech nových ekonomických subjektů v ČR. Navíc zastoupení Prahy na počtu nových ekonomických subjektů v ČR stabilně roste. Čistý přírůstek v populaci podniků pak udává indikátor (i.05.1.05). To dokládá na jedné straně robustnost a dynamiku pražské ekonomiky, na straně druhé ale i možnost přesunu určitých kategorií zaměstnanců do sektoru

³² — Kromě nově vznikajících subjektů jsou sledovány také zaniklé subjekty, kde je evidence obtížnější. V období 2014–2019 v Praze zaniklo celkem 84 tis. ekonomických subjektů, tzn. roční zánik 10–20 tis. ekonomických subjektů. Počty zaniklých ekonomických subjektů ve sledovaném období v Praze stoupaly (11 tis. zaniklých v roce 2014, 21 tis. zaniklých v roce 2019). Čísla nově vznikajících subjektů jsou stabilnější (i.05.2.02).

osob samostatně výdělečně činných či společností s ručením omezeným. Určitou roli ale mohou hrát i negativní faktory, např. vzhledem k velikosti pražské ekonomiky využívání sníženého rizika kontroly finančního úřadu podniků, které reálně působí v ostatních krajích ČR, využívání fiktivních adres sídla podniku apod. Tomu by odpovídal i výrazný nárůst kategorie „neuvedeno“ v letech 2018 a 2019 u nových ekonomických subjektů, na základě čehož nelze ani přesně určit odvětvovou, resp. technologickou/znalostní strukturu nových podniků.

Hodinová produktivita práce (i.05.3.03) je na rozdíl od hrubého domácího produktu (HDP) očištěna od vlivů ekonomické aktivity populace a množství odpracovaných hodin. Vypovídá tak lépe o rozvinutosti ekonomiky. Její hodnota v Praze v období krize po roce 2008 stagnovala. Od roku 2013 docházelo opět k jejímu růstu. Jde o stejné období, ve kterém docházelo také ke zrychlení růstu HDP a mezd na trhu práce. Mezi českými regiony je produktivita práce v Praze výrazně nejvyšší (→ Obr. 3.3.1.3). To odpovídá jejímu specifickému postavení jako jediného městského regionu a výraznému rozdílu v populaci oproti dalším městům. K vyšší produktivitě práce Praze pomáhají aglomerační efekty z vyšší koncentrace obyvatel, firem a ekonomické aktivity. Ty působí na rychlejší

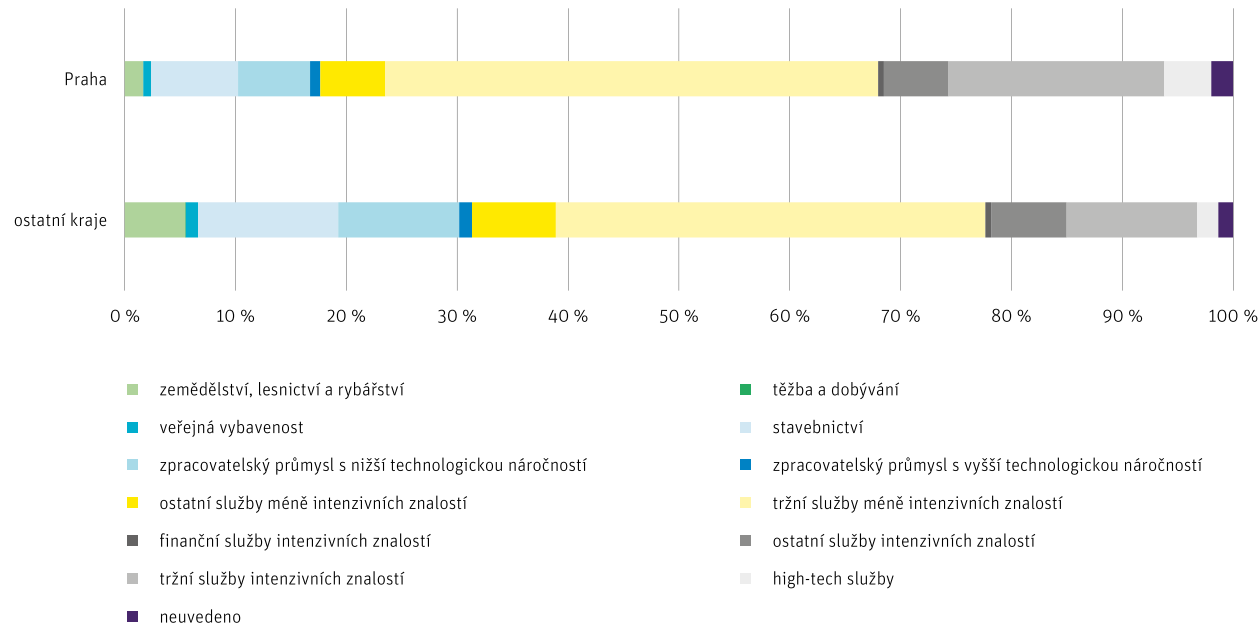
přenos inovací uvnitř i mezi odvětvími ekonomiky. Na větším trhu práce, zboží a služeb se zároveň mohou aktéři více specializovat a nacházet pro ně lepší produkty nebo práci, což je opět spojeno s vyšší produktivitou. V neposlední řadě se do Prahy koncentrují odvětví s vyšší přidanou hodnotou, která mají největší přínos z těchto efektů. V mezinárodním srovnání je Praha umístěna v horních 34 % NUTS 2 regionů v EU a dosahuje 102 % jejich neváženého průměru. Ten je výrazně tažen nahoru některými supervýkonnými západoevropskými městskými regiony. V porovnání s metropolitními NUTS 2 regiony západní Evropy je produktivita práce v Praze nižší zejména ve výrobním sektoru, obchodu a dopravě. Naopak veřejná správa, informační a komunikační činnosti a finančníctví vykazuje srovnatelnou produktivitu.

3.3.2 POTENCIÁL ROZVOJE EKONOMIKY

Potenciál ekonomického rozvoje ovlivňují zejména investice a oblast výzkumu a vývoje. Investice vytvářejí podmínky pro budoucí ekonomický rozvoj. Veřejné investice umožňují kvalitní rozvoj města. Soukromé investice jsou předpokladem zvyšování produktivity a přidané hodnoty práce a následně působí na zvyšování mezd a blahobytu obyvatel. Výdaje

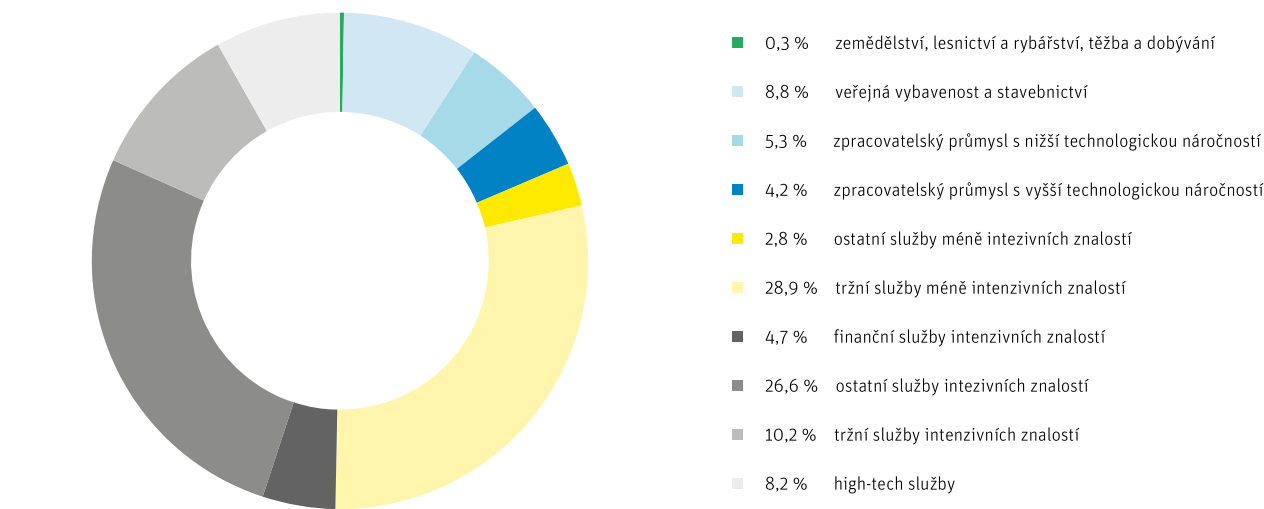
3.3.1.2 Ekonomické subjekty v Praze a krajích ČR dle technologické, resp. znalostní náročnosti odvětví jejich hl. činnosti

IPR Praha 2020 / data: ČSÚ – registr ekonomických subjektů leden 2020

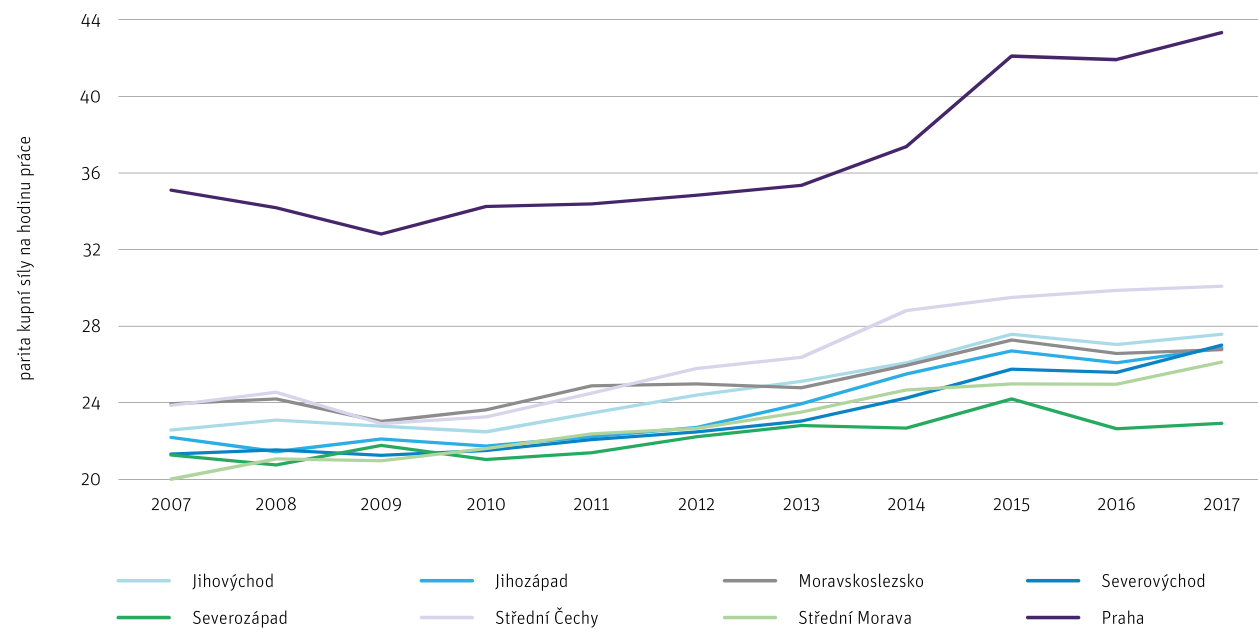
3.3.1.1 Struktura zaměstnaných v Praze podle technologické, resp. znalostní náročnosti odvětví

IPR Praha 2020 / data: Eurostat 2018

3.3.1.3 Produktivita práce v regionech ČR

IPR Praha 2020 / data: Eurostat 2007–2017

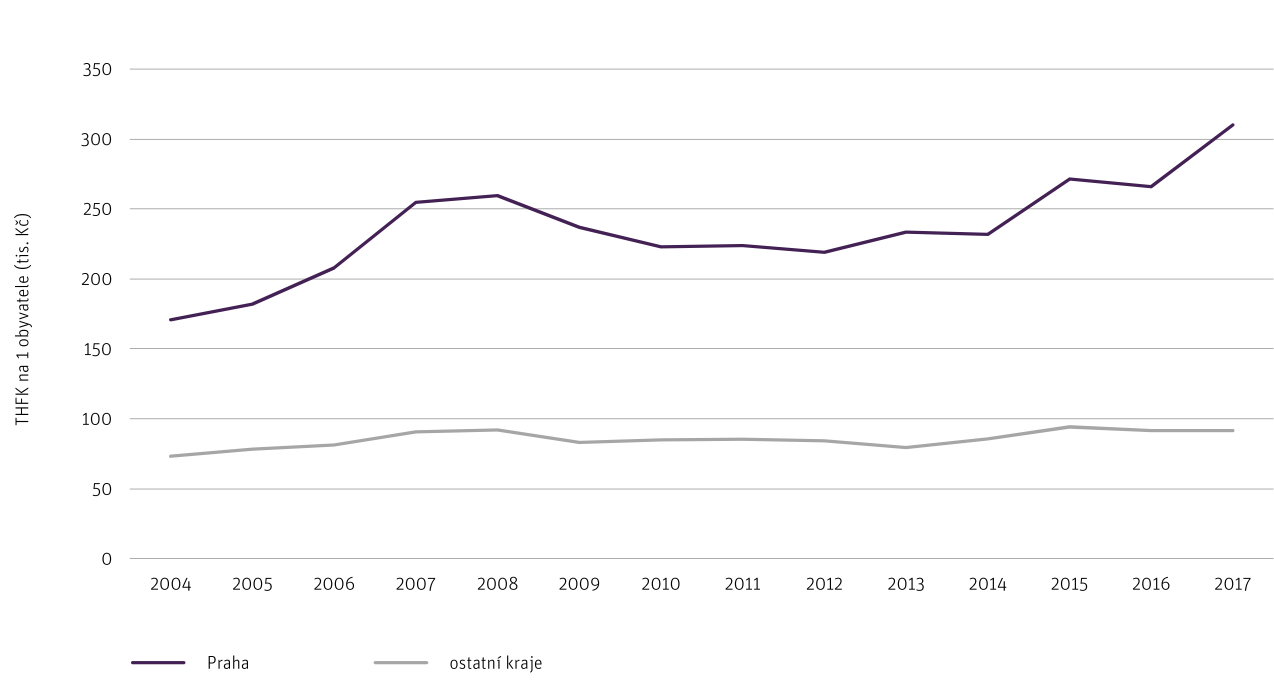
na výzkum a vývoj ve sledovaných sektorech (vládní, vysokoškolský a podnikatelský), publikační výkon a výsledné patenty ukazují na potenciál rozvoje městské znalostní ekonomiky a její budoucí postavení mezi městy v Evropské unii. Rozdělení mezi odvětví může ukázat zaměření výzkumné činnosti v Praze. Následné využití potenciálu ekonomiky může vést k zabezpečení jeho konkurenceschopnosti s důrazem na možnost zajištění finančních zdrojů a potřeb území města.

Praha představuje území s největší koncentrací investic v České republice. Zatímco **objem tvorby hrubého fixního kapitálu** (THFK)³³ v Praze vzrostl v letech 2007–2017 o téměř 100 mld. Kč a **dosáhl 400 mld.**, na ostatním území ČR vývoj stagnoval – v roce 2007 na území celé ČR 1 130 mld. Kč a v roce 2017 – 1 250 mld. Kč. Podíl Prahy na celostátním ukazateli THFK má tak dlouhodobě rostoucí tendenci a překročil již 30 %. Na jednoho obyvatele Prahy připadlo

33 — Tvorba hrubého fixního kapitálu představuje peněžní hodnotu pořízení majetku, který nebude spotřebováván, ale využit pro další produktivní činnost. Ve své podstatě jde o pořízení dlouhodobého majetku. Do ukazatele tvorby hrubého fixního kapitálu se nezahrnují předměty dlouhodobé spotřeby nakoupené domácnostmi (např. automobily), ale zahrnuje se pořízení obydlí.

3.3.2.1 Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v Praze a ostatních krajích

IPR Praha 2020 / data: ČSÚ 2004–2017

v průměru v roce 2017 již více než 300 tis. Kč THFK (průměr za celou ČR byl cca 120 tis. Kč a v případě území ČR bez Prahy dokonce výrazně pod 100 tis. Kč) (→ Obr. 3.3.2.1). Přesto jak v Praze, tak ani v celé ČR **není vývoj příznivý**, zejména v relaci cena kontra věcné plnění. Tato skutečnost se projevuje sice významným nárůstem podílu Prahy (v porovnání s ostatním územím ČR) ve výstavbě budov pro bydlení, ale zároveň nedostatečným objemem a tempem růstu stavebnictví neodpovídajícím poptávce nebo nedostatečným investováním do strojů a dalšího technologického vybavení v řadě oborů. Složení ročních přírůstků THFK má vazbu jak na existující, historicky vytvářenou, odvětvovou strukturu ekonomické základny města, regionu atd., ale může být krátkodobě ovlivněno i realizací mimořádně náročných investic na určitém území, nebo naopak zásadním útlumem investování v některém z odvětví/oborů na území jiném. Výsledkem specifického strukturálního zaměření investování jsou dlouhodobě vysoké pražské podíly THFK na objemu České republiky zejména u činností s vyšší technologickou nebo inovační úrovní – informatika, komunikace, finančnictví, ale také věda, výzkum a vývoj, což potvrzuje jejich nezastupitelnou úlohu v celostátním ekonomickém vývoji. Stabilní zůstává podíl v případě agregace veřejné správy a veřejných služeb a také u skupiny obchodu, dopravy a pohostinství. V mezinárodním

srovnání je Praha nad průměrem srovnatelných destinací v případě odvětvové agregace finančních služeb, nemovitostí a informačních a komunikačních aktivit, naopak v investování do průmyslu, ale také technických a vědeckých činností je výrazně pod průměrem.

Na výzkum a vývoj se ročně v Praze utratí zhruba 30 mld. Kč (v roce 2018 to bylo 36,9 mld. Kč, tzn. 2,7 % HDP Prahy). Časovou řadu částek v milionech Kč pokrývá indikátor (i.08.3.07), podíl na HDP pak indikátor (i.08.2.05). Co se týká sektorů, kde jsou tyto prostředky spotřebovávány, dominuje v Praze od roku 2016 (v souvislosti s ukončením předchozího programového období EU 2007–2013, pozvolným spouštěním programového období 2014–2020, a také vzhledem k hospodářské konjunktūře) podnikatelský sektor se 17,4 mld. Kč (tj. 47,3 % výdajů) (→ Obr. 3.3.2.2) (i.08.3.06)³⁴. Následován je sektorem vládním, kde bylo v roce 2018 na výzkum a vývoj utraceno 10,6 mld. Kč (tj. 28,6 %). Vysokoškolský sektor byl v Praze v roce 2018 zastoupen 8,8 mld. Kč (tj. 23,7 % výdajů). V soukromém neziskovém sektoru bylo v Praze v roce 2018 na výzkum a vývoj utraceno 124 milionů Kč (tj. pouhých 0,3 % výdajů). Finanční objem mezisektorové spolupráce dosáhl v roce 2018 v Praze 2,5 mld. Kč, vývoj udává indikátor (i.08.3.05). Ukončení programového období 2007–2013 a pozvolný nástup nového období 2014–2020 se odráží i ve výši investičních výdajů na výzkum a vývoj. Zatímco na konci předchozího programového období v roce 2015 dosahovaly v Praze 7,6 mld. Kč, v roce 2018 dosahují jen 3,1 mld. Kč. Rovněž se změnilo soustředění investičních výdajů na výzkum a vývoj do Prahy – v roce 2015 dosahovalo 41,7 %, zatímco roku 2018 jen 28,4 %.

Výzkumní pracovníci měli v roce 2018 v Praze evidováno 16,7 tisíce úvazků, tj. 40,6 % všech úvazků výzkumných pracovníků v ČR. Nadto vzhledem k hospodářskému růstu dosáhl počet úvazků výzkumných pracovníků v Praze v roce 2018 svého vrcholu. V podnikatelském sektoru bylo v Praze evidováno 6,5 tisíce výzkumných pracovníků (tj. 38,8 % úvazků) (i.08.3.08), ve vysokoškolském sektoru 5,2 tisíce (tj. 1,1 %) a vysokoškolském sektoru 5 tisíc úvazků výzkumných pracovníků (29,6 %).

Ze šetření inovačních aktivit podniků za období 2016–2018 vedeného Českým statistickým úřadem (ČSÚ) vychází Praha nadprůměrně. **Podíl inovujících podniků zde dosahuje 50,3 %**, zatímco průměr pro ČR je 46,8 %. I přesto se Praha v rámci ČR umístila až za kraji Středočeským (53,5 %) a Moravskoslezským (51,1 %). V dlouhodobém horizontu

zastoupení inovujících podniků v Praze roste, jak dokládá indikátor (i.08.3.04). Pro naplnění personálních potřeb inovujících podniků je nezbytností kvalifikovaná pracovní síla. Zde mohou mít v budoucnosti Česká republika i Praha závažný problém, a to navzdory dosavadnímu dlouhodobému nárůstu zastoupení osob s vysokoškolským vzděláním (i.08.2.06). Zejména výsledky šetření matematické a přírodovědné gramotnosti 15letých žáků PISA vykazují dlouhodobě negativní trend (i.08.3.01 / i.08.3.02 / i.08.3.03).

Aktivita pražských subjektů v oblasti patentové činnosti dokládá **koncentraci výzkumných kapacit v Praze**. Statistiky publikované Českým statistickým úřadem na základě informací Úřadu průmyslového vlastnictví představují jeden ze stěžejních údajů o výsledcích výzkumu a vývoje, respektive o jeho úspěšnosti a potenciálu využití v praxi. V období 2010–2018 klesl počet podaných patentových přihlášek (→ Obr. 3.3.2.3). Počet udělených patentů a patentů platných k 31. 12. 2018, a to v Praze i v celé České republice, naopak rostl do roku 2016, pak opět dochází k lehkému poklesu. Přihlašovatelé z Prahy se za období 2010–2019 průměrně podíleli na počtu podaných patentových přihlášek 34 % (2 542 z celkového počtu 7 550) a na počtu udělených patentů z celé České republiky (ČR 4 376, Praha 1 459). K 31. 12. 2018 bylo v České republice platných 3 621 patentů a 32 % (1 162 patentů) z nich náleželo pražským přihlašovatelům (i.05.2.04).

Vedle porovnání počtu udělených patentů a počtu podaných přihlášek je zajímavé sledovat i počet článků publikovaných v impaktovaných časopisech z citační databáze Web of Science. Počet takových článků je srovnáván v deseti nejvíce zastoupených oborech pražských pracovišť a pracovišť v České republice (→ Obr. 3.3.2.4). Za období 2010–2019 se na publikacích v top deseti oborech významně podílela následující pražská pracoviště: Univerzita Karlova, Akademie věd České republiky, České vysoké učení technické v Praze, Vysoká škola chemicko-technologická v Praze a Česká zemědělská univerzita v Praze. V deseti nejvíce zastoupených oborech jak v Praze, tak i v České republice naprosto převažovaly obory z přírodních věd (6 oborů z 10 nejčastějších v Praze, 7 oborů z deseti nejčastějších v ČR), dále byly zastoupeny lékařské vědy a vědy o živé přírodě (3 obory z 10 nejčastějších v Praze, 2 obory z 10 nejčastějších v České republice). V oborech, které byly zastoupeny mezi 10 nejčastějšími v Praze a zároveň ČR, se pražská pracoviště podílela 63 % na počtu publikací (25 122 publikací z 39 873 z České republiky). I tento ukazatel, i když nepřímo, potvrzuje dominantní postavení Prahy v hodnocení inovačního potenciálu, tím i jeho silný vliv na rozvoj inovačního prostředí.

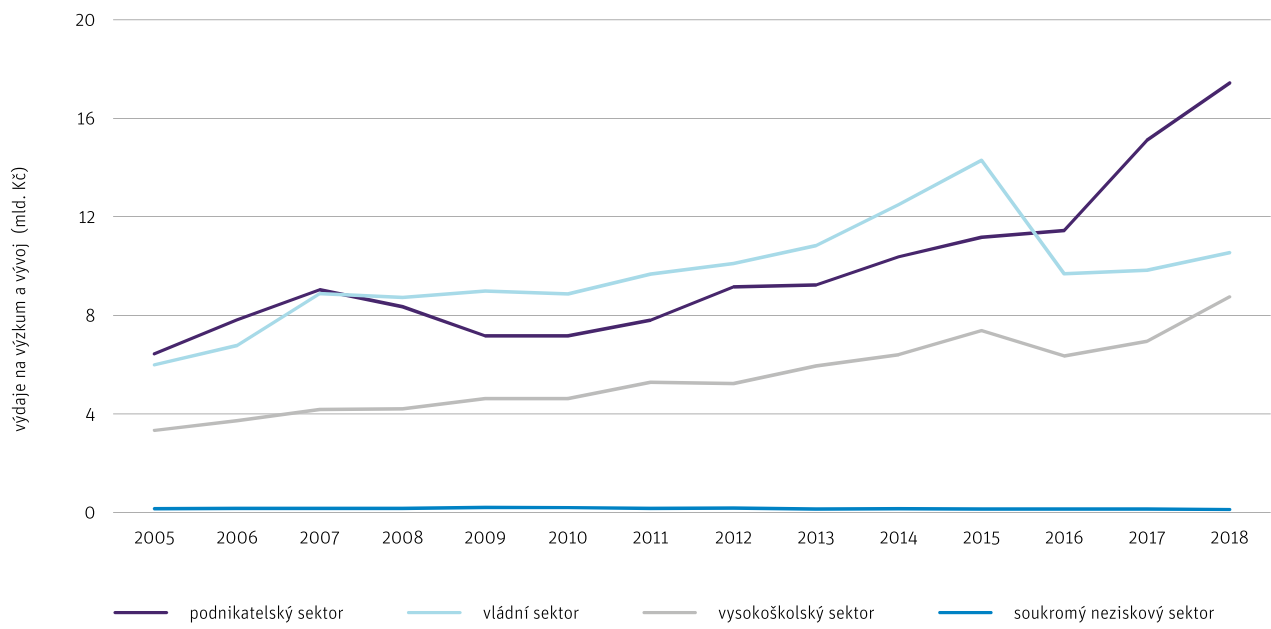
³⁴ — Vztáhneme-li výdaje na výzkum a vývoj v podnikatelském sektoru k HDP (i.08.3.06), pak v Praze v roce 2018 jde o 1,3 %. Hodnoty tohoto ukazatele výrazně kopírují hospodářský cyklus.

Pro budoucí ekonomický rozvoj Prahy je v dnešním propojeném světě důležité také to, jak jsou potenciál a podmínky pro podnikání a práci ve městě vnímány v mezinárodním kontextu. Důležitou roli zde hraje efektivita veřejné správy. Neumíme ji jednoduše měřit přímo, můžeme se ale podívat na míru její digitalizace nebo na to, jak rychle dokáže vypořádat stavební povolení. OSN publikuje index digitalizace veřejné správy (i.10.3.05), ve kterém Praha v roce 2018 dosáhla digitalizace 43 ze 60 sledovaných oblastí. Ve srovnání není postavení Prahy špatné, nepatří však mezi nejvíce digitalizovaná města. Délku stavebního povolení sleduje Světová banka (i.05.1.01). Data jsou publikována na úrovni států, údaje jsou však sbírány za referenční město, kterým je Praha. S 246 dny je Praha na chvostu mezinárodního srovnání a hodnotu se dlouhodobě nedaří snižovat. Celkové podnikatelské prostředí však Světová banka hodnotí výrazně lépe (i.05.1.03). Vnímání atraktivity města se následně projevuje v mezinárodním zájmu. Počet významných mezinárodních organizací se zastoupením nebo sídlem v Praze se postupně zvyšuje, neděje se tak však rychleji než ve srovnatelných městech v regionu (i.05.2.07). Dlouhodobě roste zájem o mezinárodních konference a kongresy v Praze (i.05.2.06). Stejně tak roste počet jejich účastníků, který v roce 2017 podle Mezinárodní kongresové asociace dosahoval téměř 300 tisíc (i.05.2.05). Pokud je město

dostatečně atraktivní, mohou se v něm zahraniční subjekty rozhodnout i investovat. V posledních letech rychle rostoucí objem přímých zahraničních investic (i.05.1.02) ukazuje na dobré vnímání Prahy a vytváří potenciál pro další ekonomický rozvoj.

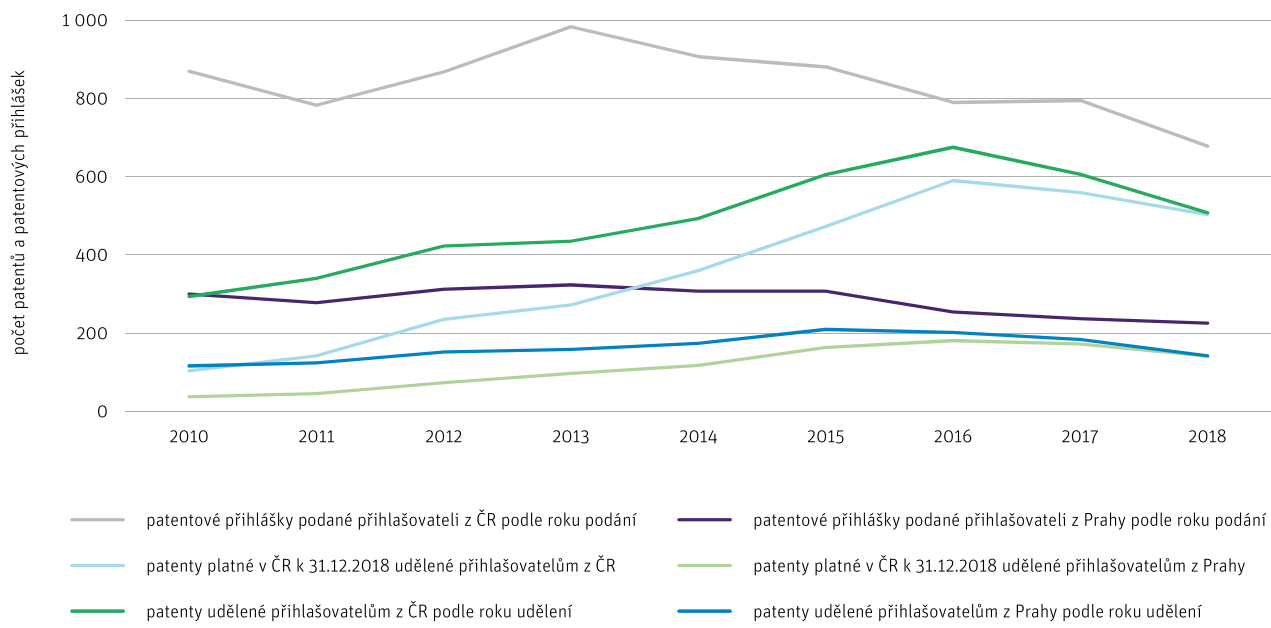
3.3.2.2 Výdaje na výzkum a vývoj v Praze podle sektoru provádění

IPR Praha 2020 / data: ČSÚ 2005–2018

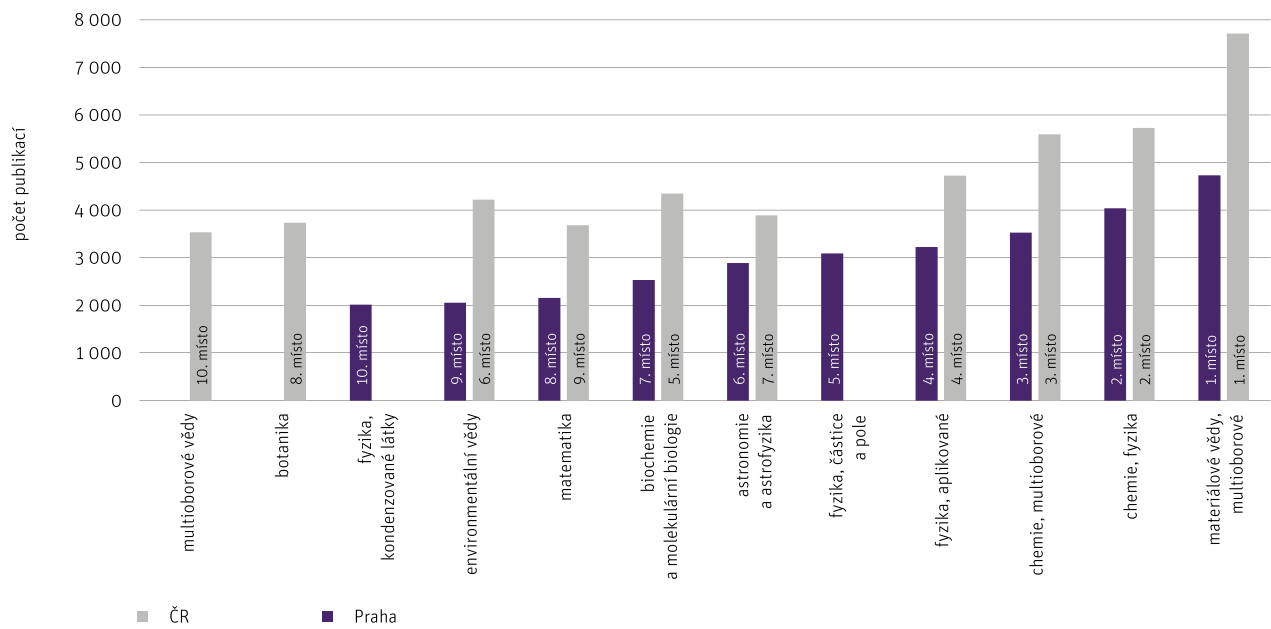
3.3.2.3 Porovnání patentové aktivity přihlašovatelů v Praze a ČR

IPR Praha 2020 / data: ÚPV ČR a dopočty ČSÚ 2010–2018

3.3.2.4 Top 10 oborů dle publikačního výkonu pražských pracovišť a pracovišť v ČR

IPR Praha 2020 / data: Web of Science 2010–2019 (přeloženo)

3.3.3 ZÁVĚR PODKAPITOLY

Restrukturalizace pražské ekonomiky je dokončena a její odvětvová struktura je prakticky totožná se západoevropskými městy. V tomto ohledu je potenciál Prahy srovnatelný se západoevropskými městy, jako jsou Vídeň, Berlín, Brusel nebo Hamburk. Praha disponuje kvalifikovanými lidskými zdroji, jejichž potenciál je v kombinaci s nízkou nezaměstnaností maximálně využit. Stabilní růst pražské ekonomiky a jeho potenciál k dalšímu rozvoji dokládá i pravidelný meziroční nárůst nově vzniklých subjektů. Zvyšující se počet subjektů může ale vést k přílišné roztržitosti hospodářské základny na velké množství subjektů a z toho plynoucí nižší efektivitě hospodářství či k nedostatečným investicím do strojů a dalšího technologického vybavení či technických a vědeckých činností v řadě oborů, a to zejména v mezinárodním srovnání. Praha představuje území s největší koncentrací investic v ČR, přičemž tato koncentrace stále roste. Zároveň ale lze v tomto ukazateli v kombinaci s rostoucím počtem subjektů identifikovat i zásadní strukturální nedostatky, které by – zejména v mezinárodním srovnání – měly být pro vedení města varováním.

Významný přesah do potenciálu rozvoje ekonomiky má i oblast výzkumu, vývoje a inovací, a to prostřednictvím inovace výrobků, výrobních procesů, služeb, způsobu obchodu či organizace práce. Právě zde se výrazně uplatňuje hospodářský cyklus, ale i nastavení podpory z programů Evropské unie i programů národních. Veřejná výzkumná infrastruktura zaměstnává díky hospodářskému růstu nejvyšší počet výzkumných pracovníků. Nyní je potřeba přikročit k maximálnímu využití a naplnění jejího potenciálu nejen v podobě zvýšení kvality a kvantity publikací, patentů, ale i zvýšení četnosti mezisektorové spolupráce (i.08.3.05), aby došlo k maximálnímu využití dosavadních investic do oblasti výzkumu.

• • •

3.4 Veřejné finance

Podkapitola Veřejné finance zkoumá prostředky, se kterými veřejný sektor disponuje, a způsoby, jakým je vynakládá. Cílem podkapitoly je popsat vývoj veřejných rozpočtů a obecního majetku (jak hl. m. Prahy, tak jednotlivých městských částí) z hlediska změny jejich objemu a složení. Důraz je přitom kladen především na ty aspekty hospodaření, které mohou samosprávy samy ovlivnit – na analýzu vlastních zdrojů příjmu a konkrétně na hospodaření s obecním majetkem. Rozpočty a obecní majetek jsou v podkapitole nahlíženy jako prostředky, kterými město naplňuje priority svého rozvoje a financuje veřejné služby. Pro hl. m. Prahu analýzy porovnávají současný vývoj s předchozími lety (v časové řadě), v případě městských částí jsou pak navíc porovnávány vzájemně mezi sebou. Analýzy vycházejí z veřejně přístupných dat Ministerstva financí dostupných na Portálu Monitor Státní pokladny a v případě městských částí z dat o jejich rozpočtech. Svým obsahem podkapitola řeší sledovaný jev B007a – daňové příjmy rozpočtů obcí a krajů.

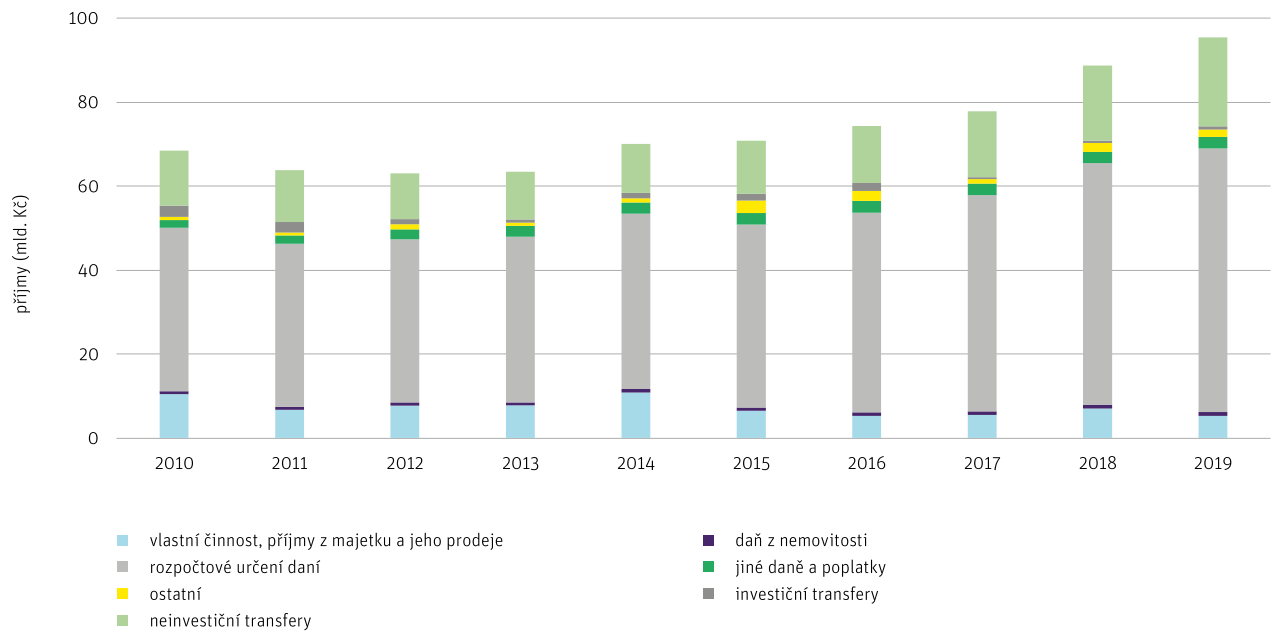
3.4.1 VEŘEJNÉ ROZPOČTY MĚSTA

Veřejný rozpočet města plní hned několik rolí. Je to primárně objem peněz, díky kterým jsou veřejné organizace schopné investovat a poskytovat veřejné služby. Zároveň to je soubor nástrojů – daní, poplatků, dotací atd. – kterými veřejný sektor ovlivňuje chování dalších aktérů ve městě a nepřímo tak spoluurčuje jeho vývoj. Téma rozebírá rozpočty hl. m. Prahy a jednotlivých městských částí, sleduje vývoj jejich objemu a složení v čase – zkoumá jak členění jednotlivých druhů příjmů, tak členění veřejných výdajů podle druhového a odvětvového členění. Předmětem tématu je současně také popis omezené fiskální autonomie Prahy a zaměření na ty druhy příjmů, které samosprávy mohou samy ovlivnit.

Příjmová stránka rozpočtu hl. m. Prahy se skládá ze čtyř základních kategorií: daňových příjmů, nedaňových příjmů, kapitálových příjmů a transferů (→ Obr. 3.4.1.1). Největší část (61 mld. z celkových 89 mld. za rok 2018) tvoří příjmy daňové. Jde jak o daňové výnosy distribuované formou (RUD), tak o výnosy z daní vlastních (daně z nemovitosti) a z místních poplatků (za svoz komunálního odpadu, psa atp.). Dalším významným zdrojem příjmů (24 mld. za rok 2018) jsou

3.4.1.1 Příjmy Prahy

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2010–2019

transfery. Ty jsou tvořeny jak účelovými, tak neúčelovými dotacemi — především z centrální, státní úrovně, ale také např. z fondů EU či z vlastních fondů města. Procentuálně výrazně menší část veřejných příjmů města tvoří příjmy z vlastní činnosti, příjmy z pronájmu majetku (i.10.3.01) a příjmy z jeho prodeje (i.10.3.02)³⁵. Právě tyto příjmy však má hlavní město šanci reálně ovlivnit — na rozdíl od naprosté většiny příjmů z daní a transferů, jejichž výše je určována na centrální, státní úrovni. Více k vlastním příjmům města v tématu 3.4.2 Majetek města. Z hlediska časového vývoje příjmů města dochází ke zřetelnému nárůstu příjmů daňových, a naopak ke stagnaci či úbytku příjmů z přijatých transferů (zejména transferů investičních).

V porovnání s ostatními evropskými metropolemi má Praha velmi malou fiskální autonomii [4]. Ta pramení především z **omezené možnosti českých samospráv ovlivňovat výši daňových výnosů z příjmů fyzických a právnických osob na svém území**. Daňové příjmy Prahy (stejně jako v ostatních obcích ČR) odráží jen minimálně stav lokální ekonomiky. Český systém veřejných financí sice zajišťuje přerozdělení finančních prostředků do chudších regionů, ale postrádá motivační pobídky. Jinými slovy: město z ekonomické aktivity na svém území přímý zisk nemá, ačkoliv tato aktivita představuje zátěž pro jeho infrastrukturu a rozpočet. Sazby daně může město (a jednotlivé městské části) stanovovat u jediné vlastní daně — daně z nemovitosti. Ne všechny městské části využívají potenciál daně z nemovitosti v míře, která by odpovídala ekonomickým benefitům, které majitelé nemovitostí čerpají (mj. ze statků poskytovaných městem). Napovídá tomu jak fakt, že řada městských částí nevyužívá prostor stanovený pro sazby daně zákonem č. 377/2007 Sb., tak české a mezinárodní srovnání výnosu z této daně [4]. Praha má také možnost vybírat poplatky a měnit jejich výši (u některých služeb jsou však centrálně určené stropy). Příjmy z místních poplatků a z daně z nemovitosti tvoří nicméně v celkovém rozpočtu města jen malou část; rozhodující jsou pro městské příjmy v prvé řadě státní pravidla – rozpočtové určení daní a dotace.

Podle schváleného rozpočtu na rok 2018 představují **příjmy městských částí** (10,5 mld.) cca 18 % z celkových příjmů města. Příjmy městských částí se člení do stejných kategorií jako příjmy hlavního města. Pro správnou interpretaci jejich vzájemných poměrů je však nutné vzít v úvahu některá specifika, která rozpočty MČ od rozpočtu HMP odlišují. Daňové příjmy MČ tvoří pouze výnosy z místních poplatků a daně

z nemovitosti – z toho pramení celkově nízký podíl daňových příjmů na úrovni městských částí. Naprostá většina příjmů městských částí (dlouhodobě více jak 80 %) je vedená jako transfery (→ Obr. 3.4.1.2). Jde formálně o transfery od HMP, ale prakticky i o zprostředkované finanční prostředky z centrální úrovně či z evropských fondů. Jako transfery jsou také vedeny výnosy z pronájmu majetku (i.10.3.01 / i.10.3.02). Tento fakt komplikuje hodnocení hospodaření s majetkem pouze na základě rozpočtů (pro městské části stejně jako pro hl. m. Prahu). Skrze účetní výkazy městských částí jsme ale schopni sledovat jemnější členění příjmů a vzájemně poměřovat významné příjmové kategorie (→ Obr. 3.4.1.3). Z hlediska dlouhodobé udržitelnosti lokálních financí je pak dále nutné rozlišovat, zda u hospodářské činnosti jde o výnosy z prodeje, či o výnosy z pronájmu a vlastní činnosti (detailněji 3.4.2).

Na složení **výdajové strany** městského rozpočtu je možné nahlížet dvěma způsoby: dle členění druhového (výdaje běžné nebo výdaje kapitálové) a dle členění odvětvového (podle odvětví/funkce, na které jsou finance vyhrazeny — např. sociální věci, průmysl atp.). Běžné (tj. neinvestiční) výdaje tvoří výraznou většinu výdajů pražského rozpočtu (→ Obr. 3.4.1.4), zatímco kapitálové výdaje menšinu³⁶ (více téma 3.5.1). Z hlediska odvětvového členění výdajů je nejobemnější kategorie služby pro obyvatelstvo (38 mld. v roce 2018). Tyto služby zahrnují především vzdělávání a školské služby, ale také bydlení, ochranu životního prostředí ad. Druhou objemnou kategorií jsou průmyslová a ostatní odvětví hospodářství (27 mld. v roce 2018), která zahrnují především oblast dopravy. Nároky této oblasti podrobněji postihuje téma 600.1.3.2 Rámec dopravního systému, nároky technické infrastruktury jsou pojednány v tématu 700.1.3.2. Z hlediska vývoje je na výdajové straně rozpočtu patrný vzorec odpovídající cyklu komunálních voleb a také eurofondů — pravidelně narůstají výdaje jak do služeb obyvatelstvu (především do bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje), tak do průmyslových a ostatních odvětví hospodářství (→ Obr. 3.4.1.5).

Dvojí optikou (druhové a odvětvové členění) je možné nahlížet i na **výdaje městských částí**. Pro členění odvětvové v současnosti nemáme dostupná dostatečně detailní data (pro rámcový přehled viz ÚAP 2016 [5]). Jsme však schopni porovnat výdaje jednotlivých městských částí z hlediska druhového členění – jakou část celkových výdajů MČ tvoří výdaje kapitálové (investiční) a jakou část výdaje běžné (→ Obr. 3.4.1.6). V podílu kapitálových a běžných výdajů

3.4.1.2 Příjmy MČ v přepočtu na obyvatele

IPR Praha 2020 / data: MHMP 2012–2018, ČSÚ 2012–2018

kategorie příjmů

■ daňové příjmy ■ nedaňové příjmy ■ kapitálové příjmy ■ přijaté transfery

35 — Pro lepší srozumitelnost zde záměrně nevolíme klasické členění příjmů do čtyř základních kategorií (daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery) a členíme příjmy do jemnějších a popisnějších kategorií.

36 — I některé výdaje, které je možné intuitivně považovat za investice (např. rekonstrukce škol, nákup tramvají ad.), jsou účetně vedeny jako výdaje běžné.

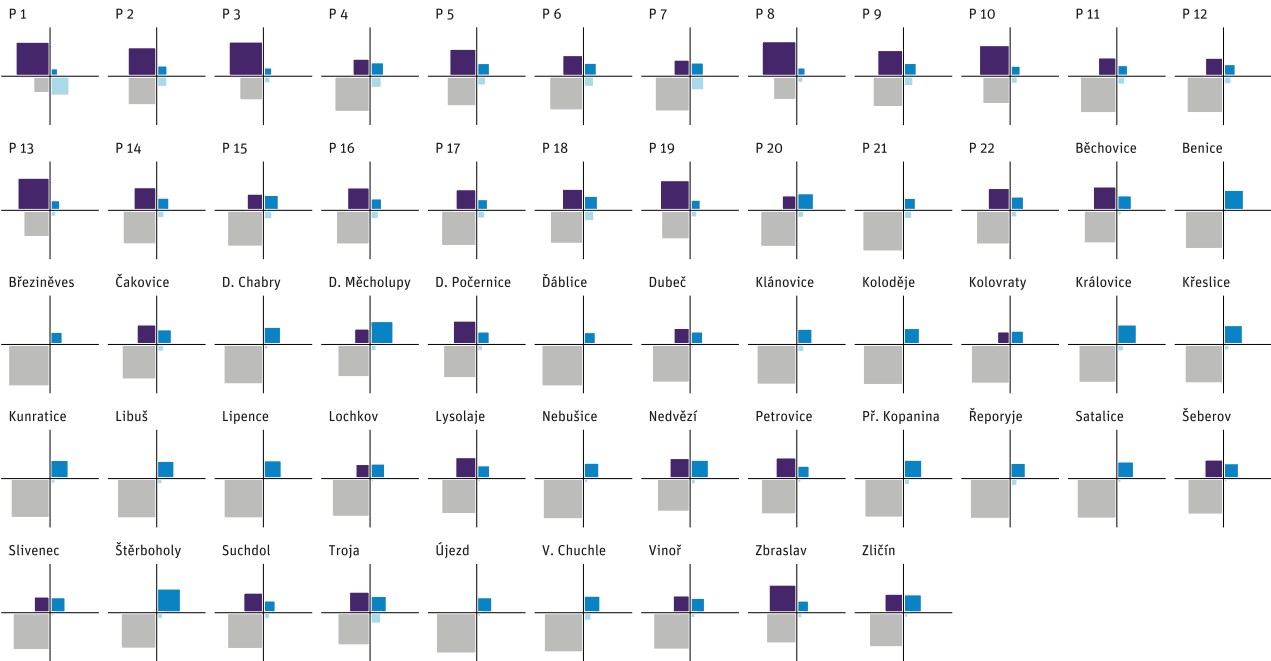
je značná variabilita, a to jak mezi jednotlivými městskými částmi, tak v rámci daných městských částí v průběhu času. Důvodů pro tuto variabilitu může být hned několik: např. hustota osídlení, změny politické reprezentace, odlišné chování v průběhu volebního cyklu, struktura majetku, jednorázové strategické investice atp. Co se týče celkového objemu výdajů jednotlivých městských částí (jak v absolutních číslech, tak v přepočtu na obyvatele), odpovídají výdajové strany rozpočtu stranám příjmovým.

3.4.2 MAJETEK MĚSTA

Schopnost veřejného sektoru podporovat rozvoj města je určována nejen objemem a strukturou rozpočtu, ale i velikostí a skladbou majetku a tím, jak město svůj majetek spravuje a využívá. Toto téma analyzuje majetek města a městských částí a popisuje, jaké má město díky svému majetku možnosti či omezení při realizaci městských strategií. Největší pozornosti se dostává majetku nemovitému, který zprvė představuje největší část celkového objemu majetku města a zadrugé také sám o sobě představuje potenciál k rozvoji. Téma rovněž porovnává majetek ve vlastnictví a správě jednotlivých městských částí a analyzuje rozdíly v příjmech, které městské části ze spravovaného majetku generují.

3.4.1.3 Poměry nejvýznamnějších kategorií příjmů MČ (průměr)

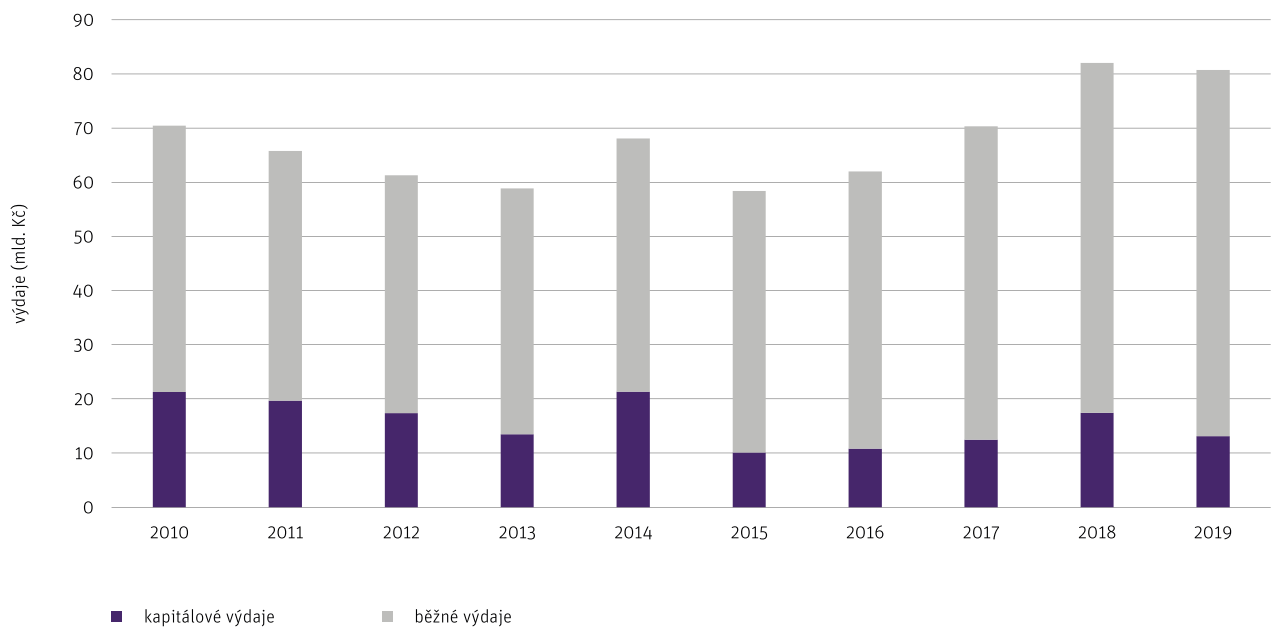
IPR Praha 2020 / data: MFČR 2015–2019

hosp. činnost daň z nemovitosti transfery od HMP poplatky

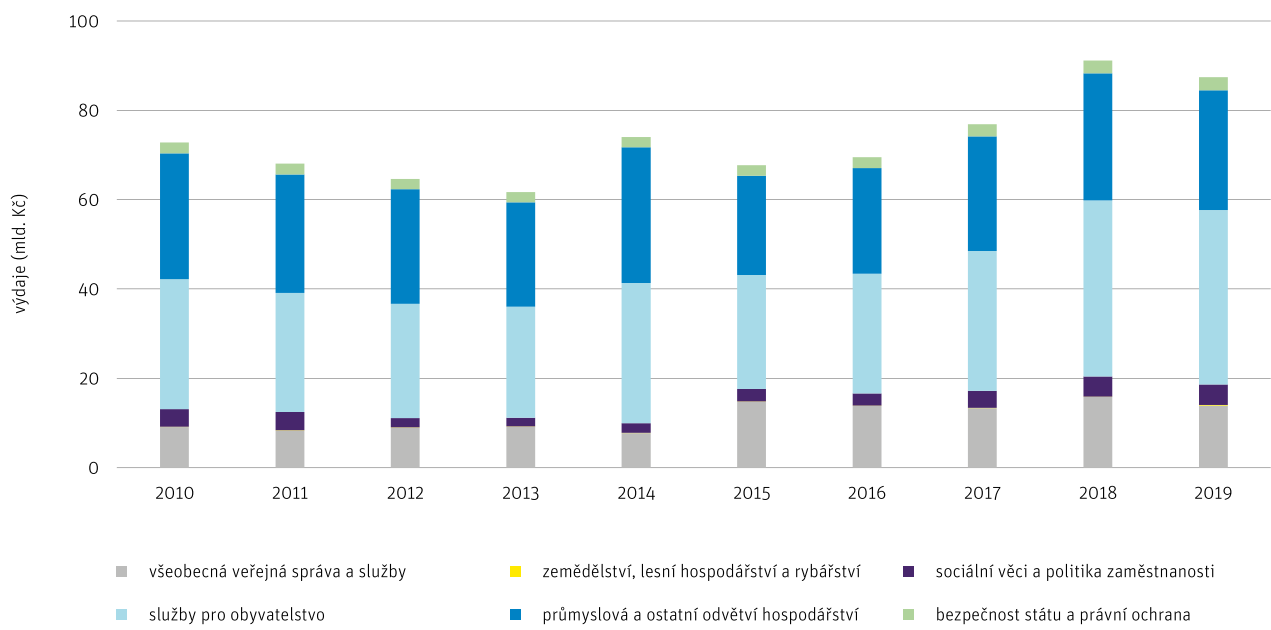
3.4.1.4 Výdaje města podle druhového členění

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2010–2019

3.4.1.5 Výdaje města podle odvětvového členění

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2010–2019

3.4.1.6 Podíly výdajů MČ podle druhového členění

IPR Praha 2020 / data: MHMP 2012–2018

Majetek, kterým hlavní město disponuje, dosáhl v roce 2018 **celkové hodnoty cca 454 mld. Kč**. Výrazně největší část majetku (cca 331 mld.) tvoří nemovitosti (kategorie tzv. dlouhodobého hmotného majetku). Nemovitosti dělíme na pozemky a stavby. Jsou pro město významné jak z hlediska finančních výnosů (z pronájmu či prodeje majetku) (i.10.3.01 / i.10.3.02), tak především z hlediska potenciálu usměrňovat vlastní rozvoj strategickým nakládáním s pozemky. Město může pozemky užívat pro budování klíčové infrastruktury či zajištění některé z potřebných funkcí (v současnosti např. k výstavbě dostupného bydlení). Značnou část pozemků města přitom tvoří komunikace. Např. v transformačních plochách (i.10.3.03), ideálních k rozvoji, vlastní město relativně málo pozemků vhodných k výstavbě. Stavby, největší část majetku města, představují velký potenciál generovat pro město vlastní příjmy (vlastní činnost, pronájem či prodej). Kromě nemovitostí tvoří významnou část celkového objemu městského majetku také majetkové účasti (především v městských společnostech) a peníze (→ Obr. 3.4.2.1).

Skladba majetku jednotlivých městských částí je v základních obrysech obdobná jako u celé Prahy. To je do určité míry způsobené i tím, že majetek svěřený městským částem

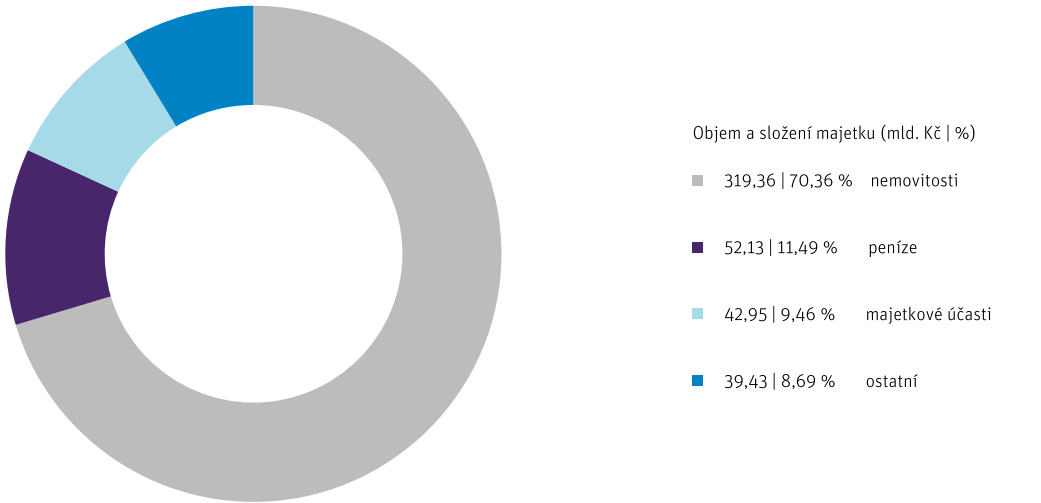
se současně eviduje jako součást celkového objemu majetku hl. m. Prahy. Majetek jednotlivých městských částí v absolutních číslech logicky odráží jejich velikost (populaci a rozlohu). Při přepočtu majetku městských částí, který připadá na jednoho obyvatele, jsou mezi jednotlivými městskými částmi patrné rozdíly – jak v celkovém objemu majetku na obyvatele (→ Obr. 3.4.2.2), tak v jeho skladbě. Atypické jsou MČ Praha 1 a Praha 2, které mají oproti ostatním městským částem výrazně vyšší podíl peněz (oběžných aktiv³⁷). Z hlediska objemu majetku na obyvatele jsou relativně bohatší městské části s nižšími počty obyvatel, ale to především právě díky nízkému počtu obyvatel, ke kterým je nemovitý majetek (pozemky a stavby) vztahován. Jistou anomálii zde opět představují MČ Praha 1 a 2, které mají vůči zbytku kompaktního města nadstandardně vysoký objem nemovitostí (především staveb) a kvůli komercionalizaci centra města navíc relativně nižší počet trvale bydlících občanů (viz kapitola 230 – Lidé ve městě).

Celkový objem majetku hl. m. Prahy od roku 2011 pozvolna roste – průměrně o cca 3 % ročně (→ Obr. 3.4.2.3). Nemění

37 — Oběžná aktiva jsou kategorií krátkodobého majetku obce. Jsou to především peníze, zásoby, pohledávky a krátkodobý finanční majetek.

3.4.2.1 Objem a složení majetku hl. m. Prahy v roce 2018

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2018

se však jenom celkový objem, ale také jeho skladba. Nejvyšší nárůst objemu je na celoměstské úrovni patrný v kategoriích oběžných aktiv (peněz) a dlouhodobého hmotného majetku (nemovitostí) – tj. u dvou nejobjemnějších kategorií. Na úrovni jednotlivých městských částí se vývoj majetku různí, ale většina samospráv má jeho celkový objem stabilní, nebo mírně rostoucí. Větší městské části přitom mají při přepočtu na jednoho obyvatele konstantnější vývoj majetku než ty menší (např. Březiněves, Lysolaje či Nedvězí), což je pochopitelné vzhledem k menšímu celkovému objemu majetku. Samotné změny v objemu a složení majetku je vždy nutné interpretovat ve vztahu ke kontextu celkových příjmů a výdajů (např. užívání majetkových rezerv na financování běžných výdajů vs. na financování výdajů kapitálových – tedy na investice).

Za hl. m. Prahu představují výnosy z hmotného majetku (výnosy z pronájmu, výnosy z prodeje pozemků a výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků) cca 15 % celkových výnosů. Výnosy z hmotného majetku však od roku 2011 představují stále nižší podíl z celkových výnosů města (klesá jak výnos z pronájmu (i.10.3.01), tak zejména výnos z prodeje). To nemusí být špatná zpráva – z hlediska udržitelnosti je nutné příjmy z prodeje majetku vnímat vždy ve vztahu k vývoji jeho celkového objemu (i.10.3.02). V roce

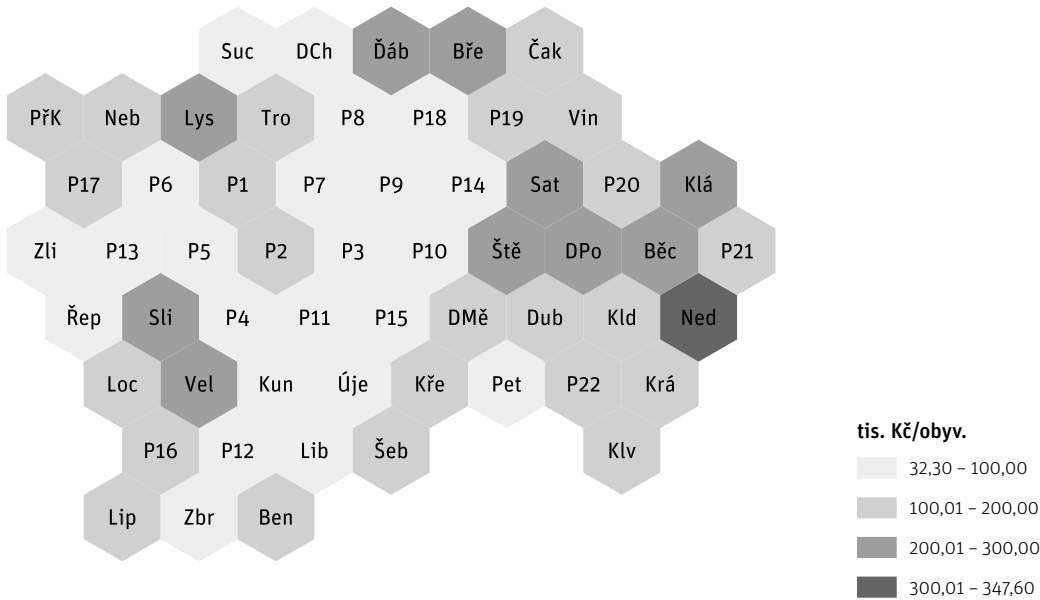
2018 byl celkový výnos z hmotného majetku cca 11,5 mld. Kč a tvořil tak 10,2 % celkových výnosů hl. m. Prahy. Těchto 11,5 mld. Kč odpovídá výnosu z hmotného dlouhodobého majetku v celkové hodnotě cca 331 mld. Kč (→ Obr. 3.4.2.4). Nicméně, většina z tohoto výnosu je opět využita na správu majetku a do rozpočtu hlavního města dorazí ve finále jen zlomek této částky (část z výnosu je přitom vedena jako neinvestiční transfery³⁸ města a konkrétní částky je v daném objemu obtížné identifikovat). Příjmy z vlastního majetku jsou v Praze sice v přepočtu na obyvatele vyšší než u ostatních samospráv ČR, ale vzhledem k vysoké hodnotě nemovitého majetku (a potenciálu jeho produktivního využití) je pravděpodobné, že by výnos z něj mohl být výrazně vyšší.

Výnos z hmotného majetku na úrovni jednotlivých městských částí je určen celkovým objemem majetku, který obce mají, a způsobem jeho využití (prodej, pronájem, vlastní činnost ad.). V absolutních číslech logicky opět dominují větší městské části, a to zejména Praha 1 a Praha 2 – městské části s vysokým počtem staveb vhodných k pronájmu či prodeji. Abychom však mohli alespoň rámcově porovnat hospodaření

38 — Neinvestiční transfery jsou finance určené na běžné (neinvestiční) výdaje, poskytované městu od dalších subjektů (např. státu či EU).

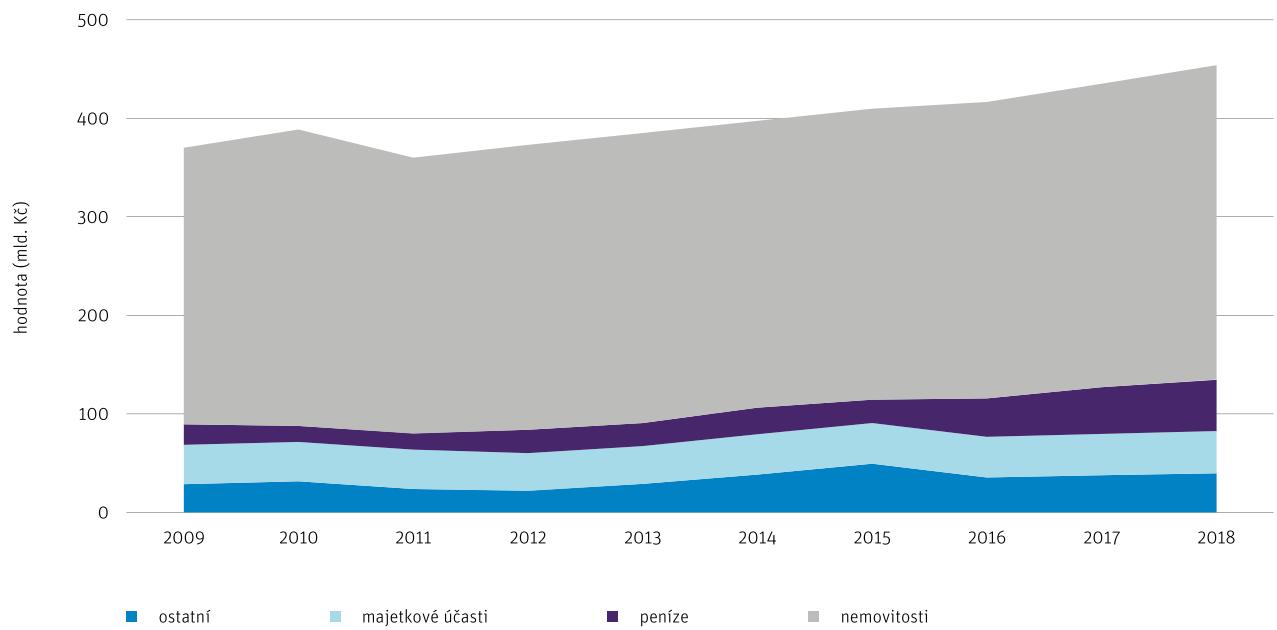
3.4.2.2 Objem majetku MČ v přepočtu na obyvatele (průměr)

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2012–2019, ČSÚ 2012–2019

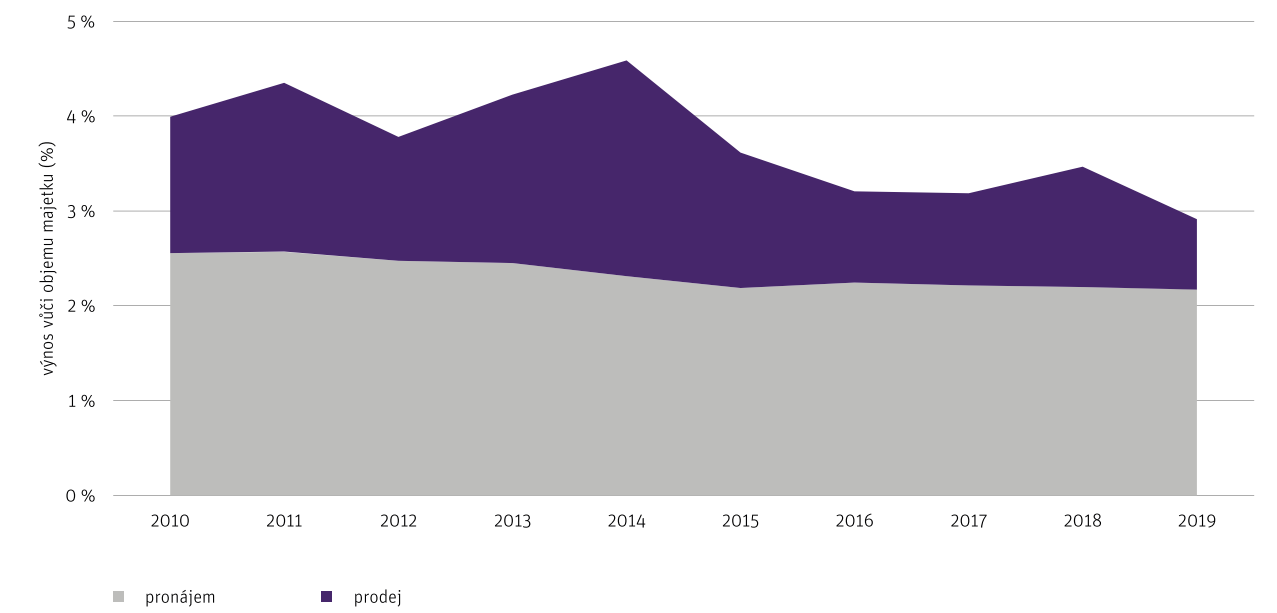
3.4.2.3 Vývoj objemu a složení majetku hl. m. Prahy

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2009–2018

3.4.2.4 Výnos z dlouhodobého hmotného majetku hl. m. Prahy ve vztahu k jeho objemu

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2010–2019

s hmotným majetkem za jednotlivé městské části, je nutné výnosy vztáhnout k objemu (hodnotě) tohoto majetku (→ Obr. 3.4.2.5). Praha 1 zůstává i touto optikou extrémem, ale z dat vyplynou i další atypické městské části — z hlediska vysokých výnosů z pronájmu to jsou městské části Praha-Troja, Praha-Zbraslav či Praha-Petrovice. Z hlediska prodeje mají atypicky vysoké příjmy městské části Praha-Lysolaje, Praha 2, Praha 5 a Praha 9. Výnosy z prodeje jsou příjmy jednorázového charakteru, které na rozdíl od výnosů z pronájmu nejsou dlouhodobě udržitelné.

Pro rozvoj města je z hlediska majetku klíčový již zmíněný podíl vlastnictví Prahy a městských částí na transformačních plochách (i.10.3.03). Tyto plochy představují významné vnitřní územní rezervy města (téma 2.1.1) a vlastnictvím pozemků v těchto územích má město potenciál pro uplatňování svých záměrů a záměrů ve veřejném zájmu. Město i ostatní aktéři veřejného sektoru však v uplynulých letech značnou část pozemků vhodných k výstavbě prodali soukromým investorům a výrazně se tak oslabila pozice města při nastavování podmínek transformace. Zejména je tento trend patrný v případě nevyužívaných drážních území, která jsou nyní v procesu přípravy transformace (Nákladové nádraží Žižkov, Smíchovské nádraží či Bubny-Zátory). Z celkového cca třetinového podílu vlastnictví města v transformačních plochách je pouze málo strategicky významných pozemků z hlediska potenciálu rozvoje; většina velkých transformačních území v širším centru města je dominantně vlastněna a transformována soukromými investory.

3.4.3 ZÁVĚR PODKAPITOLY

Příjmy hl. m. Prahy v posledních letech rostou a trend příjmů města je stabilnější než trend městských výdajů. Analýza rozpočtů jednotlivých městských částí poukazuje na značné rozdíly v objemu a složení jejich příjmů (závislost na transferech od HMP vs. vlastní příjmy z hospodářské činnosti, daní a poplatků) a také v členění výdajů městských částí. Veřejné finance města jsou do značné míry závislé na finančních prostředcích redistribuovaných státem formou rozpočtového určení daní. Praha má tedy pouze omezenou schopnost ovlivňovat většinu svých daňových příjmů a obecně lze říct, že (stejně jako ostatní české obce) má malou fiskální autonomii. Nicméně Praha dostatečně nevyužívá ani těch zdrojů příjmu, které je sama schopna ovlivnit – např. daně z nemovitosti, místních poplatků či hospodaření s vlastním majetkem.

Majetek, který je z velké části tvořen nemovitostmi, přitom představuje potenciál, využitelný pro rozvoj jak vlastního hl. m. Prahy, tak i městských částí. Celkový objem majetku

hl. m. Prahy v posledních letech stabilně roste. U výnosů z majetku není možné sledovat na celopražské úrovni jednoznačný trend – výnosy z pronájmu jsou relativně stabilní, ale celkové výnosy jsou ovlivněny rozdílnou mírou prodeje majetku v daných letech. Mezi jednotlivými městskými částmi jsou z hlediska hospodaření s majetkem patrné značné rozdíly – a to jak co do intenzity (míry využití majetku), tak do udržitelnosti (pronájem vs. prodej). Obecně je pak možné konstatovat, že vzhledem k vysoké hodnotě majetku v Praze by výnosy z něj mohly být vyšší.

-
-
-

3.4.2.5 Výnosy z dlouhodobého hmotného majetku MČ ve vztahu k jeho objemu (průměr)

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2016–2019

3.5 Potenciál rozvoje města

Podkapitola Potenciál rozvoje města se zabývá problematikou veřejných investic jako prostředku, díky kterému Praha naplňuje své rozvojové záměry. Zaměřuje se na vývoj investic hlavního města a jednotlivých městských částí (především na změny celkového objemu investic či změny v investicích do jednotlivých odvětví) a na náklady spjaté s obsluhou území města veřejnými službami. Cílem podkapitoly je nahlédnout na udržitelnost rozvoje města, a to jak z hlediska investičních prostředků vyhrazených v rozpočtovém výhledu, tak z hlediska výše veřejných výdajů spojených s jednotlivými urbánními strukturami. Na potenciál rozvoje města podkapitola rovněž pohlíží z hlediska ukazatelů jeho finančního zdraví. Analýzy vycházejí z veřejně přístupných dat Ministerstva financí, dostupných na Portálu Monitor Státní pokladny.

3.5.1 VEŘEJNÉ INVESTICE

Veřejné investice jsou důležitým předpokladem kvalitního rozvoje města v budoucnosti; výsledkem investic jsou statky, jejichž prostřednictvím město poskytuje veřejné služby (např. školy) nebo vytváří předpoklady pro efektivní provoz města (např. dopravní infrastruktura) či kvalitní městské prostředí (např. investice do veřejných prostranství). Toto téma poskytuje přehled o tom, do čeho, v jakém objemu a jak město a městské části investují. Investice v pražském rozpočtu jsou financovány především z vlastních zdrojů města (pouze s malým podílem financí od státu a Evropské unie). Pro Prahu je proto podstatné vyčleňovat na investice v městském rozpočtu dostatek prostředků a směřovat tyto prostředky do klíčových oblastí městského rozvoje.

Investice představují pro Prahu v posledních letech **necelou čtvrtinu veškerých výdajů** (→ Obr. 3.5.1.1). Mírný pokles investic, odrážející dozvuk globální finanční krize 2007–2008, byl přerušen v roce 2014. Skokový nárůst investic z roku 2014 je z části možné vykládat jako důsledek končícího volebního období stávající politické reprezentace a současně končícího cyklu eurofondů 2010–2014. Rozdíl v investování jsou mezi jednotlivými roky výraznější při pohledu na absolutní čísla (téma 3.4.1). Ačkoliv trend podílu investičních na celkových výdajích je v posledních letech pouze mírně klesající (i.10.3.04), rozdíl v celkovém objemu kapitálových výdajů jsou mezi jednotlivými roky velmi výrazné (mezi roky 2014 a 2015 pokles o více než 50 %) (i.10.3.04).

Veřejné investice města jsou financovány buď hlavním městem, nebo jednotlivými městskými částmi. Investice městských částí zpravidla tvoří menší část celkového objemu investic

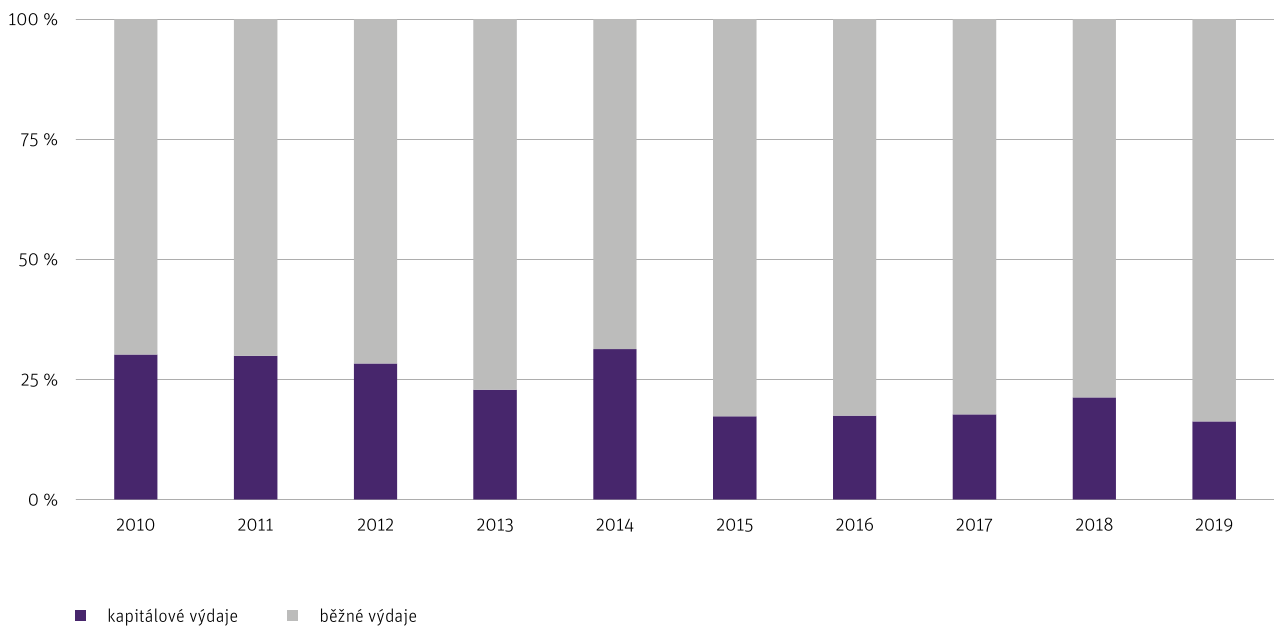
(→ Obr. 3.5.1.2). Investice městských částí tvoří stabilní složku cca 5 mld. Kč, zatímco objem investic hlavního města mezi jednotlivými lety silně variuje. Nejpatrnější je zde opět rozdíl mezi lety 2014 a 2015, kdy víceméně obdobný objem investic městských částí tvořil jeden rok 25 % a následující rok 75 % z celkových veřejných investic města. Investice jednotlivých MČ nicméně mají odlišný vývoj v čase; pouze jako agregovaný údaj za všechny městské části působí jejich investiční aktivita stabilně (→ Obr. 3.5.1.3). Nejvyšší objem investic v přepočtu na jednoho obyvatele mají v posledních letech Praha 1, Praha 8 a Praha 17 (→ Obr. 3.5.1.4). Objem investic na obyvatele městských částí přitom může odrážet jak vysoký podíl investic na celkových výdajích (3.4.1), tak nadstandardně vysoké výdaje celkově – a tudíž proporčně i výdaje investiční (především Praha 1).

Část investičních prostředků města je přímo určena formou investičních transferů od státu nebo EU, výraznou většinu investičních prostředků však tvoří obecné (účelově nevázané) peníze z městského rozpočtu. U investičních transferů je dále možné rozlišit mezi transfery od centrální, vládní úrovně a mezi transfery z evropských fondů. Vývoj celkového objemu investic města nicméně neodpovídá vývoji objemu zmíněných investičních transferů (peněz přímo alokovaných státem/EU na konkrétní investiční projekty) (i.05.1.02). Nelze tedy konstatovat přímou vazbu mezi celkovým objemem investic a mezi objemem investičních transferů od státu či od evropské unie (→ Obr. 3.5.1.5). Nicméně je nutné zdůraznit, že touto perspektivou nahlížíme pouze na investice, které procházejí městským rozpočtem; nezohledňujeme tedy přímé investice státu na území samosprávy. Pokud město hrađí naprostou většinu investic z vlastních zdrojů, je nutné se kriticky zamýšlet nad dlouhodobou udržitelností financování vlastních investic (3.5.3).

Z hlediska odvětvového členění investic jsou (stejně jako v rámci celkových výdajů) nejvýraznější odvětví služby pro obyvatelstvo a průmyslová a ostatní odvětví hospodářství. Dominance těchto dvou odvětví je však v rámci kapitálových výdajů ještě umocněna (→ Obr. 3.5.1.6). Vyšší poměr dvou dominantních kategorií vůči celku je logicky daný samotným charakterem těchto odvětví – odráží výraznější potřebu kapitálových investic např. do dopravy či do územního rozvoje oproti ostatním odvětvím (např. všeobecná veřejná správa a služby). U kapitálových výdajů do bydlení a komunálních služeb je opět patrné navázání na cyklus komunálních voleb. Před koncem volebního období je město lépe schopné dodržovat v těchto odvětvích své rozpočtové plány. Od roku 2014 je pak patrný silný pokles kapitálových investic do odvětví průmyslová a ostatní odvětví hospodářství. Tento pokles patrně odráží dokončení prací na 2 strategických projektech dopravní infrastruktury: (1.) prodloužení linky

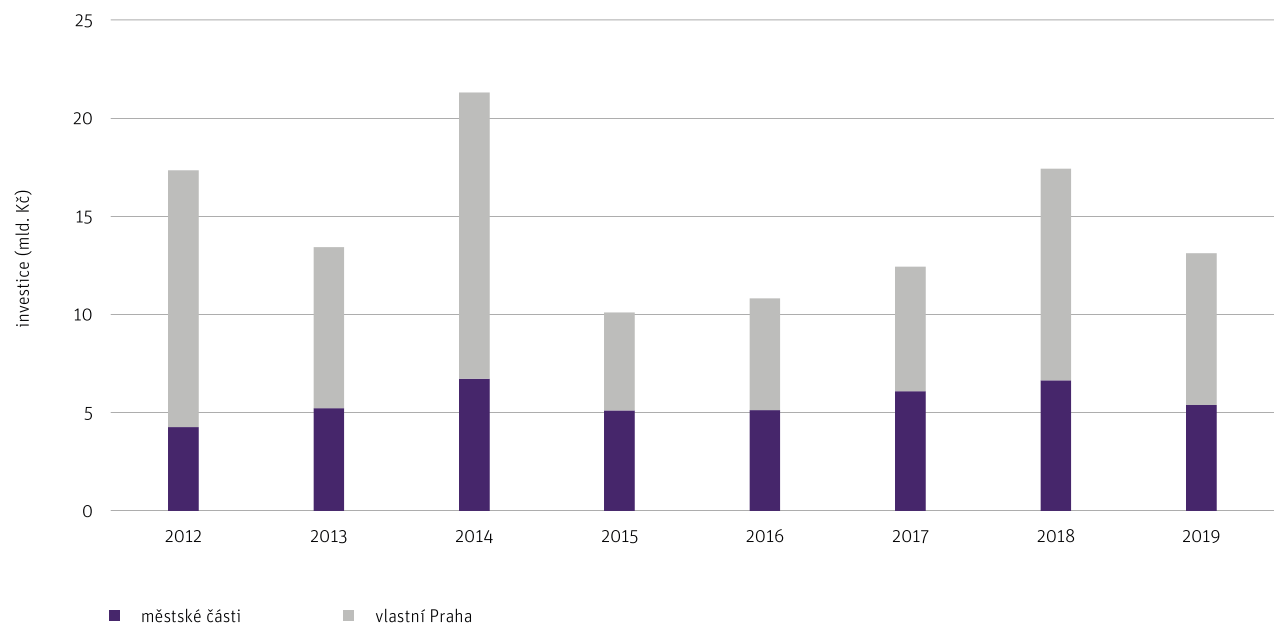
3.5.1.1 Podíl investic na výdajích města

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2010–2019

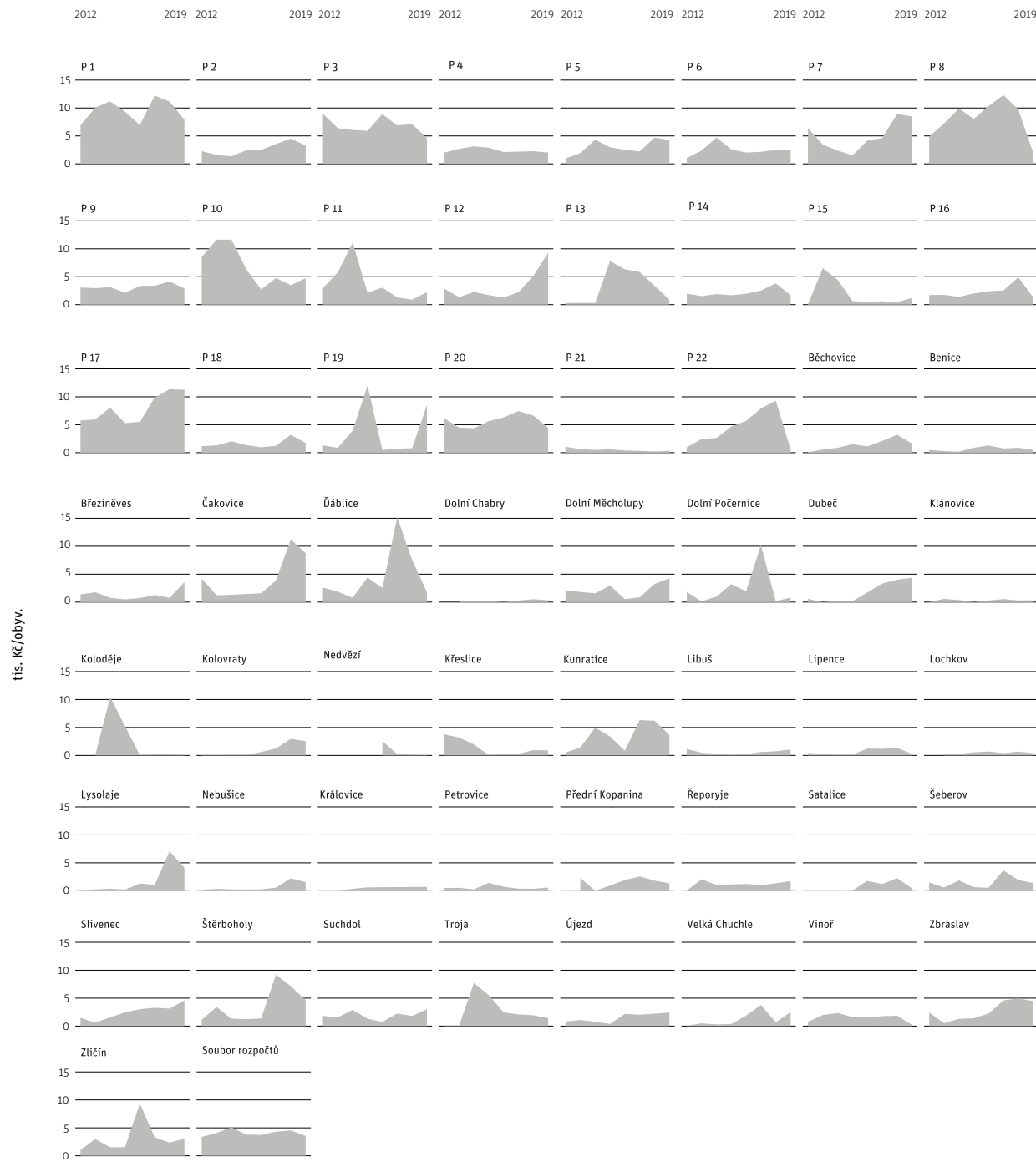
3.5.1.2 Investice městských částí a hlavního města Praha

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2012–2019, MHMP 2012–2019

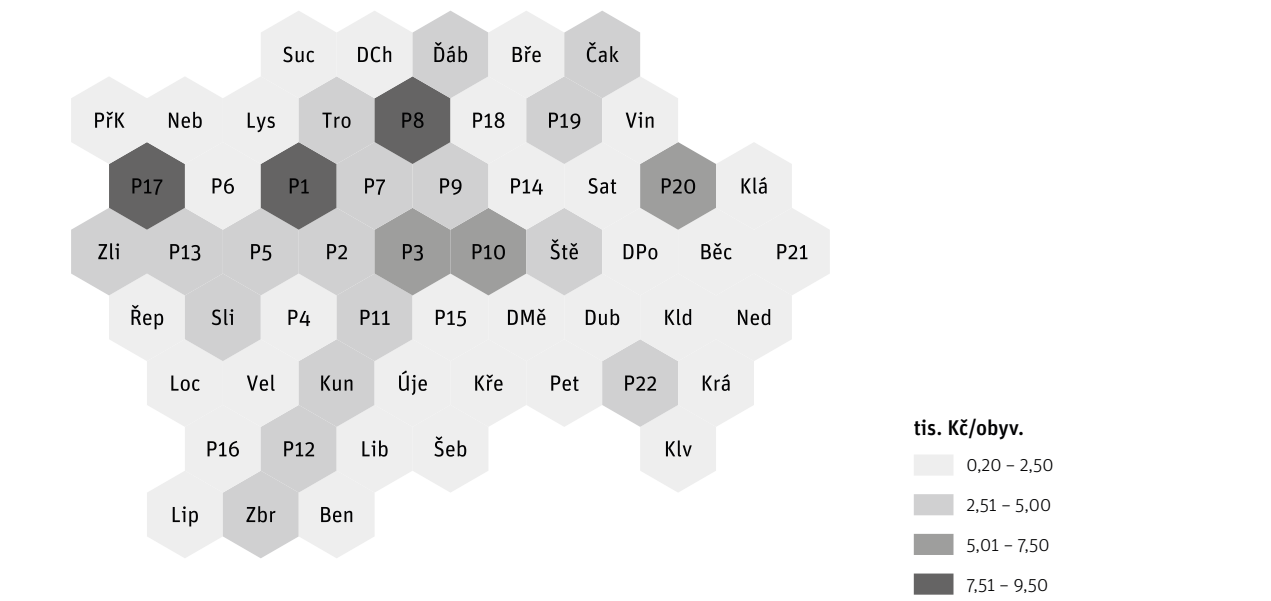
3.5.1.3 Investice městských částí na obyvatele

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2012–2019, MHMP 2012–2019

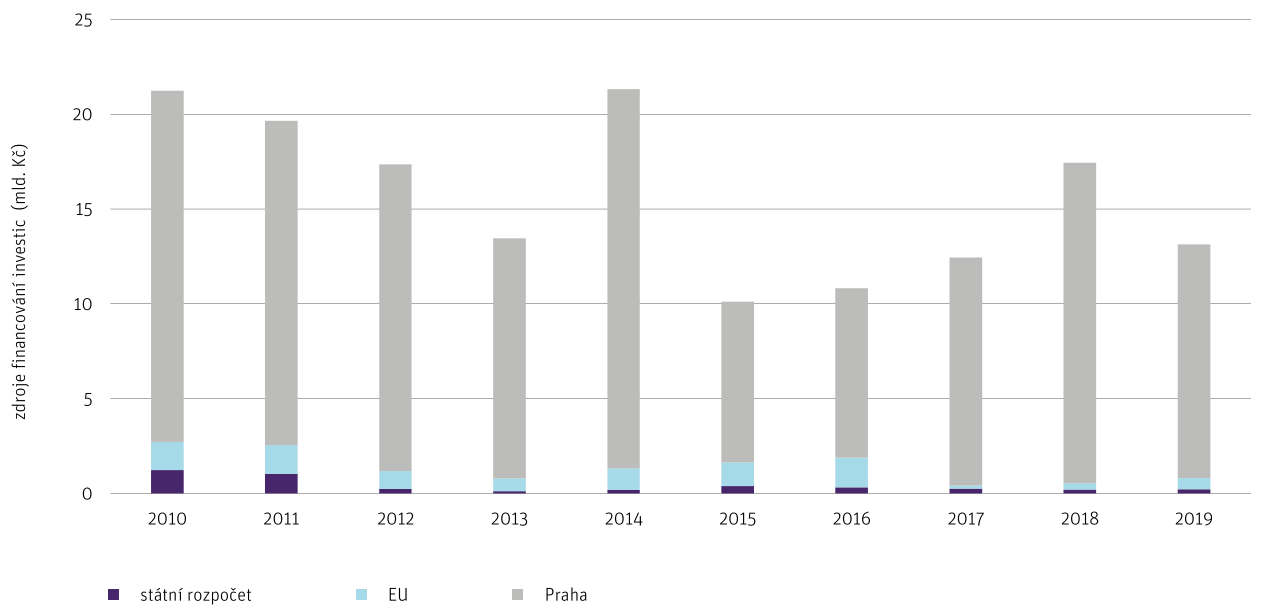
3.5.1.4 Investice městských částí v přepočtu na obyvatele (průměr)

IPR Praha 2020 / data: MHMP 2012–2019, ČSÚ 2012–2019

3.5.1.5 Zdroje financování investic v pražském rozpočtu

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2010–2019

metra A a (2.) tunelového komplexu Blanka (obě stavby otevřeny v roce 2015).

Schopnost veřejné správy realisticky plánovat (a následně opravdu uskutečňovat) městský rozvoj můžeme do jisté míry hodnotit na základě porovnání rozpočtovaných investic a investic skutečně realizovaných. U kapitálových výdajů (stejně tak jako u výdajů běžných) je standardní, že se v průběhu roku původně schválený rozpočet navyšuje; nicméně upravený (navýšený) rozpočet pak zpravidla nikdy není zcela vyčerpán. U kapitálových výdajů je však rozdíl mezi rozpočty a realitou (implementační mezera) podstatně výraznější. V posledních několika letech (2015 a dál) se mění logika upravování rozpočtovaných investic v průběhu roku — navyšování není zdaleka tak výrazné jako v minulosti a realizace kapitálových výdajů je oproti minulosti slabá jak vůči schválenému, tak vůči upravenému rozpočtu (realizuje se v průměru méně než 70 % rozpočtovaného objemu investic). Realizace rozpočtovaných investic také závisí na konkrétních rozpočtových odvětvích; největší rozdíly mezi rozpočtem a realitou jsou v odvětvích sociální věci a politika zaměstnanosti, průmyslová a ostatní odvětví hospodářství a všeobecná veřejná správa a služby.

3.5.2 LOKAČNÍ VOLBA A NÁKLADY SPOJENÉ S ÚZEMÍM

Veřejné politiky a plánování města mají významný vliv na ekonomickou efektivitu lokační volby domácností v metropolitním regionu. Důležité je zejména to, zda a jakým způsobem jsou internalizovány³⁹ externality spojené s dopravou a s velikostí nákladů pro obsloužení území veřejnými službami, respektive jak se daří zahrnovat celospolečenské dopady do individuálního rozhodování obyvatel. Externality jsou významně spojené s hustotou lokality a její vzdáleností od centra města. Bydlení je obecně dražší v centru města a směrem k okraji jeho cena klesá. Tento vztah zachycuje užitek obyvatel ze služeb nebo vybavenosti v lokalitě a produktivitu firem. Nižší cena na okraji města zároveň kompenzuje vyšší přímé finanční a časové náklady na dopravu. Nižší náklady na bydlení představují soukromé úspory pro obyvatele. Vyšší náklady spojené s tímto bydlením jsou však na obyvatele přeneseny pouze do určité míry. Nereflektování vyšších nákladů na výstavbu a údržbu dopravní a technické

39 — Internalizace externalit znamená přiřazení negativních a pozitivních externalit aktérům, kteří je vytvářejí. Tímto dojde k jejich zohlednění v rozhodování aktérů a zvýšení ekonomické efektivity. Internalizace má často podobu úpravy fungování trhu ze strany veřejného sektoru.

infrastruktury a městských služeb stejně jako nedostatečná schopnost veřejného sektoru internalizovat externality spojené s dopravou představují implicitní dotaci bydlení na kraji města oproti bydlení v jeho centru.

Struktura zástavby má významný vliv na náklady obsloužení území infrastrukturou a službami, a to zejména prostřednictvím intenzity využití území — hustoty zástavby, obyvatel a pracujících. V lokalitách, kde infrastrukturu a služby sdílí více uživatel, dochází k úsporám veřejných výdajů. Intenzitu můžeme měřit indexem využití lokality⁴⁰, který měří využití potenciálu dané lokality. Toto využití je nejintenzivnější v centru města a směrem k okraji (s výjimkou modernistických sídlišť) klesá; toto téma je řešeno v tématu 200.3.2.3. Společně se vzdáleností od centra zde výrazně působí zejména typ urbánní struktury. Klesající intenzita se projevuje nutností vyšších nákladů na technickou infrastrukturu (→ Obr. 3.5.2.1) nebo veřejná prostranství (→ Obr. 3.5.2.2). Město má zájem, aby infrastruktura a území byly využívány co

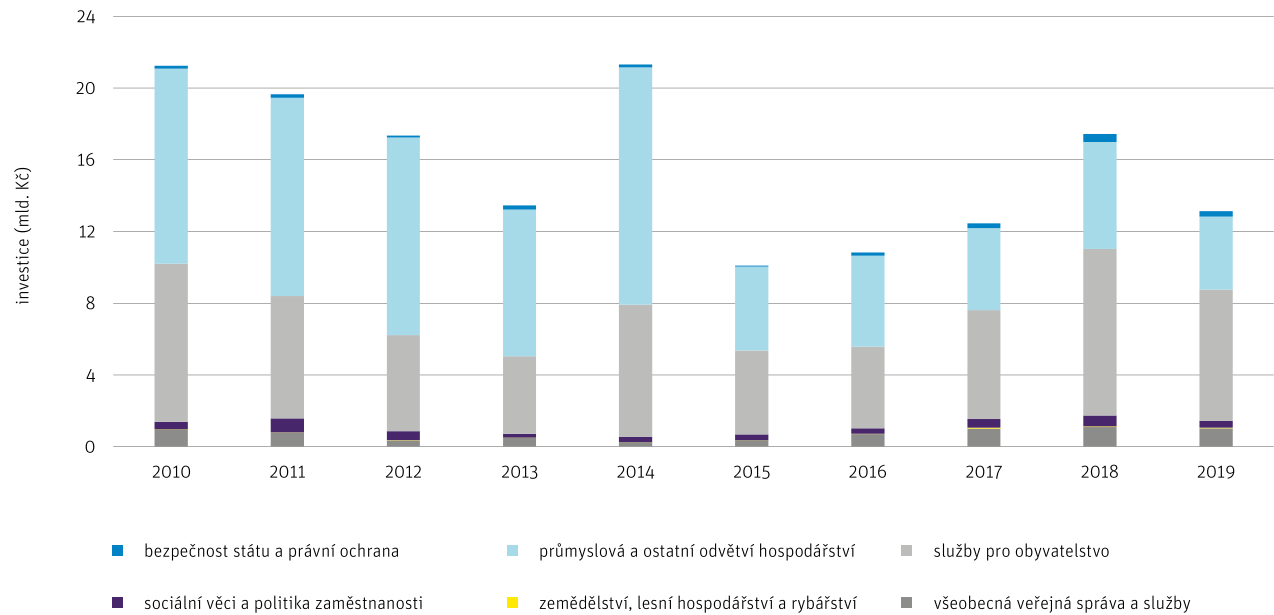
40 — Index využití lokality je číslo vyjadřující poměr mezi součtem všech hrubých podlažních ploch budov v územní jednotce (lokalitě) k ploše územní jednotky (lokality).

nejintenzivněji. Nemělo by však zároveň docházet ke snižování hodnoty celku například příliš nízkým zastoupením veřejných prostranství. **Cílem města je proto motivovat tvorbu kompaktního území formou úsporných struktur**, jakými jsou rostlé, blokové a hybridní město. Vesnická struktura a zahradní města vykazují při přepočtu na m² hrubé podlažní plochy nejvyšší náklady veřejného sektoru. Mají navíc také vyšší vystavěnou plochou na jednoho obyvatele a pracujícího. Ta je spojena s vyšší produkcí některých externalit, zejména prostřednictvím spotřeby energií.

Díky cenám pozemků a odlišným dobám vzniku **existuje vztah mezi vzdáleností od centra města a urbánní strukturou**. Samotná vzdálenost však má vliv na ekonomickou efektivitu i po odhlédnutí od tohoto vztahu. Je to zejména kvůli vztahu mezi vzdáleností a dopravním chováním. Blíže centra lidé více využívají chůzi, která má pro město nízké náklady a neprodukuje negativní externality. Dále od centra lidé více využívají individuální automobilovou dopravu a jejich dojíždka je delší (→ Obr. 3.5.2.3). Doprava je odvozenou potřebou. Probíhá za účelem spojeným s cílem, ne pro užitek z cesty samotné. Častější a delší cesty automobilem jsou proto spojeny se soukromými i celospolečenskými náklady. Patří mezi ně výstavba a údržba silnic a parkovišť, produkce znečištění,

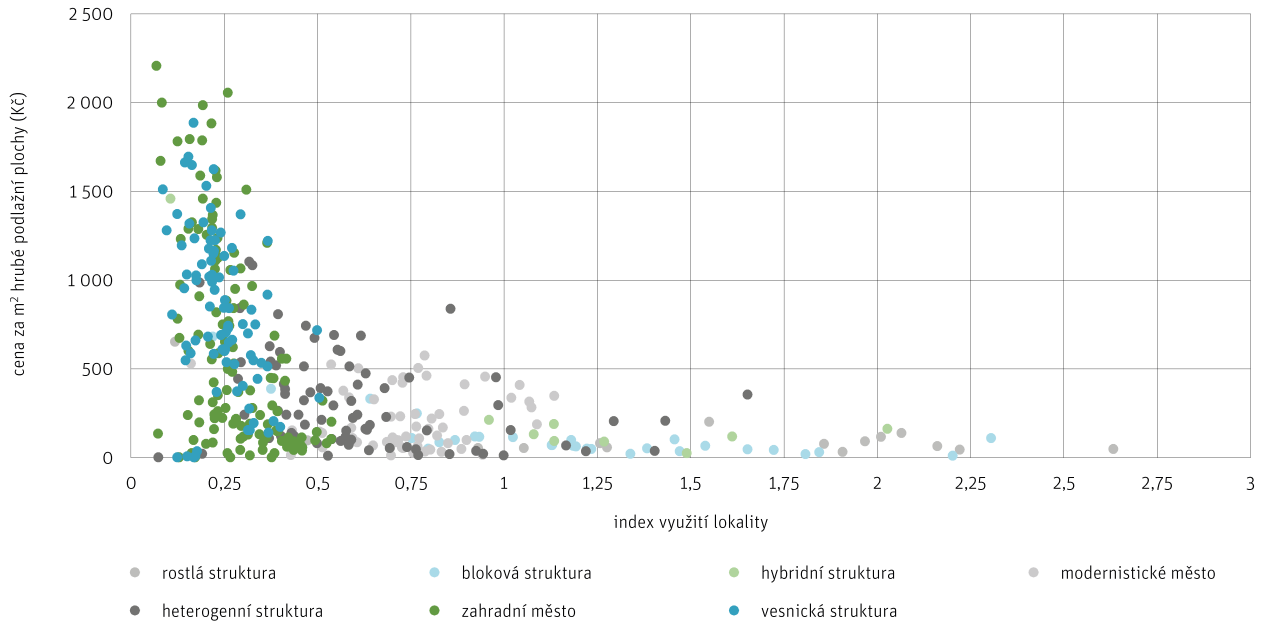
3.5.1.6 Investice města podle odvětví

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2010–2019

3.5.2.1 Investiční náklady na kanalizaci ve vztahu k indexu využití lokalit

IPR Praha 2020 / data: IPR Praha 2015, Hudeček, Tomáš a další 2018

skleníkových plynů, hlukové zátěže, finanční náklady na cestu a čas cestou strávený, dopravní zácpy a kolize. Velkou část těchto nákladů tvoří externality, které nejsou v individuální volbě reflektovány. Současné nastavení systému spotřební daně z pohonných hmot a poplatků za parkování zachycuje pouze z malé části dopady na náklady veřejného sektoru, náklady příležitosti⁴¹ alternativního využití ploch a další celospolečenské dopady. Dochází proto k vyšší než ekonomicky optimální míře využívání automobilové dopravy.

Hromadná doprava je hodně využívána ve všech částech města, i její provoz je však v přepočtu na jednoho dojíždějícího nákladnější s rostoucí vzdáleností (→ Obr. 3.5.2.4). Při nízkých hustotách obyvatel se navíc snižuje její komfort a efektivita. Spojitý realitní trh zároveň nekončí administrativní hranicí Prahy, ale pokračuje do Středočeského kraje (O50.2.4.4). Kromě efektu negativních externalit má proto lokační volba dopad i na veřejné finance. Významná část příjmů samospráv je

41 — Náklady příležitosti jsou nevyužité přínosy, které by plynuly z nejlepšího alternativního využití ekonomického zdroje. Jsou důležité pro správné vyhodnocení celkových přínosů. Zde se jedná například o alternativní využití prostoru města, který je nyní vyhrazen pro automobilovou dopravu a parkování.

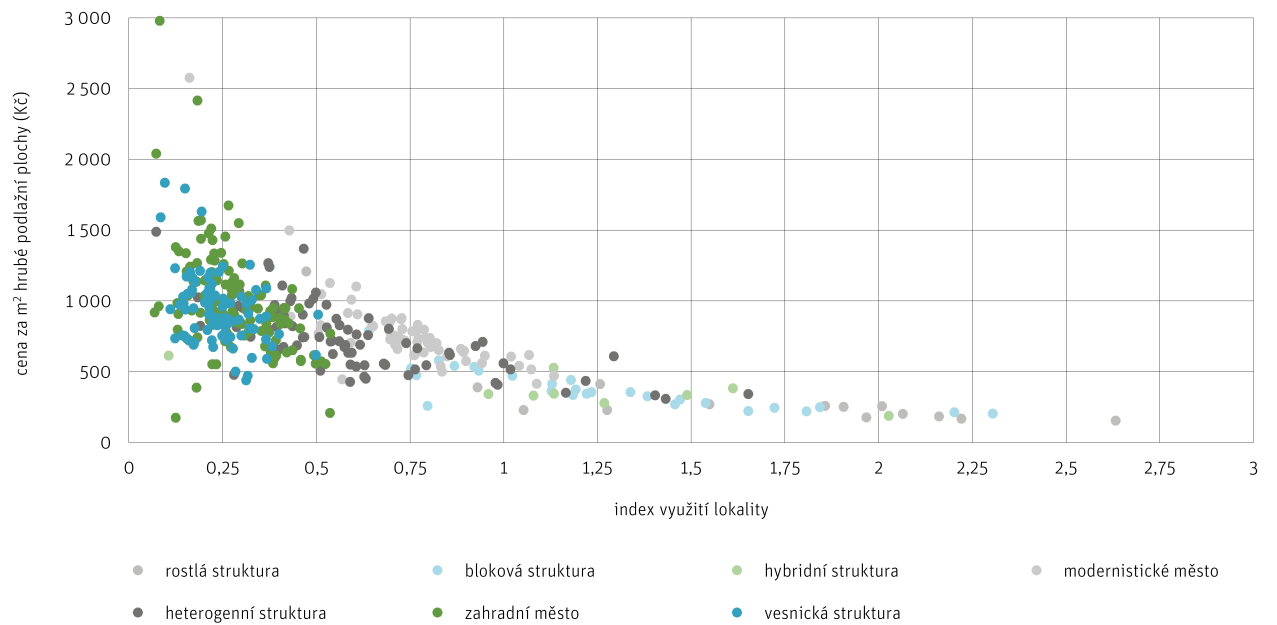
totiž rozdělována podle místa bydliště. S vyšším podílem lidí, kteří bydlí za administrativní hranicí Prahy a do hlavního města pouze dojíždějí za prací či do škol, tak městu klesají příjmy a rostou náklady.

3.5.3 UDRŽITELNOST VEŘEJNÝCH FINANCÍ MĚSTA A SCHOPNOST FINANCOVAT SVÉ ROZVOJOVÉ ZÁMĚRY

Téma odpovídá na otázku, zda je město schopné pokrýt své rozvojové záměry. Veřejné investice jsou předpokladem budoucího kvalitního rozvoje města a zvyšování kvality života jeho obyvatel. Je proto důležité, aby se rozpočet města nesoustředil pouze na běžné výdaje a město dokázalo vygenerovat a vyčlenit dostatečně velké prostředky na strategické investice, přičemž tyto prostředky musí být adekvátní rozvojovým ambicím a město musí být schopno je financovat bez ohrožení udržitelnosti svých financí. Klíčové je tedy pro udržitelnost rozvoje města realisticky zhodnotit vlastní finanční zdroje a odpovědně pracovat s obecním dluhem. Praha v současnosti nemá problém se svým zadlužením, což ukazuje i srovnání s dalšími českými městy z hlediska ukazatelů rozpočtové odpovědnosti Ministerstva financí.

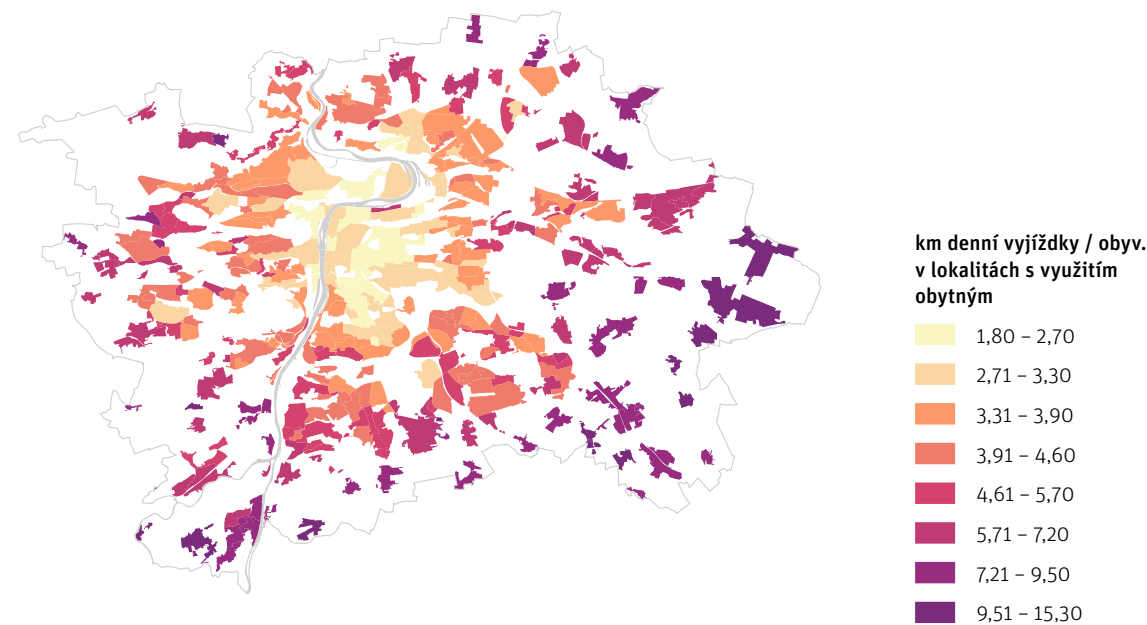
3.5.2.2 Investiční náklady na veřejná prostranství ve vztahu k indexu využití lokalit

IPR Praha 2020 / data: IPR Praha 2015, Hudeček, Tomáš a další 2018

3.5.2.3 Denní vyjížďka automobilem na obyvatele

IPR Praha 2020 / data: ČSÚ 2011

3.5.2.4 Denní náklady na provoz veřejné dopravy na dojíždějícího

IPR Praha 2020 / data: Dopravní podnik hl. m. Prahy 2016

Střednědobý rozpočtový výhled umožňuje nahlédnout na investiční záměry města v následujících několika letech, konkrétně do roku 2025 (→ Obr. 3.5.3.1). Objem investic uvedený v rozpočtovém výhledu je předběžný a pravidelně upřesňovaný, nelze jej tedy vnímat jako přesný odhad budoucích investic. I přesto jsou v současně platném rozpočtovém výhledu plánované investice velmi nízké — a to jak vzhledem k objemu investic let minulých, tak i vzhledem k celkovým infrastrukturním potřebám města. Rozpočtový výhled objemu investic na roky 2021 až 2025 odpovídá úrovni relativní investiční stagnace v letech 2015 až 2018 — období po dokončení celoměstsky významných projektů, tunelového komplexu Blanka a prodloužení linky metra A. Tato nízká úroveň rozpočtovaných investic však zdaleka neodpovídá velkorysým investičním plánům města. Zejména je to patrné v oblasti dopravních staveb, kde by dle Plánu udržitelné mobility Prahy a okolí [6] město mělo v letech 2019–2023 investovat až 61,3 mld. Kč⁴², také viz 600.1.3.2. Nízká úroveň investic v rozpočtovém výhledu je o to znepokojivější, že realizované kapitálové výdaje zpravidla nedosahují rozpočtovaných objemů (i.10.3.04) (téma 3.5.1).

Pro udržitelnost veřejných financí si musí město i jednotlivé městské části určit své priority a důležité investice pokud možno řídit projektově (c.10.3.06), z důvodu co nejefektivněji alokovaných veřejných prostředků. Jedním ze způsobů, jak definovat prioritní investice je podle souladu se strategickým plánem města či jednotlivých městských částí, resp. z hlediska naplňování plánem definovaných strategických cílů. Počet městských částí, které mají vlastní aktuální strategický plán a pravidelně jej vyhodnocují, roste jen velmi pomalu (i.10.1.05). Přitom zejména implementace plánu je klíčová pro (nejen) finančně udržitelný budoucí rozvoj města. Pokud město a městské části nemá jasně definované priority, je obtížné hodnotit efektivnost a vhodnost plánovaných investičních záměrů. Výdajová stránka veřejných rozpočtů ale tvoří pouze jednu stranu pomyslné rovnice a udržitelnost hospodaření města a městských částí proto není možné posuzovat na základě jeho výdajů, bez zohlednění příjmové strany rozpočtu.

Jedním z možných ukazatelů finančně udržitelného rozvoje města (a jeho městských částí) je závislost rozpočtu na příjmech z prodeje vlastního majetku. Nejvyšší výnosy z prodeje majetku (i.10.3.02) (v tomto případě výnos z prodeje jako procento z celkové hodnoty majetku dané městské části) mají v posledních letech městské části Praha 2, Praha 5, Praha 9 a Praha-Lysolaje. Prodej majetku — tvořeného především nemovitostmi — nemusí být přitom

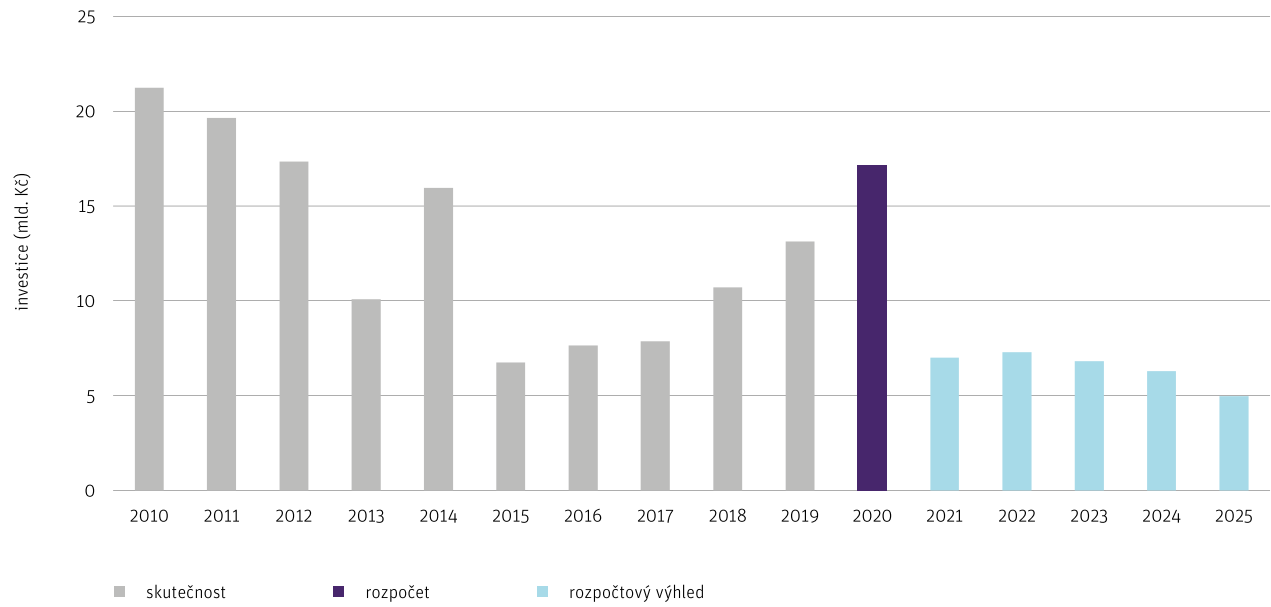
nutně projevem neudržitelného hospodaření samospráv; majetek by však v těchto případech musel být minimálně ve stejné míře pořizován (výkupem pozemků, budováním staveb ad.). Vyhodnocení udržitelnosti nakládání s majetkem (coby významného zdroje příjmů výše zmíněných městských částí) je navíc dále komplikováno možností přeceňovat v čase hodnoty vlastněných nemovitostí. Hodnota (prodejem sníženého) objemu vlastněných nemovitostí se totiž po přehodnocení části zbylého majetku v účetní rozvaze může jevit jako stálá, či dokonce rostoucí. Na datech za hl. m. Prahu je patrné, že prodeje majetku (vzhledem k jeho objemu) byly výrazně intenzivnější v letech 2014 a 2018 (→ Obr. 3.5.3.2), kdy byl zároveň také nejvyšší podíl kapitálových výdajů (i.10.3.04) — zvýšený prodej vlastního majetku tedy koreluje s intenzivnějším investováním a s konci politických volebních cyklů. Příjmům z prodeje majetku se dále podrobněji věnujeme v tématu 3.4.2 této knihy.

Jak udržitelné jsou veřejné finance města? (indikátory MF, jiné indikátory finančního zdraví)

Udržitelnost veřejných financí města je možné také hodnotit za pomoci ukazatelů finančního zdraví. Ty nahlíží veřejné finance z hlediska zadluženosti subjektů, jejich rozpočtové odpovědnosti či likvidity. Praha má oproti dalším českým metropolím vyšší celkovou likviditu — má tedy méně krátkodobých závazků vzhledem ke svým oběžným aktivům (→ Obr. 3.5.3.3). Obdobně jako další porovnávaná města si Praha stojí **dobře z hlediska pravidel rozpočtové odpovědnosti** — tj. za poslední čtyři roky tvoří dluh města cca 26 % jeho celkových příjmů (→ Obr. 3.5.3.3). Pro představu – zákon č. 23/2017 Sb. umožňuje dluh o max. výši 60 % z obecních příjmů. Praha má oproti ostatním českým metropolím nižší ukazatel dluhové služby; což znamená, že splátky dluhů odpovídají menší části celkových obecních příjmů (1,6 % v roce 2018) (→ Obr. 3.5.3.4). Relativně vyšší zadluženost Prahy v přepočtu na obyvatele může být vysvětlena nutností realizovat nákladné investice do infrastruktury (metro, Blanka) — procentuálně menší podíl cizích zdrojů k městským aktivům než u porovnávaných měst je potom dán velkým objemem vlastních aktiv (majetku) (→ Obr.3.5.3.4). I přes optimisticky působící ukazatele rozpočtové odpovědnosti je však nutné připomenout, že současná míra investičních výdajů neodpovídá rozvojovým záměrům města a Praha tedy bude muset nalézt způsob, jak svůj budoucí rozvoj financovat.

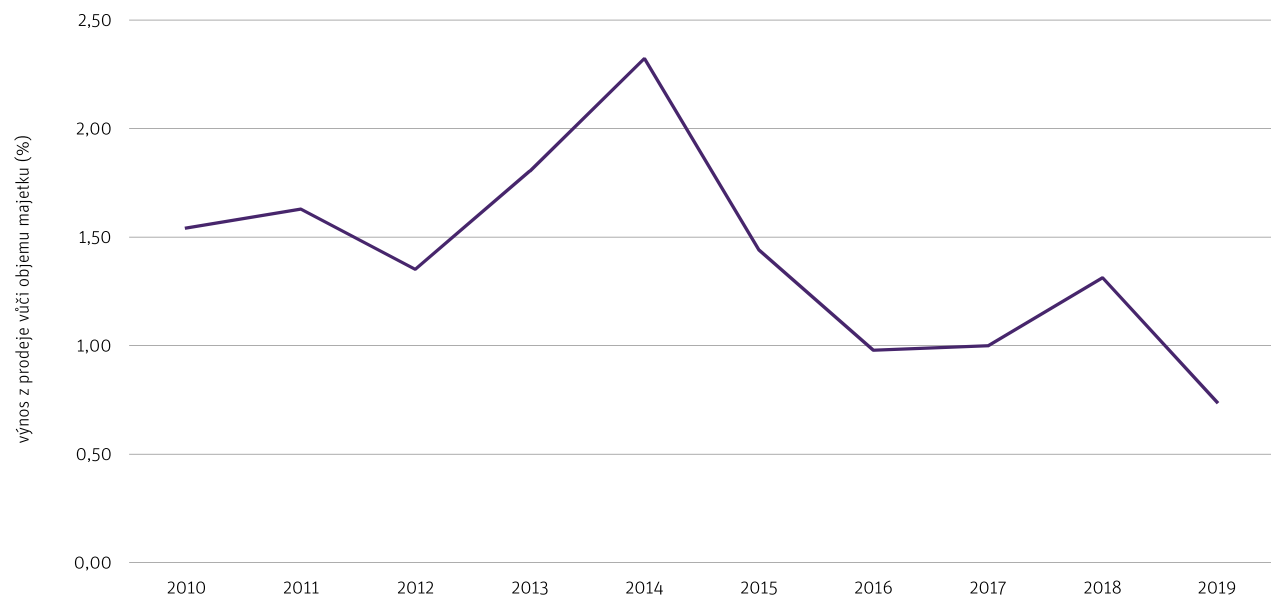
3.5.3.1 Vývoj investic a rozpočtový výhled do roku 2025

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2010–2020, MHMP 2010–2020

3.5.3.2 Výnos z prodeje dlouhodobého hmotného majetku města ve vztahu k jeho objemu v předchozím roce

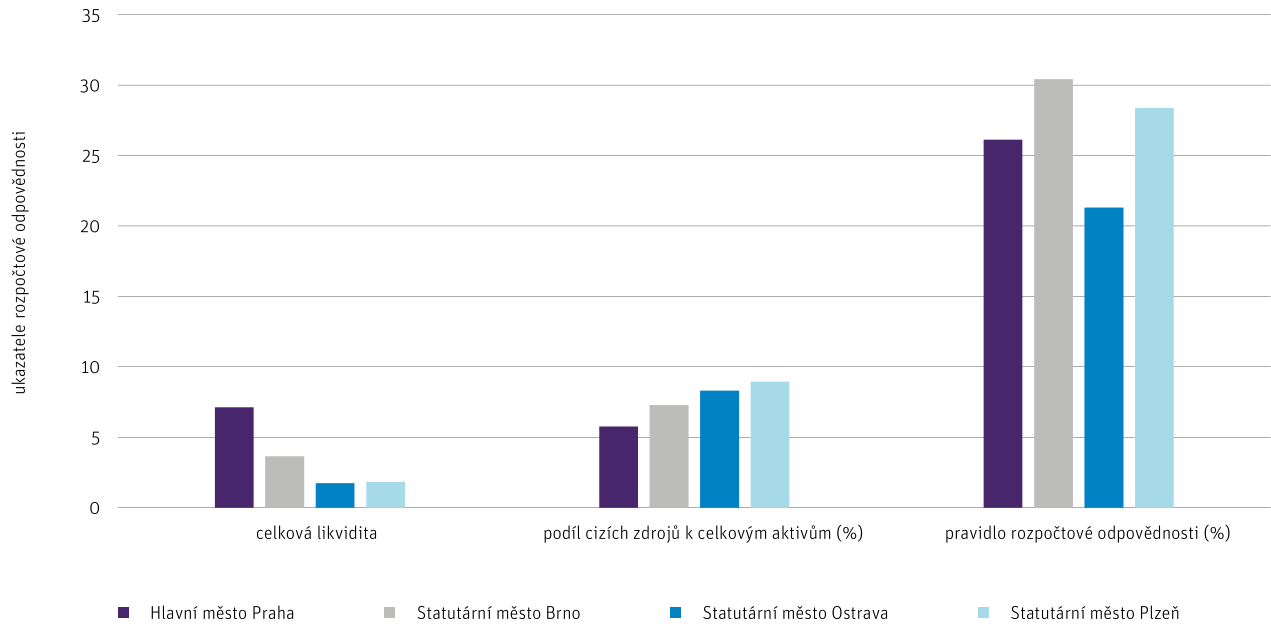
IPR Praha 2020 / data: MFČR 2010–2019

42 — Jde o výši celkových investičních nákladů (tedy za opatření standardní, rozvojová, opatření čekající na aktualizaci a včetně metra D) uvedenou v akčním plánu daného dokumentu.

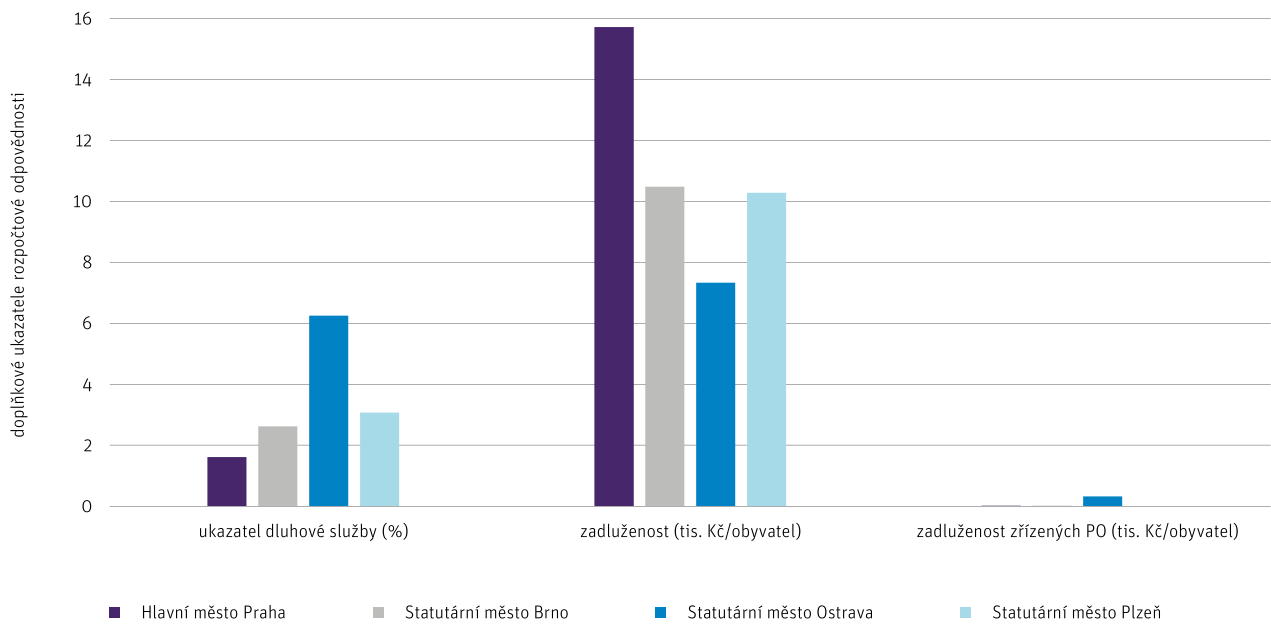
3.5.3.3 Základní ukazatele rozpočtové odpovědnosti

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2018

3.5.3.4 Doplnkové ukazatele rozpočtové odpovědnosti

IPR Praha 2020 / data: MFČR 2018

3.5.4 ZÁVĚR PODKAPITOLY

Potenciál rozvoje města je závislý na schopnosti realisticky plánovat strategické investice. Praha se co do objemu veřejných investic doposud nezotavila z investičního poklesu v letech následujících po finanční krizi roku 2008. U investičních výdajů také platí to, že zdaleka ne všechny rozpočtované investice jsou skutečně realizovány. Z analýz je přitom patrný trend výrazně vyšší realizace rozpočtovaných investic ve čtyřletých cyklech, které korespondují s koncem volebního období lokální politické reprezentace a s cyklem eurofondů (roky 2014 a 2018). Naprostá většina investičních nákladů je financována přímo z finančních prostředků hl. m. Prahy (pouze zlomek tvoří účelově vázané transfery od státu či od Evropské unie).

Pro udržitelnost veřejných financí je také nutné počítat s odlišnými investičními i provozními náklady spojenými s jednotlivými urbánními strukturami (na dopravní a technickou infrastrukturu atd.). Uvědomělá volba polohy a struktury budoucích rezidenčních čtvrtí tak může přispět k výrazné úspoře veřejných financí. Veřejný sektor by zároveň mohl rozdíly v celospolečenských nákladech alespoň částečně internalizovat pomocí ekonomických nástrojů. Z hlediska zadlužení, analyzovaného pomocí ukazatelů finančního zdraví, je na tom Praha (v kontextu dalších největších českých měst) velmi dobře. Zadlužení je pochopitelné vzhledem k nutnosti realizovat v minulosti nákladné investice do infrastruktury (metro, Blanka). V kontextu celkových příjmů města a hodnoty obecního majetku se pak Praha nemusí bát i většího zadlužení, ale pouze za účelem financování strategických investic, kde to patrně bude potřeba. Navzdory optimisticky působícím ukazatelům rozpočtové odpovědnosti je nutné připomenout, že současná míra investičních výdajů neodpovídá rozvojovým záměrům města. Praha tedy bude muset nalézt způsob, jak svůj budoucí rozvoj financovat.

• • •

4. SYNTÉZA

4.1 Shrnutí

V Praze je evidováno téměř 300 transformačních ploch o celkové rozloze téměř 4 tis. hektarů, jde o cca 7,5 % rozlohy města. Evidence a dobrá znalost těchto ploch je důležitým územně plánovacím podkladem pro město, které je chápe jako příležitost pro doplnění a rozvoj jak městské struktury, tak i krajiny ve městě. Dlouhodobé transformační plochy se většinou nalézají na okraji centrální části města, což je i jeden z důvodů, proč je jejich recyklace z hlediska fungujícího a vrstevnatého městského prostředí a hospodárného vývoje velmi důležitá i v souladu s udržitelným rozvojem. IPR vyhodnotil transformační plochy z hlediska tezí obecně přijatých dokumentů strategického, koncepčního a územně plánovacího charakteru. Stanovil šest klíčových oblastí a zkoumal vlastnosti, které danou oblast podporují, či naopak působí kontraproduktivně. Ve výběru ploch s nejlepšími podmínkami pro tvorbu města figurují transformační plochy nádraží a území zrušeného průmyslového gigantu ve Vysočanech. Ve výběru ploch s nejlepšími podmínkami pro tvorbu krajiny ve městě jsou rozsáhlá území v Motole, v Praze 14, v Praze 9 a Trojmezí na rozhraní 3 městských částí.

Praha je střediskem sociálního a ekonomického rozvoje a soustřeďuje se v ní významná část národního hospodářství. Ročně se zde vyprodukuje zboží a služby za více než 1 bilion Kč. V hrubém domácím produktu vyjádřeném v paritě kupní síly na obyvatele se Praha umísťuje v první padesátce regionů NUTS

3 EU na dobré pozici odpovídající německým městům regionálního významu. V ukazateli čistého disponibilního důchodu na 1 obyvatele se Praze daří hůře, pohybuje se v polovině souboru evropských regionů. Velikost pražského trhu práce trvale roste. Velmi nízká nezaměstnanost, značná nabídka pracovních míst i jejich struktura srovnatelná s evropskými městy je příznivým sociálně-ekonomickým atributem. Může však částečně omezovat konkurenci na nabídkové straně trhu práce. Dochází k vyčerpání vlastních zdrojů, které potvrzuje současný vysoký podíl zaměstnanosti bydlících (i.05.3.01). Roste závislost pražského trhu práce na vnějších zdrojích, zejména na pracovní síle ze zahraničí. Cizinecká populace jako zdroj pracovní síly bude nezastupitelná zejména v profesích nezbytných pro rozvoj ekonomické základny.

Díky stabilnímu ekonomickému růstu a nízké nezaměstnanosti v Praze roste průměrná i mediánová mzda, čisté příjmy domácností a zvyšuje se také reálná kupní síla. Ve srovnání s ostatními kraji jsou patrné vyšší mzdy, které jsou důsledkem vyššího lidského kapitálu obyvatel a vyšší produktivity práce. Vyšší příjmy se však ne zcela projevují v kupní síle obyvatel. Ta závisí na místní cenové hladině, která je v Praze dlouhodobě nejvyšší. Díky rychlejší inflaci v Praze se rozdíl dále zvyšuje. Po zohlednění cenových hladin je srovnání mezi Prahou a dalšími kraji vyrovnanější. Domácnosti v Praze však mohou akceptovat relativně nižší kupní sílu díky kvalitnějším

městským službám a vybavenosti. Tradiční ukazatele nerovnosti a chudoby se v Praze vyvíjí dlouhodobě pozitivně. Ve srovnání s ostatními kraji dosahuje Giniho koeficient nejvyšší hodnoty mezi regiony ČR, v Praze je tedy nejvyšší příjmová nerovnost. V mezinárodním měřítku je však hodnota koeficientu nízká. Pozitivní stav ekonomiky se projevuje ve zlepšování podmínek obyvatel s nižšími příjmy, jejichž mzdy rostou relativně rychleji. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením je v Praze mírně nižší než v ostatních krajích (i.09.3.02), nezohledňuje však místní vyšší cenovou hladinu. V období ekonomického růstu od roku 2014 mírně klesala.

Restrukturalizace pražské ekonomiky je dokončena a její odvětvová struktura je prakticky totožná se západoevropskými městy, jako je Vídeň, Berlín, Brusel a Hamburk. Praha disponuje kvalifikovanými lidskými zdroji, jejichž potenciál je v kombinaci s nízkou nezaměstnaností maximálně využit. Stabilní růst pražské ekonomiky a jeho potenciál k dalšímu rozvoji dokládá i pravidelný meziroční nárůst nově vzniklých subjektů. Z hlediska investic do technologického vybavení či technických a vědeckých činností je však důležité, aby následně vznikaly také středně velké firmy a hospodářská základna nebyla příliš roztříštěna. Veřejná výzkumná infrastruktura podporovaná z prostředků EU zaměstnává díky hospodářskému růstu nejvyšší počet výzkumných pracovníků. Tento potenciál je třeba maximálně využít v podobě zvýšení kvality a kvantity publikací a patentů a zintenzivnění mezisektorové spolupráce (i.08.3.05).

Příjmy hl. m. Prahy v posledních letech stabilně rostou, což zcela neplatí o trendu městských výdajů. Veřejné finance města jsou do značné míry závislé na finančních prostředcích redistribuovaných státem formou rozpočtového určení daní. Praha má omezenou schopnost ovlivňovat většinu svých daňových příjmů a v obecné poloze má malou fiskální autonomii stejně jako ostatní české obce. Praha však dostatečně nevyužívá ani těch zdrojů příjmu, které je sama schopná ovlivnit – daně z nemovitosti, místních poplatků či z hospodaření s vlastním majetkem. Celkový objem majetku hl. m. Prahy v posledních letech stabilně roste. Je z velké části tvořen nemovitostmi a představuje významný potenciál využitelný pro rozvoj města. Vzhledem k vysoké hodnotě majetku Prahy (v porovnání s ostatními samosprávami v ČR) by výnosy z něj mohly být vyšší.

Potenciál rozvoje města je závislý na schopnosti realisticky plánovat strategické investice. Praha se co do objemu veřejných investic doposud nezotavila z investičního poklesu v letech následujících po finanční krizi roku 2008. Naprostá většina investičních nákladů je financována přímo z finančních prostředků hl. m. Prahy; finance z evropských fondů a státní pokladny pokrývají zbytek. Kvůli udržitelnosti veřejných financí je nutné usilovat o rozvoj urbánních struktur s co nejvyšší efektivitou investičních a provozních nákladů. Podle ukazatelů finančního zdraví si Praha v kontextu dalších velkých českých měst vede velmi dobře. V kontextu celkových příjmů města a hodnoty obecního majetku se Praha nemusí bát i většího zadlužení, ale pouze za účelem financování strategických investic,

kde to bude potřeba. I přes optimisticky působící ukazatele rozpočtové odpovědnosti je nutné připomenout, že současná míra investičních výdajů zdaleka neodpovídá rozvojovým záměrům města a Praha tedy bude muset nalézt způsob, jak svůj budoucí rozvoj financovat.

• • •

4.2 Dílčí rozbor udržitelného rozvoje

Celkový rozbor udržitelného rozvoje (RURU) (1100.4) skládá dohromady dílčí závěry z tematických (100–800) a komplexních (900 / 1000) knih, které se propisují do hierarchického hodnoticího rámce. Dílčí RURU provádí vyhodnocení, jak jsou jednotlivé vytyčené cíle udržitelného rozvoje (UR) naplňovány. Pro zajištění objektivního hodnocení je naplňování cílů UR sledováno pomocí indikátorů, u nichž je porovnána dosažená hodnota s **požadovanou (limitní) hodnotou (stavem)** nebo popsána **změna v průběhu času pomocí trendu (vývoje)**. Z porovnání žádoucího a skutečného dlouhodobého trendu vyplývá, jak se daří cíl UR naplňovat v průběhu let. Výstupem dílčího RURU je stanovení **pozitiv** a **negativ**, která plynou z naplňování či nenaplňování cílů UR. V kapitole Syntéza v podkapitole Dílčí rozbor udržitelného rozvoje tematických a komplexních knih jsou popsána stěžejní **pozitiva** a **negativa** za jednotlivé oblasti UR. Výběr klíčových pozitiv a negativ vyplývajících z (ne) naplňování provedli odborníci IPR, kteří témata dané knihy dlouhodobě sledují. Vzhledem k **vzájemným vazbám a úzkému zaměření cílů UR byla pozitivita a negativa formulována sdružením více cílů UR** dohromady. Celkový RURU na základě dílčích závěrů stanoví **problémy a hodnoty území** (témata 1100.5.2.1 / 1100.5.2.3) jako podklad pro územně plánovací dokumentaci (ÚPD). Současně definuje **problémy k řešení mimo kompetenci ÚPD** (téma 1100.5.2.2) jako podklad pro Strategický plán hl. m Prahy a další městské strategie a politiky.

Pro účely celkového RURU je sestavena databáze jednotlivých cílů UR ([→ Příloha 1100.P.02](#)). Tabulka cílů UR řešených v tématech této knihy ([→ Obr. 4.2.1](#)) je rozčleněna podle oblastí a principů UR. Pro každý princip UR existuje řada cílů UR, jejichž počet je stanoven tak, aby dostatečně popsaly daný princip UR. Současně jsou jednotlivé cíle UR zatříděny do pilířů UR a zpravidla patří do více pilířů najednou. Vzhledem k neměřitelnosti některých zásadních cílů UR či nedostupnosti dat IPR definuje dva typy cílů:

- **cíl UR (i)** – měřitelný indikátorem, objektivní vyhodnocení naplňování cílů je možné aktuálně nebo výhledově pomocí dat;
- **cíl UR bez indikátoru (c)** – neměřitelný, vyhodnocen pomocí expertního posouzení, méně objektivní, závěr podložen analýzami a popisem problematiky v rámci tematických a komplexních knih.

Pro oba typy cílů je stanoven dlouhodobý **žádoucí trend či hodnota**, které vycházejí z cílů formulovaných v tematických a komplexních strategiích (1100.2.1.2) nebo evropskou a národní legislativou (zejm. limity). Pro cíle UR, sledované

pomocí indikátorů a s dostatečnou časovou řadou dat (min. 3 hodnoty), lze stanovit **dlouhodobý skutečný trend**, jak je daný cíl UR naplňován, a posoudit tak **soulad s žádoucím trendem**.

Data indikátorů, které sledují vytyčené cíle, a vyhodnocení cílů jsou dostupné na Portálu ÚAP ↗, kde je pro každý indikátor uveden popis, jak byly jednotlivé hodnoty napočítány, z jakých zdrojů a zda nedošlo ke změně metodiky v průběhu mnohaletého sledování. Portál zahrnuje i další doplňková a rozšiřující sledovaná data, která neslouží pro RURU.

V následujících tématech jsou představena **vybraná pozitiva a negativa vyplývající z (ne)naplňování cílů UR**, strukturovaná po jednotlivých oblastech UR (případně principech UR) a doplněná o odkaz na související **indikátory (i)** či **cíle bez indikátoru (c)**. Celkový přehled pozitiv a negativ je kompletně uveden v celkovém RURU ([→ Příloha 1100.P.03](#)).

4.2.1 Naplňování cílů udržitelného rozvoje v knize 400

IPR Praha 2020

	cíl UR	indikátor	žádoucí trend	dlouhodobý trend	pozitiva	negativa
02	KVALITNÍ SLOŽKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ					
02.1	Efektivní hospodaření se zdroji					
i.02.1.10	Revitalizace brownfieldů a území se starými zátěžemi	Rozloha nevyužívaných a devastovaných území – brownfieldů	růst ↑	nelze	– plocha devastovaných území se zmenšuje, častěji jsou pro novou výstavbu jsou využívána devastovaná území - brownfieldy, zatím nelze datově podložit	–
03	VYVÁŽENÉ PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ MĚSTA					
03.1	Vyvážený rozvoj vystavěného prostředí města					
i.03.1.04	Podpora rozvoje centrálních, případně jiných strategicky významných částí města (využití ploch k obnově) v souladu s principy města krátkých vzdáleností	Rozloha transformačních ploch ÚAP v širším centru města	stagnace → pokles ↓	růst ↑	–	– snížení prostupnosti města, vznik enkláv bez sociální kontroly – nepřímý důsledek snížení bezpečnosti a příznivé podmínky pro sociálně patologické jevy a šíření chorob
05	ATRAKTIVNÍ A KONKURENCESCHOPNÉ MĚSTO					
05.1	Příznivé podnikatelské prostředí					
i.05.1.01	Zkrácení času pro získání stavebního povolení	Délka trvání získání stavebního povolení při spojeném územním a stavebním řízení	pokles ↓	stagnace →	– délka trvání stavebních procesů, která je srovnatelně dlouhá v porovnání s okolními zeměmi, zvyšuje konkurenceschopnost ČR	– dlouhá doba vydání stavebního povolení a nepředvídatelnost celého procesu vede k pomalé realizaci bytové i nebytové výstavby, k dodávání nižších počtů bytů na realitní trh a představuje významné omezení ekonomické aktivity i konkurenceschopnosti města
i.05.1.02	Zvyšování přímých zahraničních investic	Výše přímých zahraničních investic	růst ↑	růst ↑	– atraktivita města pro zahraniční investory (a to jak pro nové příchozí, tak pro stávající k reinvesticím) – rozvoj ekonomiky města a pracovních příležitostí	–
i.05.1.03	Zlepšování pozice ČR v žebříčku Ease of Doing Business	Pořadí ČR v monitoringu atraktivity podnikatelského prostředí	stagnace → pokles ↓	pokles ↓	– snadnější zakládání a rozvoj podniků – lepší podmínky pro podnikání – větší atraktivita ČR i Prahy pro zahraniční investory – větší potenciál růstu a rozvoje ekonomiky – větší potenciál růstu životní úrovně	– po roce 2017 dochází k mírnému zhoršování pozice ČR, to v dlouhodobém horizontu může vést ke snížení potenciálu růstu a rozvoje ekonomiky
i.05.1.04	Mírné každoroční zvyšování počtu nově vzniklých ekonomických subjektů	Počet nově vzniklých ekonomických subjektů se sídlem v Praze	stagnace → růst ↑	růst ↑	– nárůst atraktivity Prahy pro podnikání – ukazatel robustnosti, resp. odolnosti pražské ekonomiky	– otázka rozsahu tzv. “fiktivních sídel” či “prázdných schránek”
i.05.1.05	Zlepšování a podpora příznivých podmínek pro vznik nových podniků	Čistý přírůstek v populaci firem	růst ↑	pokles ↓	–	– dlouhodobý úbytek firem z pražské ekonomiky by mohl především vést k úbytku pracovních míst, tudíž i ke zhoršení kvality života obyvatel. Ti by z důvodu ztráty zaměstnání měli méně peněz na útratu za zboží a služby podniků, které do té doby v Praze zůstávaly, což by vedlo k dalšímu, tentokrát nechtěnému odchodu firem z pražského trhu a následně i ke zpomalení celé ekonomiky
05.2	Podpora inovace a konkurenceschopnosti					
i.05.2.01	Zvyšování počtu firem se zjištěnou ekonomickou aktivitou ve znalostně intenzivních odvětvích zpracovatelského průmyslu a služeb	Počet firem se zjištěnou ekonomickou aktivitou ve znalostně intenzivních odvětvích zpracovatelského průmyslu a služeb se sídlem v Praze	stagnace → růst ↑	růst ↑	– postupná proměna odvětvové struktury Prahy ve prospěch znalostně/technologicky náročnějších odvětví tj. odvětví s vyšší produktivitou práce a vyšší přidanou hodnotou a zaměstnávajících kvalifikovanou pracovní sílu	–
i.05.2.02	Zvyšování počtu nově vzniklých ekonomických subjektů s hlavní činností spadající do znalostně intenzivních, resp. technologicky náročných odvětví	Počet nově vzniklých ekonomických subjektů s hlavní činností spadající do znalostně intenzivních, resp. technologicky náročných odvětví se sídlem v Praze	stagnace → růst ↑	růst ↑	– postupná proměna odvětvové struktury Prahy ve prospěch znalostně/technologicky náročnějších odvětví, tj. odvětví s vyšší produktivitou práce a vyšší přidanou hodnotou a zaměstnávajících kvalifikovanou pracovní sílu	–

	cíl UR	indikátor	žádoucí trend	dlouhodobý trend	pozitiva	negativa
i.05.2.03	Zvyšování podílu osob zaměstnaných v odvětvích s vysokou přidanou hodnotou	Podíl osob zaměstnaných v odvětvích s vysokou přidanou hodnotou	růst ↑	růst ↑	- růst průměrné výše platů Pražanů - větší stabilita a odolnost pražské ekonomiky - růst finančních příjmů městské samosprávy z daní - růst životní úrovně obyvatel města	podíl osob pracujících v oborech s vysokou přidanou hodnotou v posledních letech spíše stagnuje, popřípadě roste jen velmi pomalu
i.05.2.04	Zvyšování počtu podniků podílejících se na vzniku inovativních řešení, zejména prostřednictvím investic do vzdělání, propojením soukromé, veřejné a akademické sféry a motivačních nástrojů	Počet přihlášek patentů	růst ↑	pokles ↓	—	nízká míra inovací postupně vede ke stagnující produktivitě práce a k postupnému poklesu reálného růstu platů a příjmů
i.05.2.05	Zvyšování počtu participantů na mezinárodních kongresových akcích	Počet participantů mezinárodních kongresových akcí za pětileté období konaných v Praze	růst ↑	růst ↑	- růst atraktivity a konkurenceschopnosti Prahy z pohledu investorů - větší význam města v zahraničí - vyšší počet návštěvníků, kteří průměrně zůstanou v Praze - větší počet dnů a utratí v místě více peněz, růst kongresového průmyslu	—
i.05.2.06	Zvyšování počtu konferencí a kongresů nad 50 osob v hromadných ubytovacích zařízeních s mezinárodní účastí	Počet konferencí a kongresů nad 50 osob v hromadných ubytovacích zařízeních s mezinárodní účastí	růst ↑	růst ↑	- růst atraktivity a konkurenceschopnosti Prahy z pohledu investorů - větší význam města v zahraničí - vyšší počet návštěvníků, kteří průměrně zůstanou v Praze - větší počet dnů a utratí v místě více peněz - růst kongresového průmyslu - vyšší podíl sofistikovanějších a více bonitních návštěvníků se zájmem o místní prostředí a vyšší ochotou k návratu - prodloužení turistické sezóny (akce se většinou pořádají mimo hlavní turistickou sezónu)	—
i.05.2.07	Zvyšování počtu nadnárodních organizací s regionální centrálou v Praze	Počet mezinárodních organizací s regionální centrálou v Praze	růst ↑	růst ↑	z pohledu fyzické přítomnosti etablovaných mezinárodních organizací roste význam Prahy podobně, jako v dalších metropolích postkomunistických států střední Evropy	nízký a dlouhodobě stagnující počet regionálních centrál etablovaných mezinárodních organizací
05.3	Ekonomická prosperita a blahobyť					
i.05.3.01	Zajišťování co největší nabídky pracovní síly pro trh práce z vlastních/ lokálních zdrojů - bydličího obyvatelstva dle ILO (vč. dlouhodobě stabilizovaných zdrojů – např. cizinci s trvalým pobytem)	Počet zaměstnaných osob s bydlištěm v Praze	stagnace → růst ↑	růst ↑	růst konkurence na trhu práce	—
i.05.3.02	Udržení či zvyšování úrovně hrubého domácího produktu (HDP) v porovnání s průměrným HDP Evropské unie	Úroveň hrubého domácího produktu na osobu v paritě kupní síly v porovnání s průměrem Evropské unie	růst ↑	růst ↑	- růst atraktivity a konkurenceschopnosti Prahy - růst průměrné výše platů Pražanů - růst finančních příjmů městské samosprávy z daní - celkový růst životní úrovně obyvatel a významu města v porovnání se zbytkem EU	vyšší inflace a růst životních nákladů pro všechny obyvatele Prahy, včetně nízkopříjmových skupin
i.05.3.03	Zvyšování produktivity práce	Úroveň hrubého domácího produktu v paritě kupní síly podle odpracovaných hodin	stagnace → růst ↑	růst ↑	růst reálných příjmů a mezd	trend růstu produktivity práce v posledních letech zpomaluje až stagnuje, což povede k pomalejšímu růstu reálných mezd
i.05.3.04	Zvyšování průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců	Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců	růst ↑	růst ↑	- zvyšování ekonomického blahobytu zaměstnaných obyvatel - pozitivní dopad celkového stavu ekonomiky na zaměstnance s přímým vlivem na kvalitu většiny aspektů jejich života	—
i.05.3.05	Doplňování nedostatečných lokálních zdrojů pro zajištění pražského trhu práce (ekonomické základny) a nabídka pracovních příležitostí pro obyvatele v zázemí Prahy	Počet dojíždějících za prací ze Středočeského kraje	stagnace →	růst ↑	—	- částečný pokles ekonomické výkonnosti Prahy v činnostech zajišťovaných mimopražskou pracovní silou - dílčí pokles výdajů alokovaných v Praze dojíždějícími osobami
i.05.3.06	Zajišťování racionální nabídky pracovních příležitostí (zejména) pro obyvatele z okrajových částí města	Počet vyjíždějících osob za prací do Středočeského kraje	stagnace →	růst ↑	—	problémy na trhu práce
i.05.3.07	Slaďování nabídky a poptávky pracovních sil s vývojem potřeb pražské ekonomické základny	Celkový počet zaměstnaných – bydlicích a dojíždějících	stagnace → růst ↑	růst ↑	růst konkurence na trhu práce	—

	cíl UR	indikátor	žádoucí trend	dlouhodobý trend	pozitiva	negativa
i.05.3.08	Maximální využívání lokálních zdrojů pracovní síly a minimalizace překážek ke vstupu do zaměstnání	Počet osob evidovaných úřady práce jako tzv. dosažitelní uchazeči o zaměstnání	pokles ↓	růst ↑	— růst konkurence na trhu práce	—
08	VZDĚLANÉ A INOVATIVNÍ MĚSTO					
08.2	Aktivní rozvoj lidských zdrojů a vzdělávacích institucí					
i.08.2.01	Zajišťování podmínek pro maximální využití lokálních zdrojů pracovní síly, kvalitní příprava na dobré uplatnění na trhu práce	Počet nezaměstnaných osob bez, nebo se základním vzděláním	pokles ↓	pokles ↓	—	— zvýšení veřejných výdajů na podporu nezaměstnaných
i.08.2.02	Maximální / racionální využívání lokálních zdrojů pracovní síly a minimalizace překážek zaměstnání	Počet nezaměstnaných osob vyšších věkových skupin pracovníků	stagnace → pokles ↓	pokles ↓	—	— zvýšení veřejných výdajů na podporu nezaměstnaných
i.08.2.03	Kvalitní příprava na dobré uplatnění na trhu práce	Míra nezaměstnanosti (obecná)	stagnace → pokles ↓	pokles ↓	— růst konkurence na trhu práce	— zvýšení veřejných výdajů na podporu nezaměstnaných
i.08.2.04	Snižování počtu absolventů a lidí s nízkým vzděláním na úřadech práce a bez zaměstnání	Podíl mladých lidí nezaměstnaných ve věku 15–29	pokles ↓	pokles ↓	— efektivní zapojení absolventů po ukončení vzdělávacího procesu — osvojení pracovních návyků — ekonomické výhody	— výdajová zátěž státu (podpora v nezaměstnanosti) — negativní společenské dopady (absence pracovních návyků)
i.08.2.05	Zvyšování podílu výdajů na výzkum a vývoj na regionálním hrubém domácím produktu (dle strategie Evropa 2020 – min. 3 %)	Podíl celkových výdajů na výzkum a vývoj na regionálním hrubém domácím produktu	stagnace →	růst ↑	—	— závislost ukazatele v ČR/Praze na čerpání prostředků na podporu výzkumu, vývoje a inovací z fondů EU. — zaměření ukazatele čistě na finanční vstupy (nezohledňuje kvalitu výstupů) — většina výdajů na výzkum a vývoj jde do spotřeby (mzdy tvořily v roce 2018 55 % výdajů do výzkumu, vývoje a inovací v Praze)
08.3	Podpora spolupráce vzdělávacích a výzkumných institucí s podnikatelskou sférou					
i.08.3.01	Zlepšování matematické gramotnosti, cílem by mělo být zastavení propadu (min. nad průměrnou hodnotou 500 bodů)	Umístění ČR v šetření matematické gramotnosti 15letých žáků (OECD PISA)	stagnace → růst ↑	pokles ↓	—	— pokles dovedností, schopností a vědomostí 15letých žáků, které jsou nezbytným předpokladem pro jejich zapojení do budoucího reálného konkurenčního prostředí, dalšího vzdělávání a trhu práce
i.08.3.02	Zlepšování přírodovědné gramotnosti, cílem by mělo být zastavení propadu (min. nad průměrnou hodnotou 500 bodů)	Umístění ČR v šetření přírodovědné gramotnosti 15letých žáků (OECD PISA)	stagnace → růst ↑	pokles ↓	—	— pokles dovedností, schopností a vědomostí 15letých žáků, které jsou nezbytným předpokladem pro jejich zapojení do budoucího reálného konkurenčního prostředí, dalšího vzdělávání a trhu práce
i.08.3.03	Zlepšování čtenářské gramotnosti, cílem by mělo být zastavení propadu (min. nad průměrnou hodnotou 500 bodů)	Umístění ČR v šetření čtenářské gramotnosti 15letých žáků (OECD PISA)	stagnace → růst ↑	stagnace →	— příznivý poměr mezi vynaloženými výdaji na vzdělávání a výsledkem šetření	— pokles dovedností, schopností a vědomostí 15letých žáků, které jsou nezbytným předpokladem pro jejich zapojení do budoucího reálného konkurenčního prostředí, dalšího vzdělávání a trhu práce
i.08.3.04	Zvyšování podílu inovujících podniků (min. polovina ze všech podniků dle Community Innovation Survey)	Podíl inovujících podniků	stagnace → růst ↑	růst ↑	— zlepšování podmínek pro výzkum, vývoj a inovace v soukromých podnicích (mj. i prostřednictvím stabilní makroekonomické politiky ČR, příznivou a transparentní legislativou ČR stimulující podniky k vyšší inovační aktivitě) — ochota podniků nést vysoké náklady a rizika spojená se zaváděním inovací — tvorba nových obchodních a pracovních příležitostí, uplatňování nových technologií, efektivnější nakládání se zdroji — zvýšení konkurenceschopnosti podniků	—
i.08.3.05	Zvyšování finančního objemu mezisektorové spolupráce ve výzkumu a vývoji	Finanční objem mezisektorové spolupráce ve výzkumu a vývoji	stagnace → růst ↑	růst ↑	— zlepšují se podmínky pro výzkum a vývoj tj. tvorba nových obchodních a pracovních příležitostí, uplatňování nových technologií, efektivnější nakládání se zdroji, zvýšení konkurenceschopnosti podniků	—

	cíl UR	indikátor	žádoucí trend	dlouhodobý trend	pozitiva	negativa
i.08.3.06	Zvyšování a zajišťování dostatečných výdajů na výzkum a vývoj v podnikatelském sektoru	Výše výdajů na výzkum a vývoj v podnikatelském sektoru	stagnace → růst ↑	růst ↑	– zlepšování podmínek pro výzkum, vývoj a inovace v soukromých podnicích – tvorba nových obchodních a pracovních příležitostí – uplatňování nových technologií, efektivnější nakládání se zdroji – zvýšení konkurenceschopnosti podniků	– nepříznivé nastavení programů podpory z EU na podporu podnikatelského výzkumu, vývoje a inovací realizovaných v Praze – ukazatel je vysoce závislý na hospodářském cyklu
i.08.3.07	Zvyšování celkových výdajů na výzkum a vývoj	Výše výdajů na výzkum a vývoj	stagnace → růst ↑	růst ↑	– více peněz na výzkum a vývoj	– s rostoucím objemem finančních prostředků zatím neroste kvalita výstupů
i.08.3.08	Zvyšování počtu úvazku výzkumných pracovníků	Počet úvazků výzkumných pracovníků	stagnace → růst ↑	růst ↑	– tvorba pracovních míst ve výzkumu, vývoji a inovacích, příchod talentů do výzkumné, vývojové a inovační sféry – dostatečné personální kapacity pro naplňování výzkumných úkolů	– s rostoucím objemem finančních prostředků zatím neroste kvalita výstupů
09	SOCIÁLNĚ SOLIDÁRNÍ A SOUDRŽNÉ MĚSTO					
09.3	Sociální inkluze a podpora rodiny					
i.09.3.02	Snížování, či alespoň udržení nízkého počtu sociálně vyloučených lokalit	Počet sociálně a ekonomicky vyloučených lokalit	pokles ↓	nelze	– podmíněným a nejdůležitějším efektem je snížení chudoby obyvatel v dané oblasti – ekonomické výhody – pozitivní transformace sociálně vyloučené oblasti vede ke zvýšení její atraktivity, přílivu obyvatel a snížení nákladů města do oblasti bezpečnosti a údržby – vyšší sociální soudržnost, nižší kriminalita a méně konfliktů – menší tendence podporovat politické strany a hnutí s nekoncepčním a zavádějícím (populistickým) programem	– hlavním jevem je ovšem dále rostoucí chudoba místních obyvatel, tudíž i snížení jejich kvality života – nejčastějším negativním dopadem vyloučených oblastí je zvýšená kriminalita a s tím spojené výdaje na bezpečnost, negativní mobilita obyvatel, zvýšené výdaje na sociální služby
i.09.3.04	Zvyšování ekonomické aktivity seniorů	Podíl ekonomicky aktivních obyvatel starších 60 let	růst ↑	růst ↑	– vyšší příjmy do ekonomiky – vyšší soběstačnost seniorů	–
09.4	Důstojná práce a snížení příjmové nerovnosti					
i.09.4.01	Zajiřování dostatku pracovních příležitostí – profesně diferencovaných pracovních míst – pro znevýhodněné skupiny obyvatel	Počet osob v kategorii zdravotně postižených evidovaných úřady práce	pokles ↓	pokles ↓	– růst pracovních příležitostí pro znevýhodněné skupiny obyvatel	–
i.09.4.02	Snížování rozsahu dlouhodobé nezaměstnanosti	Počet dlouhodobě nezaměstnaných	pokles ↓	pokles ↓	– nízký počet dlouhodobě nezaměstnaných – růst konkurence na trhu práce	–
i.09.4.03	Zlepšování českého trhu práce zvýšením míry flexibility (zkrácené úvazky, práce z domova aj.), současně snižování nedobrovolné flexibility vlivem technologického pokroku (robotizace aj.)	Podíl sebezaměstnaných (zaměstnavatelé, osoby pracující na vlastní účet, pomáhající rodinní příslušníci)	stagnace →	růst ↑	–	– ukončení činnosti i dříve prosperujících a kvalitních mikrofirem/podnikajících osob – zvýšení počtu uchazečů o zaměstnání – pokles kupní síly
i.09.4.04	Snížování podílu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením	Podíl osob ohrožených příjmovou chudobou nebo sociálním vyloučením	pokles ↓	stagnace →	– snižuje se podíl obyvatel v domácnostech s relativně nízkými příjmy relativně vůči jejich mediánu a podíl obyvatel, kteří si nemohou dovolit základní materiální potřeby	– některé negativní jevy spojené s příjmovou chudobou a materiální deprivací se nedaří eliminovat, případně narůstají
i.09.4.05	Snížování příjmové nerovnosti	Giniho koeficient celkových čistých příjmů	pokles ↓	nelze	– nízká příjmová nerovnost je důležitá pro provázání rozvoje celkové ekonomiky s kvalitou života všech obyvatel – v důsledku dochází ke snížení některých negativních společenských jevů, vytváří se dlouhodobě stabilní prostředí pro rozvoj – do jisté míry zvýšení celkové efektivity místní ekonomiky	– i když tomu česká data neodpovídají, zvyšování nerovnosti ve významných světových ekonomikách je vnímáno jako hrozba snížení identifikace obyvatel s ekonomickým a politickým systémem
i.09.4.06	Snížování rozdílu mezi mzdami žen a mužů (gender pay gap)	Procentuální rozdíl mediánu mezd žen a mužů (gender pay gap)	pokles ↓	pokles ↓	– rovnoměrné odměňování a snižování rozdílů v platech žen a mužů je kromě společenské spravedlnosti důležité také pro efektivnější párování mezi pracovním místem a zaměstnancem, které působí na dlouhodobou ekonomickou efektivitu	– i když klesá, tak se hodnota pohybuje pod průměrem evropských zemí, hrozí proto společenské a ekonomické zaostávání za regiony, které se podle indikátoru rychleji zlepšují

	cíl UR	indikátor	žádoucí trend	dlouhodobý trend	pozitiva	negativa
10	KVALITNÍ A TRANSPARENTNÍ VEŘEJNÁ SPRÁVA					
10.1	Odbornost, kompetentnost a odpovědnost veřejné správy					
i.10.1.05	Zvyšování počtu městských částí, pravidelně vyhodnocujících naplňování cílů jejich strategických plánů rozvoje ve vazbě na rozpočet	Počet pražských městských částí, pravidelně vyhodnocujících naplňování cílů jejich strategických plánů rozvoje ve vazbě na rozpočet	růst ↑	růst ↑	– rostoucí počet městských částí (MČ) s jasným plánem budoucího rozvoje a definovanými oblastmi strategických investic má za důsledek růst transparentnosti a efektivity při nakládání s veřejnými prostředky ze strany MČ a zvýšení kontinuity správy MČ	– počet pražských městských částí (MČ), které mají aktuální a pravidelně vyhodnocovaný strategický plán rozvoje, roste jen velmi pomalu, i přes setrvalý růst má takový plán jen 11 z 57 pražských MČ (necelých 20 %)
10.2	Inovativní přístup, efektivnost a otevřenost veřejné správy					
i.10.2.06	Zvyšování celkového počtu vydaných stavebních povolení a ohlášení	Celkový počet vydaných stavebních povolení a ohlášení	růst ↑	pokles ↓	–	– pomalá realizace bytové i nebytové výstavby, dodávání nižších počtů bytů na realitní trh, omezení pro ekonomickou aktivitu – dlouhé procesy řešení stavebních povolení způsobují, že je jich vydáno málo a dynamika výstavby stagnuje
10.3	Efektivní hospodaření s veřejnými prostředky a majetkem					
i.10.3.01	Soustředění strategicky významného majetku do vlastnictví města a jeho efektivní využívání	Výnos z pronájmu dlouhodobého hmotného majetku ve vlastnictví města	růst ↑	pokles ↓	– v posledních letech rostou nedaňové příjmy z vlastní činnosti, které směřují do rozpočtu města – zlepšuje se nakládání Prahy s dlouhodobým hmotným majetkem	– hodnota výnosů z pronájmu dlouhodobého majetku města roste teprve od roku 2015 a celkově se jen blíží k hodnotám z let 2010–2012
i.10.3.02	Soustředění strategicky významného majetku do vlastnictví města a jeho efektivní využívání	Výnos z prodeje dlouhodobého hmotného majetku města ve vztahu k jeho objemu	pokles ↓	pokles ↓	– pokles výnosů z prodeje dlouhodobého hmotného majetku v posledních letech umožňuje tento majetek aktivně využívat pro podporu rozvoje města, pro stavbu klíčové infrastruktury nebo pro zvyšování svých finančních příjmů (např. pronájmy)	–
i.10.3.03	Soustředění strategicky významných pozemků do vlastnictví města a jejich efektivní využívání	Podíl vlastnictví Magistrátu hl. m. Prahy a městských částí v transformačních plochách ÚAP	růst ↑	nelze	–	– nevýhodná pozice města při formulování podmínek budoucí zástavby – malý prostor pro uplatňování záměrů města a záměrů ve veřejném zájmu
i.10.3.04	Zvyšování podílu investic ve vybraných politikách vůči běžným výdajům	Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích města	stagnace → růst ↑	pokles ↓	–	– upadající stav městských amenit – zhoršení městské infrastruktury – stagnace stavebnictví
i.10.3.05	Zvyšování míry e-governmentu	E-government index	růst ↑	nelze	–	–
c.10.3.06	Zvyšování objemu projektově řízených investic	–	nelze	nelze	–	–
11	SPOKOJENOST A ANGAŽOVANOST OBYVATEL					
11.1	Zapojení obyvatel do rozvoje města					
i.11.1.01	Zvyšování podílu politicky aktivního obyvatelstva	Míra volební účasti ve volbách do zastupitelstev obcí	růst ↑	růst ↑	– politická angažovanost obyvatel může přinést lepší výsledky při participativním plánování rozvoje města	–

4.2.1 Naplňování cílů udržitelného rozvoje v knize 400

IPR Praha 2020

	cíl UR	indikátor	žádoucí trend	dlouhodobý trend	pozitiva	negativa
02	KVALITNÍ SLOŽKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ					
02.1	Efektivní hospodaření se zdroji					
i.02.1.10	Revitalizace brownfieldů a území se starými zátěžemi	Rozloha nevyužívaných a devastovaných území – brownfieldů	růst ↑	nelze	– plocha devastovaných území se zmenšuje, častěji jsou pro novou výstavbu jsou využívána devastovaná území - brownfieldy, zatím nelze datově podložit	–
03	VYVÁŽENÉ PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ MĚSTA					
03.1	Vyvážený rozvoj vystavěného prostředí města					
i.03.1.04	Podpora rozvoje centrálních, případně jiných strategicky významných částí města (využití ploch k obnově) v souladu s principy města krátkých vzdáleností	Rozloha transformačních ploch ÚAP v širším centru města	stagnace → pokles ↓	růst ↑	–	– snížení prostupnosti města, vznik enkláv bez sociální kontroly – nepřímý důsledek snížení bezpečnosti a příznivé podmínky pro sociálně patologické jevy a šíření chorob
05	ATRAKTIVNÍ A KONKURENCESCHOPNÉ MĚSTO					
05.1	Příznivé podnikatelské prostředí					
i.05.1.01	Zkrácení času pro získání stavebního povolení	Délka trvání získání stavebního povolení při spojeném územním a stavebním řízení	pokles ↓	stagnace →	– délka trvání stavebních procesů, která je srovnatelně dlouhá v porovnání s okolními zeměmi, zvyšuje konkurenceschopnost ČR	– dlouhá doba vydání stavebního povolení a nepředvídatelnost celého procesu vede k pomalé realizaci bytové i nebytové výstavby, k dodávání nižších počtů bytů na realitní trh a představuje významné omezení ekonomické aktivity i konkurenceschopnosti města
i.05.1.02	Zvyšování přímých zahraničních investic	Výše přímých zahraničních investic	růst ↑	růst ↑	– atraktivita města pro zahraniční investory (a to jak pro nové příchozí, tak pro stávající k reinvesticím) – rozvoj ekonomiky města a pracovních příležitostí	–
i.05.1.03	Zlepšování pozice ČR v žebříčku Ease of Doing Business	Pořadí ČR v monitoringu atraktivity podnikatelského prostředí	stagnace → pokles ↓	pokles ↓	– snadnější zakládání a rozvoj podniků – lepší podmínky pro podnikání – větší atraktivita ČR i Prahy pro zahraniční investory – větší potenciál růstu a rozvoje ekonomiky – větší potenciál růstu životní úrovně	– po roce 2017 dochází k mírnému zhoršování pozice ČR, to v dlouhodobém horizontu může vést ke snížení potenciálu růstu a rozvoje ekonomiky
i.05.1.04	Mírné každoroční zvyšování počtu nově vzniklých ekonomických subjektů	Počet nově vzniklých ekonomických subjektů se sídlem v Praze	stagnace → růst ↑	růst ↑	– nárůst atraktivity Prahy pro podnikání – ukazatel robustnosti, resp. odolnosti pražské ekonomiky	– otázka rozsahu tzv. “fiktivních sídel” či “prázdných schránek”
i.05.1.05	Zlepšování a podpora příznivých podmínek pro vznik nových podniků	Čistý přírůstek v populaci firem	růst ↑	pokles ↓	–	– dlouhodobý úbytek firem z pražské ekonomiky by mohl především vést k úbytku pracovních míst, tudíž i ke zhoršení kvality života obyvatel. Ti by z důvodu ztráty zaměstnání měli méně peněz na útratu za zboží a služby podniků, které do té doby v Praze zůstávaly, což by vedlo k dalšímu, tentokrát nechtěnému odchodu firem z pražského trhu a následně i ke zpomalení celé ekonomiky
05.2	Podpora inovace a konkurenceschopnosti					
i.05.2.01	Zvyšování počtu firem se zjištěnou ekonomickou aktivitou ve znalostně intenzivních odvětvích zpracovatelského průmyslu a služeb	Počet firem se zjištěnou ekonomickou aktivitou ve znalostně intenzivních odvětvích zpracovatelského průmyslu a služeb se sídlem v Praze	stagnace → růst ↑	růst ↑	– postupná proměna odvětvové struktury Prahy ve prospěch znalostně/technologicky náročnějších odvětví tj. odvětví s vyšší produktivitou práce a vyšší přidanou hodnotou a zaměstnávajících kvalifikovanou pracovní sílu	–
i.05.2.02	Zvyšování počtu nově vzniklých ekonomických subjektů s hlavní činností spadající do znalostně intenzivních, resp. technologicky náročných odvětví	Počet nově vzniklých ekonomických subjektů s hlavní činností spadající do znalostně intenzivních, resp. technologicky náročných odvětví se sídlem v Praze	stagnace → růst ↑	růst ↑	– postupná proměna odvětvové struktury Prahy ve prospěch znalostně/technologicky náročnějších odvětví, tj. odvětví s vyšší produktivitou práce a vyšší přidanou hodnotou a zaměstnávajících kvalifikovanou pracovní sílu	–

4.2.1 POZITIVA PLYNOUCÍ Z NAPLŇOVÁNÍ CÍLŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Oblast 02 Kvalitní složky životního prostředí

i.02.1.10 → Zvyšuje se rozloha znovu využívaných devastovaných území, brownfieldů, jako důsledek naplňování zastavitelných pozemků v centru a v širším centru. Revitalizace brownfieldů vrací život do opuštěných a průmyslových míst Prahy.

Oblast 03 Vyvážené prostorové uspořádání města

i.03.1.05 / i.03.1.07 → Dochází sice k pomalé, ale postupné recyklaci transformačních území. Proces obohacuje město o nové struktury a využití, zvyšuje se prostupnost území. Orientace investorů na transformační plochy současně chrání nezastavěné plochy ve volné krajině.

Oblast 05 Atraktivní a konkurenceschopné město

i.05.1.02 / i.05.1.03 / i.05.1.04 / i.05.2.05 / i.05.2.06 / i.05.2.07 → Rozvoj ekonomiky města a pracovních příležitostí, snadnější zakládání a rozvoj podniků a celkově zlepšující se podmínky pro podnikání jsou atraktivní faktory pro zahraniční investory (a to jak pro nově příchozí, tak pro stávající) k reinvesticím. Město je více konkurenceschopné a v důsledku atraktivní pro etablované nadnárodní společnosti i pro kongresový průmysl a v oblasti turistického ruchu pro více sofistikované a bonitní návštěvníky, prodlužuje se turistická sezóna.

i.05.2.01 / i.05.2.02 / i.05.2.03 → Probíhá postupná proměna odvětvové struktury Prahy ve prospěch znalostně/technologicky náročnějších odvětví, tj. odvětví s vyšší produktivitou práce a vyšší přidanou hodnotou, zaměstnávající kvalifikovanou pracovní sílu. V důsledku se zvyšuje stabilita a odolnost pražské ekonomiky a finanční příjmy městské samosprávy z daní.

i.05.3.02 / i.05.3.03 / i.05.3.04 → S vyšší mírou inovací v podnikatelském sektoru v posledních letech stoupá i produktivita práce, tím i platy zaměstnanců a příjmy podnikatelů. To je spojeno s růstem průměrné výše platů Pražanů a celkovým růstem životní úrovně obyvatel města. Pozitivní dopad celkového stavu ekonomiky na zaměstnance má přímý vliv na kvalitu většiny aspektů jejich života.

Oblast 08 Vzdělané a inovativní město

i.08.2.02 / i.08.2.03 / i.08.2.04 → Příznivé podnikatelské prostředí je spojeno s nízkou nezaměstnaností obyvatel Prahy,

která platí pro všechny věkové skupiny. Snížení počtu osob s ukončeným základním vzděláním a bez vzdělání pomáhá ke zvyšování míry zaměstnanosti a přispívá ke snižování chudoby. Důležité je brzké zapojení absolventů do pracovního procesu po ukončení vzdělání, což jim umožňuje osvojit si pracovní návyky a vytvoří dobrý základ pro osobní růst.

i.08.3.04 / i.08.3.05 / i.08.3.06 / i.08.3.07 / i.08.3.08 → Zlepšují se podmínky pro výzkum, vývoj a inovace v soukromých podnicích, tj. tvorba nových obchodních a pracovních příležitostí, uplatňování nových technologií, efektivnější nakládání se zdroji, zvýšení konkurenceschopnosti podniků, příznivá pozice podnikového výzkumu a vývoje v Praze v hierarchii nadnárodních firem. Příznivý vliv má stabilní makroekonomická politika ČR, příznivá a transparentní legislativa ČR stimulující podniky k vyšší inovační aktivitě. Podniky jsou ochotny nést vysoké náklady a rizika spojená se zaváděním inovací, což vytváří nové obchodní a pracovní příležitosti, uplatnění nových technologií a efektivnější nakládání se zdroji. Celkově se zvyšuje konkurenceschopnost podniků.

Oblast 09 Sociálně solidární a soudržné město

i.09.4.01 / i.09.4.02 → Nízký počet dlouhodobě nezaměstnaných a vyšší zapojení osob zdravotně handicapovaných do pracovního procesu má příznivý vliv na osobní spokojenost obyvatel. Vedlejším produktem je růst konkurence na trhu práce.

i.09.4.05 / i.09.4.06 →Nízká příjmová nerovnost je důležitá pro provázání rozvoje celkové ekonomiky s kvalitou života všech obyvatel. Rovnoměrné odměňování a snižování rozdílů v platech žen a mužů je kromě společenské spravedlnosti důležité také pro lepší fungování pracovního trhu, které příznivě působí na dlouhodobou ekonomickou efektivitu. V důsledku dochází ke snížení některých negativních společenských jevů, vytváří se dlouhodobě stabilní prostředí pro rozvoj.

Oblast 10 Kvalitní a transparentní veřejná správa

i.10.3.02 → Soustředění dlouhodobého hmotného majetku města ve svém vlastnictví umožňuje tento majetek dlouhodobě aktivně využívat pro podporu rozvoje, pro stavbu klíčové infrastruktury nebo pro zvyšování finančních příjmů (např. díky pronájům).

Oblast 11 Spokojenost a angažovanost obyvatel

Vzhledem k nedostatku dat u indikátorů souvisejících s knihou 400 nelze pro ÚAP 2020 definovat klíčová pozitiva oblasti.

4.2.2 NEGATIVA PLYNOUCÍ Z NENAPLŇOVÁNÍ CÍLŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Oblast 02 Kvalitní složky životního prostředí

i.02.1.10 → Rozloha nevyužívaných a devastovaných území, brownfieldů, ve vystavěném prostředí města je lokálně poměrně rozsáhlá, což vede k přítomnosti neprostupných ploch, které musejí obyvatelé Prahy objíždět a obcházet.

Oblast 03 Vyvážené prostorové uspořádání města

i.03.1.04 → Transformační plochy v centrální oblasti města neubývají, spíše mírně přibývají. Obzvláště v centru města jde o negativní jev. Vznikající enklávy bez sociální kontroly jsou bariérou a v důsledku snižují bezpečnost a vytvářejí příznivé podmínky pro sociálněpatologické jevy.

Oblast 05 Atraktivní a konkurenceschopné město

i.05.1.01 → Dlouhá doba procesu od záměru k vydání stavebního povolení a nepředvídatelnost celého procesu vede k pomalé realizaci bytové i nebytové výstavby. V důsledku způsobuje významné omezení ekonomické aktivity i konkurenceschopnosti města. To mimo jiné způsobuje, že je dodáváno nižší množství bytů na realitní trh, což má nepříznivé dopady na růst cen.

i.05.2.04 → Míra inovací mírně klesá, což z dlouhodobého pohledu přispívá ke zpomalení růstu produktivity práce. Ačkoliv tento jev nemusí přímo vést ke snižování platů, životní úroveň obyvatel klesá ve srovnání s regiony, kde se inovace daří podporovat lépe a kde produktivita práce roste rychleji.

i.05.3.03 / i.05.3.05 / i.05.3.06 → Setrvávají problémy na trhu práce, způsobené zvyšující se dojíždkou i vyjíždkou za prací z i do Středočeského kraje a nízkým počtem dosažitelných uchazečů o zaměstnání. Jev způsobuje částečný pokles ekonomické výkonnosti Prahy v činnostech zajišťovaných mimopražskou pracovní silou a dílčí pokles výdajů alokovaných v Praze dojíždějícími osobami.

Oblast 08 Vzdělané a inovativní město

i.08.2.05 → Výdaje na výzkum a vývoj nerostou, jak by bylo potřeba. Většina výdajů na výzkum a vývoj (VaV) jde do spotřeby (mezd). Výše výdajů na VaV je závislá na čerpání prostředků na podporu výzkumu, vývoje a inovací z fondů EU, kde jsou ukazatele svázány s finančními vstupy, aniž by dostatečně zohledňovaly kvalitu výstupů.

i.08.3.01 / i.08.3.02 / i.08.3.03 → Pokles dovedností, schopností a vědomostí 15letých žáků, o nichž se předpokládá, že budou nezbytné pro zapojení mladých lidí do budoucího reálného konkurenčního prostředí, dalšího vzdělávání a trhu práce. Pokles je varováním, že mladí lidé nevstoupí na trh práce úspěšně a mohou zatížit sociální systém.

Oblast 09 Sociálně solidární a soudržné město

i.09.4.03 / i.09.4.04 → Z trhu práce vyšší měrou odcházejí osoby pracující na vlastní účet nebo zaměstnávající rodinné příslušníky, stagnuje počet osob ohrožených příjmovou chudobou nebo sociálním vyloučením. V důsledku končí činnosti i dříve prosperujících a kvalitních mikrofirem / podnikajících osob; zvyšuje se počet uchazečů o zaměstnání. Některé negativní jevy spojené s příjmovou chudobou a materiální deprivací se nedaří eliminovat. Produktem jevu je pokles kupní síly.

Oblast 10 Kvalitní a transparentní veřejná správa

i.10.1.05 → Dlouhodobě se nedaří výrazně zvýšit počet pražských městských částí (MČ), které mají aktuální a pravidelně vyhodnocovaný strategický plán rozvoje. V důsledku se nedaří zvýšit transparentnost řízení MČ a identifikaci jejich rozvojových a investičních priorit klíčových pro zlepšení kvality života v nich.

i.10.2.06 → Dlouhé procesy povolování staveb od záměru k vydání stavebního povolení způsobuje, že povolení je vydáno málo a dynamika výstavby stagnuje. Ustrnutí podmínek, které právní prostředí ČR nastavuje pro povolovací procesy, brání rozvoji i přirozenému obnovování města, odrazuje potenciální investory, zejména zahraniční, kteří mají možnost srovnání a možnost výběru. Důsledkem je významné omezení ekonomické aktivity i konkurenceschopnosti ČR a Prahy, což snižuje možnost kvalitních a zajímavých projektů včetně zahraničních. V důsledku Praha dlouhodobě absentuje na mapě současné světové architektury

i.10.3.01 → Klesající či stagnující hodnota výnosů z pronájmů dlouhodobého hmotného majetku Prahy je dlouhodobě neudržitelná. Finance v důsledku chybí jak na péči o majetek města, tak na jeho další rozvoj.

i.10.3.04 → Snižující se podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích města poukazuje na ojedinělou realizaci významných investic. Tento trend pokračuje i v rozpočtovém výhledu a je v nesouladu s velkorysími investičními záměry města.

Oblast 11 Spokojenost a angažovanost obyvatel

Vzhledem k nedostatku dat u indikátorů souvisejících s knihou 400 nelze pro ÚAP 2020 definovat klíčová negativa oblasti.

- • •

P.01 Oblasti a indikátory hodnocení transformačních ploch

IPR Praha 2020 / data: IPR Praha 2020

oblast	indikátor	definice indikátoru	hodnocení indikátoru na základě
Městská atraktivita	Umístění ve vztahu k centru města	umístění v prstencích města (strukturální charakteristika)	plošného průniku s prstenci města, které představují strukturální charakteristiku; hodnotí se blízkost centru města
	Rozmanitost využití v sousedství	sousedství ploch včetně bufferu 100m s lokalitami s nejvyšší hodnotou Simpsonova indexu	plošného průniku s lokalitami s vysokou rozmanitostí využití definovaných v knize 300, hodnotí se četnost 10 - 12 kategorií využití; cílem je dobré zapojení do stávající městské struktury
	Současné zastavění	podíl zastavěných pozemků v katastru nemovitostí	plošného průniku se zastavěnými pozemky, hodnotí se druh pozemku „zastavěná plocha a nádvoří“; cílem je recyklace již zastavěného území
	Současné využití území	podíl ploch aktivně využívaných	plošného průniku s plochami současného stavu využití území: bydlení, občanského vybavení, sportu, služeb, produkce; cílem upřednostnit území, které je aktivně využíváno
	Památkové hodnoty	podíl pozemků se statusem památkové ochrany	plošného průniku s pozemky památkové ochrany; hodnotí se existence památkové rezervace, památkové zóny a NKP; cílem je ochránit hodnotné stavby před retardací, najít pro ně nové využití
	Aktivita v území	podíl pozemků s územním rozhodnutím, která nejsou dosud realizována	plošného průniku s plochou vydaných územních rozhodnutí; jde o svědectví, že o území je zájem a je pro město nebo pro investory zajímavé a důležité
Krajinná atraktivita	Atraktivita reliéfu	podíl (kompozičně důležitých) hlavních a vedlejších svahů	plošného průniku s kompozičně důležitými svahy definovaných v knize 100; hodnotí se atraktivita výhledů a krajinařská zajímavost území
	Ochrana přírody a krajiny	podíl pozemků s CHKO, ZCHU, VKP, Natura 2000	plošného průniku s CHKO, ZCHU, VKP, Natura 2000; hodnotí se existence přírodně hodnotných prvků
	Současné využití území	podíl stabilních kategorií vegetace	plošného průniku s plochami současného stavu využití území: park, parkově upravená plocha, hřbitov, les, travnaté a nelesní porosty, ovocný sad, louka; cílem upřednostnit území, které má krajinný charakter
		existence vodního prvku	hodnotí se prostá existence vodního prvku; cílem je upřednostnit taková území

oblast	indikátor	definice indikátoru	hodnocení indikátoru na základě
Krajinná atraktivita	Katastr nemovitostí	podíl pozemků s vymezením PUPFL a ZPF	plošného průniku s plochami PUPFL a ZPF; cílem je upřednostnit území právně evidované pro les nebo zemědělskou půdu
	Krajinná infrastruktura	podíl pozemků územního systému ekologické stability	plošného průniku s ÚSES vyjma interakčních prvků; cílem je stabilizovat krajinnou infrastrukturu
	Deficit parků	podíl pozemků včetně bufferu 100m s největším deficitem parků	plošného průniiku s plochami s největším deficitem parků definovaných v knize 100; cílem je upřednostnit nový park v lokalitě, kde parky chybí
	Potenciální množství uživatelů (budoucího parku)	počet obyvatel žijících v ploše včetně bufferu 500m	nejvyššího počtu obyvatel v docházkové vzdálenosti; cílem je zajistit vysokou návštěvnost budoucího parku, což znamená zhodnocení investic na jeho vybudování
Vlastnické vztahy	Rozdrobenost	počet vlastnických subjektů v poměru k počtu pozemků	nejnižší poměr počtu pozemků k počtu vlastníků, což předpokládá nejmenší komplikace při vypořádání majetkoprávních vztahů
	Přímé vlastnictví veřejnými subjekty	podíl pozemků ve vlastnictví města a jím ovládaných subjektů	plošného průniku s pozemky vlastněnými Prahou, městskými částmi a ovládanými organizacemi; předpokládá se nejlepší pozice pro nastavování podmínek transformace a následné kontroly
	Vlastnictví veřejnými subjekty relativně snadno dosažitelné	podíl pozemků ve vlastnictví ČR a jí ovládaných subjektů	plošného průniku s pozemky vlastněnými státem a ovládanými organizacemi; předpokládá se nejlepší možnost koupě pozemků či dobrá pozice pro nastavování podmínek transformace a následné kontroly
Zatížení vybranými limity	Riziko povodňové	podíl pozemků v aktivní zóně záplavových území	plošného průniku s pozemky ohroženými povodní; kladně se hodnotí se nulová nebo nízké % ohrožených pozemků; riziko představuje blok pro tvorbiu města
	Riziko kontaminace z bývalého brownfieldu	počet pozemků se starými zátěžemi	počtu pozemků s evidovanými starými zátěžemi; kladně se hodnotí nulová existence; riziko představuje finanční zázěž
	Riziko legislativní bariéry	podíl pozemků se stavební uzávěrou	počtu pozemků s vyhlášenými stavebními uzávěrami - pro dopravní stavby, pro velká rozvojová území v územním plánu; kladně se hodnotí nulová existence; riziko představuje velké komplikace s malou možností aktivního ovlivnění

oblast	indikátor	definice indikátoru	hodnocení indikátoru na základě
Dostupnost technické infrastruktury	Čištění odpadních vod	průmět s povodím s přetíženou kapacitou pobočných ČOV	plošného průniku; kladně se hodnotí nulový nebo minimální průnik; riziko představuje vysokou finanční zátěž
	Kanalizace	průmět s oblastí bez kanalizace	
	Vodovodní síť	průmět s oblastí bez napojení na vodovodní síť	
Dostupnost kolejovou PID	Metro	počet stanic metra v ploše včetně bufferu 500m	počtu stanic metra v docházkové vzdálenosti; hodnotí se prostá existence 1 nebo 2 (a více stanic); cílem je dobré napojení na centrum města prostředky veřejné kapacitní dopravy
	Tramvaj	počet tramvajových zastávek v ploše včetně bufferu 100m; trestné hodnocení v přetížených úsecích	počtu zastávek tramvaje v docházkové vzdálenosti; hodnotí se prostá existence 1 nebo více zastávek; trestné hodnocení v přetížených úsecích; cílem je dobré napojení na centrum města prostředky veřejné kapacitní dopravy
	Příměstská železnice	počet vlakových zastávek v ploše včetně bufferu 500m	počtu stanic metra v docházkové vzdálenosti; hodnotí se prostá existence 1 nebo 2 (a více stanic); cílem je dobré napojení na centrum města prostředky veřejné kapacitní dopravy

P.02 Vyhodnocení transformačních ploch

IPR Praha 2020 / data: IPR Praha 2020

č.	název	rozloha (ha)	stávající charakter	městská atraktivita	krajinná atraktivita	vlastnické vztahy	zatížení vybranými limity	dostupnost TI	dostupnost kolejovou PID
T01	Motol	206,5	krajina ve městě	0,8	4,2	4,0	4,0	6,0	5,3
T02	Čihadla	120,0	krajina ve městě	2,9	4,2	3,6	5,0	6,0	3,7
T03	Vysočany - Vysočanská	112,3	město	5,0	2,3	2,0	4,0	6,0	5,7
T04	Holešovice - Bubny	111,9	město	5,2	2,3	4,8	2,0	6,0	5,7
T05	Vysočany - Kolbenova	110,2	město	5,0	2,6	2,0	3,0	2,0	4,0
T06	Máchalka - Klíčov	101,3	krajina ve městě	3,1	4,2	6,0	3,0	2,0	3,7
T07	Troja - Pelc Tyrolka	101,0	krajina ve městě	3,4	2,9	4,0	1,3	6,0	4,7
T08	Bohdalec	92,7	město	2,9	2,6	4,8	3,0	4,0	2,0
T09	Za dráhou	89,7	krajina ve městě	2,6	2,5	4,0	6,0	6,0	2,0
T10	Trojské svahy	82,8	krajina ve městě	1,6	4,6	4,8	6,0	4,0	2,7
T11	Trojmezí	71,9	krajina ve městě	2,9	4,6	2,8	6,0	6,0	0,0
T12	Slatina	67,1	krajina ve městě	1,3	2,0	3,2	3,0	0,0	0,0
T13	Belárie	59,7	město	5,0	2,8	4,0	4,0	6,0	3,7
T14	V Korytech	58,0	město	3,7	2,3	2,8	6,0	4,0	5,7
T15	Nákladové nádraží Žižkov	57,8	město	5,5	1,2	2,8	4,0	6,0	4,0
T16	Rokytká	54,3	krajina ve městě	0,8	3,7	4,8	4,0	6,0	1,7
T17	Letňany I.	52,8	město	2,1	2,0	1,6	5,0	6,0	1,7
T18	Zličín II	52,0	město	3,4	1,2	2,0	5,0	2,0	3,3
T19	Limuzská	48,0	město	3,4	1,8	1,6	5,0	6,0	4,0
T20	Košíře	46,3	krajina ve městě	1,8	4,2	2,8	5,0	6,0	4,7
T21	Bohdalec - Slatiny	46,3	krajina ve městě	1,8	1,5	2,4	4,0	4,0	1,7
T22	Skleníky - Radotín	44,8	město	2,1	1,1	4,0	2,0	2,0	0,0

č.	název	rozloha (ha)	stávající charakter	městská atraktivita	krajinná atraktivita	vlastnické vztahy	zatížení vybranými limity	dostupnost TI	dostupnost kolejovou PID
T23	Smíchovské nádraží	43,9	město	5,2	0,9	2,8	4,3	6,0	4,7
T24	Skalka	39,6	krajina ve městě	2,3	4,6	1,6	6,0	6,0	1,0
T25	Jinonice	38,7	město	4,2	0,9	3,6	5,0	6,0	5,7
T26	Novodvorská	37,0	město	2,6	1,8	2,8	5,0	6,0	0,0
T27	Ruzyně I	36,6	město	5,0	0,6	1,6	5,0	6,0	1,7
T28	Vídeňská - Zálesí	36,6	město	2,1	1,1	1,2	5,0	6,0	3,3
T29	U Stavoservisu	35,6	město	2,6	0,5	4,0	6,0	6,0	3,7
T30	Čísařský ostrov	35,1	krajina ve městě	1,6	1,5	5,2	4,0	6,0	3,3
T31	Pramenná	34,9	město	1,8	1,1	2,8	3,0	6,0	0,0
T32	Pankrác	34,6	město	4,4	1,5	2,8	5,0	6,0	2,0
T33	Opatov	33,3	město	0,8	1,4	3,2	6,0	6,0	2,0
T34	Zličín I	32,8	město	3,4	2,0	2,8	5,0	6,0	1,7
T35	Libeňský most	32,3	město	5,5	1,8	3,2	3,0	6,0	4,0
T36	Pivovar Braník - Ledárny	28,7	město	4,2	1,2	2,8	5,0	6,0	3,7
T37	Nový Sedlec	28,4	krajina ve městě	0,5	3,1	2,0	6,0	6,0	1,7
T38	Skládka Chabry	26,8	krajina ve městě	0,3	1,7	2,0	6,0	6,0	0,0
T39	Suchdol - zahrádky	26,6	krajina ve městě	0,5	1,8	2,8	6,0	2,0	0,0
T40	Skládka Libuš	26,4	krajina ve městě	0,3	2,0	4,0	4,0	4,0	0,0
T41	Klíčov	25,9	město	1,3	1,5	3,2	6,0	6,0	2,0
T42	Hořejší rybník	25,8	krajina ve městě	1,6	2,9	2,8	4,0	6,0	3,7
T43	Rohanské nábřeží	23,0	město	4,4	2,3	5,2	3,0	6,0	2,0

č.	název	rozloha (ha)	stávající charakter	městská atraktivita	krajinná atraktivita	vlastnické vztahy	zatížení vybranými limity	dostupnost TI	dostupnost kolejovou PID
T44	Rohanský ostrov	22,9	krajina ve městě	3,7	1,4	4,8	3,0	6,0	4,0
T45	Prosecké skály	22,1	krajina ve městě	1,6	3,7	3,2	6,0	6,0	1,7
T46	Podbělohorská	21,8	krajina ve městě	1,6	2,8	2,8	6,0	6,0	1,7
T47	Milíčovská výsypka	21,4	krajina ve městě	0,0	2,3	2,8	6,0	6,0	1,7
T48	Na Knížce	21,1	krajina ve městě	1,6	1,8	6,0	5,0	2,0	0,0
T49	Rožtyly	20,7	město	0,8	0,6	4,0	6,0	6,0	2,0
T50	V Náklích - Sádky	20,6	město	1,0	1,1	2,8	4,0	6,0	2,0
T51	Skleníky - Chuchle	20,6	město	0,5	1,4	2,0	3,0	2,0	1,7
T52	Veleslavín	20,1	krajina ve městě	0,8	3,7	3,2	5,0	4,0	4,7
T53	U Sluncové - Plynojem	19,5	město	4,7	2,0	4,0	6,0	6,0	3,0
T54	Satalice	19,1	město	1,6	1,2	2,4	6,0	4,0	1,7
T55	Komořanská	18,2	město	1,6	1,7	2,0	6,0	4,0	3,0
T56	Červený mlýn	18,1	město	1,6	2,8	2,8	5,0	2,0	0,0
T57	Kazín	15,6	město	1,3	0,0	2,8	6,0	4,0	0,0
T58	U Záběhlického zámku	15,6	krajina ve městě	0,8	1,4	6,0	6,0	6,0	0,0
T59	Točná	15,3	krajina ve městě	0,5	1,4	4,0	6,0	4,0	0,0
T60	Jiviny	15,0	město	3,7	2,0	3,2	6,0	6,0	0,0
T61	Papírenská	15,0	město	6,0	0,5	4,0	3,3	6,0	1,7
T62	Františka Diviše	14,7	město	5,0	1,2	2,0	6,0	4,0	1,7
T63	Svépravice	14,7	krajina ve městě	1,0	2,0	1,6	6,0	6,0	0,0
T64	Habrová	14,6	krajina ve městě	1,8	2,9	3,2	6,0	6,0	1,7
T65	Branické údolí	14,5	město	2,1	2,5	2,0	5,0	6,0	1,7

č.	název	rozloha (ha)	stávající charakter	městská atraktivita	krajinná atraktivita	vlastnické vztahy	zatížení vybranými limity	dostupnost TI	dostupnost kolejovou PID
T66	Radlická - západ	14,0	město	1,3	1,8	4,0	5,0	6,0	2,0
T67	Střížkov	13,5	město	0,8	0,9	3,2	6,0	6,0	1,7
T68	U starého židovského hřbitova	13,5	krajina ve městě	1,6	4,2	3,2	6,0	6,0	4,7
T69	Chlumecká	13,4	město	1,3	1,8	4,0	6,0	6,0	2,0
T70	Malešická	12,9	krajina ve městě	4,2	2,5	1,6	6,0	6,0	0,0
T71	Nádraží Krč	12,7	krajina ve městě	1,6	3,4	2,8	4,3	6,0	3,3
T72	Masarykovo nádraží	12,7	město	6,0	0,9	2,8	6,0	6,0	6,0
T73	Na Vypichu	12,6	krajina ve městě	0,8	2,3	2,8	6,0	6,0	4,0
T74	Barrandov sídliště	12,3	město	2,3	1,1	2,8	6,0	6,0	0,0
T75	Císařská louka	11,9	krajina ve městě	1,8	1,8	4,8	5,0	6,0	3,3
T76	Park u Památníku na Bílé hoře	11,8	krajina ve městě	3,7	2,5	3,2	6,0	6,0	0,0
T77	Hagibor	11,6	město	3,7	0,6	1,6	6,0	6,0	3,0
T78	Háje	11,4	město	1,3	1,4	4,0	6,0	6,0	1,7
T79	Velkotržnice Lipence	11,4	město	3,1	0,5	2,0	5,0	4,0	0,0
T80	Lysolaje	11,4	krajina ve městě	1,3	1,5	2,8	5,0	6,0	0,0
T81	Strnady	11,0	krajina ve městě	0,5	0,5	1,6	5,0	2,0	1,7
T82	Archivní	10,8	město	2,6	1,4	4,0	6,0	6,0	1,7
T83	Vyšehrad	10,8	město	3,4	1,1	4,8	6,0	6,0	2,0
T84	Ocelkova	10,6	město	2,3	1,4	5,2	6,0	6,0	1,7
T85	Nad Hrdlořezy	9,8	krajina ve městě	2,3	0,8	5,2	6,0	6,0	0,0
T86	Vinice	9,8	krajina ve městě	0,3	3,4	3,2	6,0	6,0	1,7
T87	K Říčánům	9,8	město	1,6	2,9	2,0	3,3	6,0	0,0

č.	název	rozloha (ha)	stávající charakter	městská atraktivita	krajinná atraktivita	vlastnické vztahy	zatížení vybranými limity	dostupnost TI	dostupnost kolejovou PID
T88	Škoda ÚJP	9,8	město	2,3	0,9	2,8	6,0	6,0	0,0
T89	Hutě	9,5	město	2,3	2,2	4,8	5,0	2,0	1,7
T90	Švehlova	9,4	město	2,3	1,5	2,0	6,0	6,0	1,0
T91	Hvězdárna	9,3	krajina ve městě	0,5	0,3	2,0	6,0	2,0	0,0
T92	Mazanka	8,9	krajina ve městě	1,6	3,2	2,0	5,0	6,0	2,0
T93	Za léčebnou	8,7	město	4,2	0,6	0,8	6,0	6,0	0,0
T94	Stará Ruzyně	8,4	město	3,4	1,7	1,6	5,0	6,0	1,7
T95	Nová Ves	8,3	krajina ve městě	0,5	0,6	4,8	6,0	2,0	1,7
T96	Vokovická	8,3	město	3,4	0,3	3,2	5,0	6,0	1,7
T97	Okrouhlík	8,2	krajina ve městě	2,9	4,6	3,6	5,0	6,0	2,0
T98	U seřadiště	8,0	město	6,0	0,9	3,6	6,0	6,0	0,0
T99	Tábor	7,6	krajina ve městě	0,3	2,5	4,8	6,0	4,0	0,0
T100	Mezichuchelská	7,4	krajina ve městě	0,0	0,0	2,8	6,0	6,0	0,0
T101	Radotín střed	7,3	město	5,0	0,5	3,2	5,0	6,0	1,7
T102	Opatovská	7,2	město	1,8	0,9	3,2	6,0	6,0	2,0
T103	Odstavné nádraží Jih	7,0	město	1,6	1,4	3,2	6,0	6,0	0,0
T104	Na Petřinách	7,0	krajina ve městě	1,8	6,0	4,8	6,0	6,0	4,0
T105	Kotlářka	7,0	krajina ve městě	1,6	2,8	4,0	6,0	6,0	1,7
T106	Hradčanská	6,9	město	2,3	1,2	2,8	6,0	6,0	5,7
T107	Veleslavín zahradnictví	6,9	krajina ve městě	1,6	2,3	3,6	6,0	6,0	2,0
T108	Pod školou	6,8	krajina ve městě	1,0	4,0	3,2	5,0	6,0	2,0
T109	Spiritka	6,6	krajina ve městě	1,6	3,7	4,0	6,0	6,0	0,0
T110	Michelské pekárny	6,6	město	5,2	1,4	2,8	6,0	6,0	0,0

č.	název	rozloha (ha)	stávající charakter	městská atraktivita	krajinná atraktivita	vlastnické vztahy	zatížení vybranými limity	dostupnost TI	dostupnost kolejovou PID
T111	Uhříněves - Nová čtvrť	6,4	město	1,6	2,0	2,0	6,0	2,0	0,0
T112	Královice	6,4	město	4,2	0,6	2,0	6,0	4,0	0,0
T113	Pod Juliskou	6,2	město	5,7	1,1	0,8	6,0	6,0	1,7
T114	Hotel Praha	6,2	krajina ve městě	1,3	1,4	4,0	6,0	6,0	0,0
T115	Staré Dáblice	6,0	město	2,6	2,0	1,6	5,0	6,0	0,0
T116	Evropská	5,9	krajina ve městě	0,8	1,4	2,0	6,0	6,0	1,0
T117	Hostivař nádraží	5,7	krajina ve městě	2,3	1,4	4,0	6,0	6,0	2,7
T118	Komořany	5,7	město	1,8	0,3	2,8	6,0	2,0	1,7
T119	Statková	5,7	město	2,6	1,2	1,6	6,0	6,0	0,0
T120	Na Hájku	5,7	město	4,2	2,8	3,6	5,0	2,0	1,7
T121	Na Farkáně	5,5	krajina ve městě	1,0	3,7	2,0	6,0	6,0	3,7
T122	Veslařský ostrov	5,3	krajina ve městě	2,1	1,4	5,2	4,3	6,0	3,7
T123	Podvinný mlýn	5,3	krajina ve městě	3,1	2,3	2,8	3,3	2,0	3,7
T124	Dolní Chuchle	5,2	město	1,0	0,5	1,6	6,0	6,0	0,0
T125	Lodžská	5,1	město	1,3	1,4	4,0	6,0	6,0	0,0
T126	Toužimská	5,1	město	0,8	1,5	3,6	6,0	4,0	0,0
T127	Luka	5,1	město	2,6	1,4	4,0	6,0	6,0	2,0
T128	Libušská	5,0	město	2,9	0,2	3,6	5,0	6,0	0,0

6. REJSTŘÍKY A SEZNAMY

6.1 Sledované jevy

číslo jevu	název jevu	výskyt jevu v ÚAP obce
A001	Zastavěné území	1.3.1 Definiční rámec potenciálu
		2.1.1 Transformační plochy
A001b	Zastavitelné plochy, plochy přestavby a plochy změn v krajině	2.1.1 Transformační plochy
		2.1.2 Hodnocení transformačních ploch
		2.1.3 Vyhodnocení transformačních ploch
		2.1.4 Proluky
A004a	Brownfieldy	2.1.1 Transformační plochy
		2.1.2 Hodnocení transformačních ploch
		2.1.3 Vyhodnocení transformačních ploch
		2.1.4 Proluky
B007	Ekonomická aktivita podle odvětví	3.1.1 Ekonomický výkon
		3.1.2 Trh práce
B007a	Daňové příjmy rozpočtů obcí a krajů	3.4.1 Veřejné rozpočty města
B007b	Hrubý domácí produkt	3.1.1 Ekonomický výkon
B008	Nezaměstnanost	3.1.2 Trh práce

Pozn.: — Jevy, které se na území hl. m. Prahy nevyskytují, nejsou ve výčtu uvedeny.

6.2 Související legislativa

Obecně platné předpisy a nařízení jsou uváděny v posledním platném znění ve znění pozdějších předpisů, pokud není uvedeno jinak.

Zákony

Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

Zákon č. 377/2007 Sb., o rozpočtovém určení výnosu některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

Vyhlášky

Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti

Nařízení

Nařízení č. 10/2016 Sb. hl. m. Prahy, kterým se stanovují obecné požadavky na využívání území a technické požadavky stavby v hlavním městě Praze (pražské stavební předpisy) ve znění nařízení č. 14/2018 Sb. HMP s aktualizovaným odůvodněním

6.3 Referenční literatura

Brooks, Nancy, Donaghy, Kieran and Knaap, Gerrit-Jan. *The Oxford Handbook of Urban Economics and Planning.* Oxford: Oxford University Press, 2015.

Hudeček, Tomáš, Dlouhý, Martin, Hnilička, Pavel, Leňo Cutáková, Lucie a Leňo, Michal. *Hustota a ekonomika měst.* Praha: ČVUT – Masarykův ústav vyšších studií, IPR Praha, Pavel Hnilička architekti s.r.o., 2016. ISBN 978-80-87931-75-2.

Mulač, Petr a Mulačová, Věra. *Obchodní podnikání ve 21. století.* Praha: Grada Publishing, 2013.

6.4 Citované zdroje

- 1 **Hainc, Jaromír.** Potenciál, priority a flexibilita. [autor knihy] IPR Praha. *Územní plán hlavního města Prahy: Metropolitní plán: Koncept odůvodnění.* Praha : IPR Praha, 2014.
- 2 **Bajgar, Matěj a Jánský, Petr.** Skutečná kupní síla v krajích České republiky: zohlednění regionální cenové hladiny a struktury pracovní síly. *Politická ekonomie.* 2015, 7.
- 3 **Musil, Petr and Kramulová, Jana.** Development of regional price levels in the Czech Republic. *Atlantis Studies in Uncertainty Modelling.* 2019, Vol. 2.
- 4 **Bouchal, Petr; Ešnerová, Eva; Krůčka, Jan; Kuna, Vojtěch; Mejstřík, Jiří; Pára, Lucie; Vojtěch, Vladimír.** *Chudé město Pražské? Veřejné finance Prahy v českém a mezinárodním kontextu.* Praha : IPR Praha, 2020. ISBN 978-80-88377-09-2.
- 5 **Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy.** *Územně analytické podklady hl. m. Prahy 2016.* Praha : IPR Praha, 2016.
- 6 **Hlavní město Praha.** *Plán udržitelné mobility Prahy a okolí: Akční Plán 2019–2023.* Praha : Hlavní město Praha, 2019.

6.5 Zdroje dat

Doplňkové zdroje dat obrazových příloh

- **ČR. Ministerstvo financí.** *Monitor státní pokladny.* [online]. Praha: Ministerstvo financí, 2019. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: www.monitor.statnipokladna.cz
- **Magistrát hl. m. Prahy.** *Soubor rozpočtů městských částí HMP: 2012–2020.* Praha: MHMP, 2020. Neveřejný dokument.
- **Český statistický úřad.** HDP, národní účty. *Český statistický úřad.* [online]. Praha: ČSÚ, 2019. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: www.apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu_reg
- **Český statistický úřad.** Střední stav obyvatel Prahy k 1.7. – územní srovnání. *Český statistický úřad.* [online]. Praha: ČSÚ, 2019. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: www.vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM01D04-PHA&z=T&f=TABULKA&skupId=1372&katalog=30845&pvo=DEM01D04-PHA&str=v33&c=v3~8_RP2018#w=
- **Český statistický úřad.** Pohyb obyvatelstva v hl. m. Praze v 1. čtvrtletí 2019. *Český statistický úřad.* [online]. Praha: ČSÚ, 2019. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: www.czso.cz/csu/xa/pohyb-obyvatelstva-v-hl-m-praze-v-1-ctvtletí-2019
- **Český statistický úřad.** Čtvrtletní komentáře k aktuálním údajům: Průměrná hrubá měsíční mzda v Praze. *Český statistický úřad.* [online] Praha: Český statistický úřad, 2012–2019. Dostupné z: www.czso.cz/csu/xa/ctvtletni-komentare-k-aktualnim-udajum
- **Český statistický úřad.** Patentová statistika. *Český statistický úřad.* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2020. Dostupné z: www.czso.cz/csu/czso/patentova_statistika
- **Český statistický úřad.** Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v krajích. *Český statistický úřad.* [online] Praha: Český statistický úřad, 2019. Dostupné z: www.czso.cz/csu/czso/prumerna-hruba-mesicni-mzda-a-median-mezd-v-krajich
- **Český statistický úřad.** Příjmy, výdaje a životní podmínky domácností. *Český statistický úřad.* [online] Praha: Český statistický úřad, 2019. Dostupné z: www.czso.cz/csu/czso/zivotni_uroven_spotreba_domacnosti_prace
- **Český statistický úřad.** *Registr ekonomických subjektů, leden 2020.* Praha: Český statistický úřad, 2020.

- **Český statistický úřad.** Výzkum a vývoj. *Český statistický úřad.* [online] Praha: Český statistický úřad, 2020. Dostupné z: www.czso.cz/csu/czso/statistika_vyzkumu_a_vyvoje
- **Český statistický úřad.** Výběrové šetření pracovních sil. *Český statistický úřad.* [online]Praha: Český statistický úřad, 2019. Dostupné z: www.czso.cz/csu/vykazy/vyberove_setreni_pracovnich_sil
- **Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.** *Statistické údaje o podnikatelích.* Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2019. Dostupné z: www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/
- **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.** *Statistiky o trhu práce.* Praha: MPSV, 2019. Dostupné z: www.mpsv.cz/web/cz/statistiky
- **Musil, Petr and Kramulová, Jana.** Development of regional price levels in the Czech Republic. *Atlantis Studies in Uncertainty Modelling.* 2019, Vol. 2.
- **OECD.** *Regions and Cities at a Glance 2018.* OECD, 2018. Dostupné z: www.oecd.org/governance/oecd-regions-and-cities-at-a-glance-26173212.htm
- **Eurostat.** *Regional Statistics Database.* Eurostat, 2019. Dostupné z: www.ec.europa.eu/eurostat/web/regions/data/database
- **Exekutorská komora České republiky.** *Otevřené statistiky.* EKČR, 2019. Dostupné z: www.statistiky.ekcr.info/
- **Hospodářská komora hlavního města Prahy.** *Datový extrakt o provozovnách.* Praha: HKP, 2017. Neveřejný dokument.
- **Hudeček, Tomáš, Dlouhý, Martin, Hnilička, Pavel, Leňo Cutáková, Lucie a Leňo, Michal.** *Hustota a ekonomika měst.* Praha: ČVUT – Masarykův ústav vyšších studií, IPR Praha, Pavel Hnilička architekti, s. r. o., 2016. ISBN 978-80-87931-75-2.
- **Web of Science.** *Clarivate Analytics.* 2020. Neveřejný dokument. Dostupné z: www.webofknowledge.com
- **Český statistický úřad.** *Sčítání lidí bytů a domů 2011.* Praha: ČSÚ, 2013. Neveřejný dokument.
- **Dopravní podnik hl. m. Prahy.** *Náklady na provoz linek MHD.* Praha: DPP, 2016. Neveřejný dokument.

Zdroje tematických podkladových dat pro obrazové přílohy

- **Budovy digitálně technické mapy** | IPR Praha 2020
- **Stavové lokality** | IPR Praha 2020
- **Vltava a Berounka** | IPR Praha 2020
- **Hranice Prahy** | IPR Praha 2020

AUTORSKÝ TÝM

Garance projektu

Ing. arch. Annamária Bohuniczky (vedoucí Kanceláře územně analytických podkladů)
Mgr. Bohdan Baron (vedoucí Kanceláře prostorových dat)

Projekt management

Ing. arch. Zdeňka Havlová, Ph.D.

Koordinace knihy

Ing. arch. Ivana Benešová Kubáková (koordinace, garant knihy za ÚAP)
Ing. Vojtěch Kuna, M.A. (koordinace, garant knihy za SSP)

Odborná garance textů a analýz

Ing. arch. Ivana Benešová Kubáková (1. / 2. / 4.)
Petr Bouchal, M.Phil. (3.4.1 / 3.4.2 / 3.5.1 / 3.5.3)
Ing. arch. Zdeňka Havlová, Ph.D. (1.1)
Mgr. Renáta Králová (3.3.2)
Mgr. Jan Krtička (3.4 / 3.5.1 / 3.5.3 / 3.5.4/ 4.2)
Ing. Vojtěch Kuna, M.A. (3.2.1 / 3.2.2 / 3.5.2 / 4.2)
Ing. Jiří Mejstřík (3.1.1 / 3.1.2)
Mgr. Lucie Pára (3.4 / 4.2)
Ing. arch. Markéta Stefanová (1.2 / 4.2)
RNDr. Vladimír Vojtěch (3.1.1 / 3.3.1)

Konzultace

Ing. arch. Annamária Bohuniczky
Ondřej Gabaš, MSc.
Mgr. Vojtěch Kubát, MSc.
Ing. Michal Novák
Ing. Václav Novotný, Ph.D.
Mgr. Lucie Pára
Ing. arch. Marie Smetana
Ing. arch. Kateřina Szentesiová

Zpracování dat

Ing. arch. Ivana Benešová Kubáková
Ing. arch. Eva Bomberová
Ing. arch. Zdeňka Havlová, Ph.D.
Mgr. Jana Irová
Ing. arch. Hana Peckelová
Ing. arch. Martina Portyková
Ing. Milan Scholz
Ing. arch. Marie Smetana
Ing. arch. Peter Špiesz

Analytická činnost

Ing. Milan Scholz

Grafický návrh

Táňa Martincová, M.A.

Sazba a grafická úprava obrazových příloh

Ing. arch. Zdeňka Havlová, Ph.D.
Pavla Nečásková
Ing. arch. Markéta Stefanová
Ing. arch. Peter Špiesz
Bc. Jana Watersová
Ing. arch. Alena Zmeškalová

Jazyková korektura

PhDr. Nataša Macháčová

400 —————

Potenciál

Vnitřní možnosti rozvoje a městská ekonomika

Územně analytické podklady hl. m. Prahy pro obec
5. aktualizace, 11/2020
400 Potenciál | Vnitřní možnosti rozvoje a městská ekonomika
uap.iprpraha.cz

Pořizovatel

Odbor územního rozvoje Magistrátu hl. m. Prahy
Jungmannova 29/35, 110 00 Praha 1
Ing. Martin Čemus (ředitel odboru)

Zpracovatel

Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy
Vyšehradská 57/2077, 128 00 Praha 2
Mgr. Ondřej Boháč (ředitel)

Vzor citace

IPR Praha. Územně analytické podklady hl. m. Prahy pro obec:
400 Potenciál | Vnitřní možnosti rozvoje a městská ekonomika.
Praha: IPR Praha. 2020.

Tisk TOMOS Praha a.s.
první vydání / 120 stran

© IPR Praha 2021
Vydal Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy

ISBN 978-80-88377-21-4
ISBN 978-80-88377-28-3 (online; pdf)

IPR —————
Praha

